

SANT FELIU DE GUÍXOLS. 140 anys de fotografia (1864-2004), imatges i glosses

SANT FELIU DE GUÍXOLS
140 anys de fotografia (1864-2004), imatges i glosses

SANT FELIU DE GUÍXOLS
140 ANYS DE FOTOGRAFIA (1864-2004)
IMATGES I GLOSSES

Coordinació

AGUSTÍ ROLDÓS SOLER

Col·laboradors

Jordi Gaitx Moltó
Maria Àngels Suquet Fontana
Josep Cullell-Ramis
Marc Auladell Agulló
Joan Canadell Mas
Gerard Bussot Liñón
Verònica García López
Narcís Masferrer Buixó
Àngel Jiménez Navarro
Josep Maria Isern Puig
Antoni Ferrer Gallego
Lluís Palahí Xargay
Alfons Hereu Ruax
Quito Pi Mari

SANT FELIU DE GUÍXOLS
140 ANYS DE FOTOGRAFIA (1864-2004)
IMATGES I GLOSSES

Edició

Agustí Roldós Soler

Col·labora

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Coordinació

Agustí Roldós Soler

Peus de les imatges

Agustí Roldós Soler

Assessorament lingüístic

Josep Solà Granès

Impressió

Gràfiques Bigas

Dipòsit legal: Gi-1253-04

ISBN: 84-609-3310-5

INTRODUCCIÓ

Aquest any es compleix el 140 aniversari de l'arribada de la fotografia a Sant Feliu, 25 anys després que Louis Jacques Mandé "Daguerre" posés a punt el primer procediment fotogràfic, el daguerreotip, l'any 1839. Fins llavors, qui desitjava retratar-se havia de perdre tot un dia: en primer lloc, agafar un cotxe de cavalls o una tartana tirada per mules i, armant-se de paciència, anar fins a Girona. El pas següent el portava a qualsevol de les galeries fotogràfiques aleshores existents a la capital. Una vegada dins el local i mentre el fotògraf preparava les plaques i les emulsions químiques, el client triava l'escenari i els estris que l'envoltarien. Finalment, després d'uns minuts de posa que es feien eterns, el retrat s'havia consumat. Val a dir que, entre una cosa i l'altra, l'estada a cal retratista durava una hora llarga. Després d'un bon dinar, l'afortunat pujava de nou al cotxe o la tartana i, tres hores més tard, a punt de fer-se fosc, enfilava el portal de casa. Al cap d'uns dies, rebria els preuats retrats al seu domicili, previ pagament d'una considerable quantitat de monedes.

I he dit afortunat, perquè només les famílies adinerades podien permetre's el luxe de perdre un dia sencer i gastar-se en uns pocs retrats el sou de quinze dies d'un obrer. No és, doncs, d'estranyar que l'escandalós preu del nou invent impedís accedir-hi a la classe treballadora. No seria fins a començament dels anys vuitanta del segle XIX –data en què les plaques fotogràfiques foren fabricades en sèrie i, consegüentment, els preus baixaren en picat– que la fotografia estaria a l'abast de tothom.

Sobtadament, l'any 1864 aterrava a la nostra vila un retratista parisenc, de nom August Guyot i Dugene. Va muntar la galeria al carrer de la Creu, núm. 21, sota el nom de Fotografia Italiana, segurament perquè havia treballat abans al país transalpi i perquè la seva dona era genovesa. Fins el 4 de gener de 1870, dia en què marxà a Alacant, Guyot va guanyar-se la vida retratant els guixolencs, evitant, així, els molestos desplaçaments dels nostres avantpassats a Girona. Començava, d'aquesta manera, la meravellosa història de la fotografia a casa nostra. Però, abans de marxar, Guyot va fer amistat amb un pintor, anomenat Joan Gironès, a qui ensenyà l'art del seu ofici. D'aquesta manera, quan el fotògraf ens abandonà, ja gaudíem d'un substitut, amb el convenient afegit que podia retratar-nos de dues maneres diferents: sobre tela i sobre cartró.

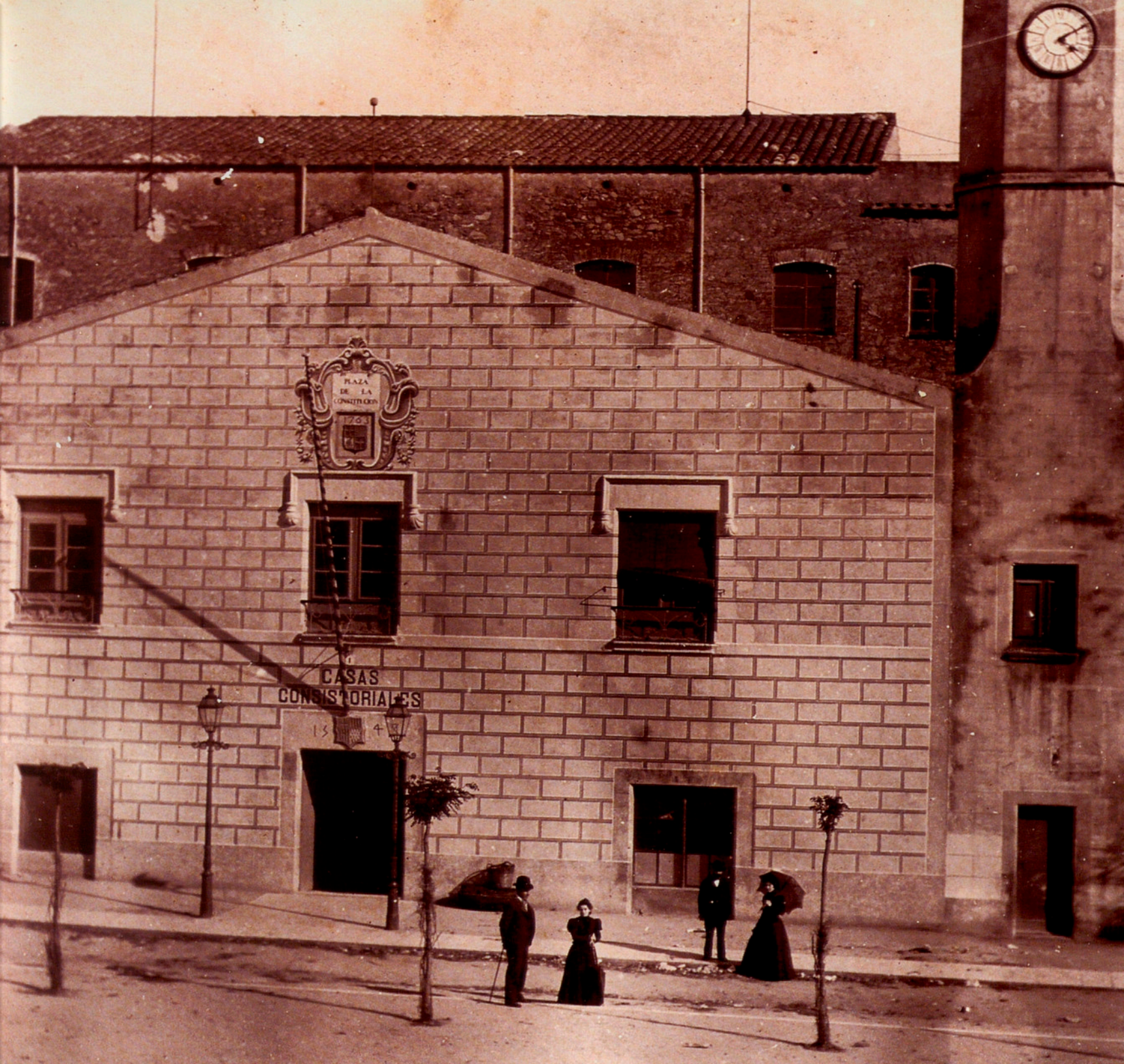
En el decurs d'aquests 140 anys, el món de la fotografia no ha parat de créixer i d'evolucionar. Des d'aquells enormes artefactes dels inicis fins a les modernes càmeres digitals d'avui en dia, dotzenes de fotògrafs, professionals i afeccionats, han deixat la seva empremta en la història gràfica de la nostra ciutat, amb la qual cosa han col·laborat d'una manera decisiva a fer-nos comprendre millor el nostre passat més immediat.

El llibre que tens a les mans conté una pila d'imatges de la nostra ciutat: del port, de la badia, dels passeigs i les rambles, de les places i els carrers, de les rodalies, dels edificis, del món del treball, de les festes populars i religioses, dels actes polítics i socials, de la gent, de l'esport i el lleure, del tren petit i de les nevades i llevantades. Els autors foren fotògrafs professionals o afeccionats, tots ells enamorats de l'art fotogràfic. Per a mi, fervent admirador de la seva obra, aquest llibre representa un petit homenatge a tots aquests pioners.

Per il·lustrar gràficament cadascun dels capítols, m'he esforçat a trobar fotografies que siguin interessants en diferents aspectes (històrics, costumistes, visuals, etc.), d'èpoques diverses i que no s'hagin publicat abans en obres similars, malgrat admetre que la tria final és una qüestió de gust molt personal. Moltes formen part de la meua col·lecció –una selecció d'imatges que, hereva de la del meu avi Joan Soler, vaig iniciar quan era un adolescent, i que he anat ampliant freqüentant fins a dia d'avui l'antic mercat de Sant Antoni i diverses llibreries de vell de la ciutat comtal-. D'altres, me les han cedit familiars, amics i coneguts, coneguts de la meua afeció per les imatges antigues. Finalment, pel que fa a les restants, pertanyen a l'Arxiu fotogràfic Municipal de Sant Feliu de Guíxols. A tots ells, el meu agraïment per permetre-me'n la publicació.

He dividit el llibre en quinze parts o temes. La primera fa referència a les meves imatges predilectes. En total són onze fotografies que, per una causa o una altra, considero excepcionals. Les catorze restants van precedides d'un curt article que serveix de presentació, d'argument absolutament lliure, malgrat que el títol faci de guia. Quan la idea de fer aquest llibre em va passar pel cap, des d'un primer moment vaig tenir clar que els articles en qüestió havien d'ésser escrits per guixolencs lligats al món de la cultura, i que, alhora, el grup havia d'ésser el més heterogeni possible. En el moment en què van acceptar de participar-hi, els vaig demanar solament una cosa: que, juntament amb l'article, cadascun d'ells havia d'escriure una autobiografia. El motiu d'aquesta petició compleix el doble objectiu de fer l'obra més atractiva i, al mateix temps, reunir una sèrie de guixolencs dedicats al meravellós –però moltes vegades ingrat i poc conegut– món de la recerca històrica o social de la nostra població. Algunes d'aquestes persones, per la seva llarga i brillant trajectòria, són prou conegudes de tots. Altres, joves encara, representen l'esperança que un millor coneixement del nostre passat ens permetrà gaudir d'un futur més il·lusionador i més just. A tots ells, el meu agraïment més sincer.

Agustí Roldós i Soler
Sant Feliu de Guíxols, setembre 2004

CASAS
CONSISTORIALES

2 - L'edifici del Salvament de Naufrags poc després de construir-se.
Als peus del promontori veiem la delicada platja del racó de Llevant -avui esguerrada pel Club Nàutic- i l'antic port medieval.

3 - El que mai més els nostres ulls tornaran a contemplar: la serenitat de la badia a mar oberta en un dia de bonança.
Al bell mig, la bricbarca Tafalla es disposa a descarregar fusta a la platja.

5 – Ballada de sardanes davant la casa de la vila l'any 1910.

◀ 4 – Bonica imatge de l'arc de Sant Benet i de l'antic monestir benedictí a la darrerria del segle XIX, quan la Porta Ferrada restava encara amagada. El millor: els personatges del nou-cents que li donen vida.

6 - La font de Montcalvari, una de les més apreciades i visitades pels guixolencs.

A. T. V. 3072 — S. Feliu de Guixols. Playa

7 - A primer terme, la platja i els llaguts. Al mig, el penyal del Fortim. Més lluny, el cim del Moli de les Forques, erm i solitari.

8 - Interior d'un dels comerços més emblemàtics del Sant Feliu de la primera meitat del segle XX: can Mapa, a la rambla Vidal.

9 - El passeig del Mar ple de gom a gom un diumenge a la tarda de primavera, pels volts de 1915.

10 - Un treball feixuc: dues dones traginen llenya de bruc pels camins de Solius l'any 1927.

11 - Al capvespre, set velers reposen al bell mig de la badia amb un suau balandreig. Vels plegades, cordes creuades i pals enlairant-se cofois cap al cel. A les vergues, els xisclets de les gavines esquincen el cel taronja de la posta.

El port guixolenc, un patrimoni històric de primer ordre

Actualment, si algú es pren la molèstia de passejar per la zona portuària guixolenc, observarà un volum d'activitat que recorda ben poc la gran importància que, en el passat, el port va tenir per a la ciutat i els seus habitants. Un cop d'ull a les seves instal·lacions permet veure que un dels elements centrals d'aquest port és l'escullera de protecció, la qual facilita les tasques pròpies que s'hi realitzen. Aquest dic artificial compleix enguany el seu primer segle. És, però, el segon que ha tingut Sant Feliu al llarg de la seva història. Quatre-cents anys abans es construïa un moll situat a la punta dels Guixols, enmig de la badia. Aquest antic port –deia Ferran II, el monarca que autoritzà les obres– havia de "proveir al redreç del exercici marítim" mitjançant la protecció de "no sols als poblats en dita vila, més encara a tots los navegants per lo reffugi e reparo que llurs fustes e navilis poran haver en aquell". Tanmateix, el lloc de Guixols realitzà funcions portuàries força abans del bastiment de murs en el mar. Llavors no hi havia, doncs, cap protecció artificial, però la pròpia badia ofería un cert recer, almenys en tres llocs diferents: la platja de Calassanç, a l'est; el propi promontori dels Guixols, al mig; i el port de l'Abric, a l'oest. Ja els ibers, al segle IV aC, utilitzaren la badia de Guixols per al comerç, la qual cosa indica que el port guixolenc s'ha utilitzat ininterrompudament durant dos mil quatre-cents anys. I aquest ús –cal dir-ho– ha sustentat bona part del creixement econòmic i demogràfic de la vila en diferents moments, especialment en època moderna.

Malgrat tot, una recent època de crisi, iniciada a la dècada dels setanta del segle XX, ha reduït l'activitat del port a la mínima expressió. Sorpren constatar que, amb posterioritat a la construcció de les dues esculleres artificials, la funció portuària i l'economia en general patiren èpoques d'esllanguiment. La primera es produí al segle XVI, arran de l'expansió de la pirateria àrab per la Mediterrània. La segona tingué lloc al segle XX, primer a causa del crac del 29 i, anys després, a partir de l'esgotament dels recursos pesquers i a la concentració del comerç en ports amb millors instal·lacions.

L'efecte d'aquesta darrera davallada oculta una rica història en què es desenvolupen episodis referents a totes les funcions que un port hagi pogut realitzar. En primer lloc, cal tenir en compte que el port de Guixols ha estat un punt de referència de les vies de comunicació que lliscaren sobre mars i oceans. Això ha estat l'origen de moltes oportunitats i, també, d'amenaçes. Segurament la primera i més bàsica de les oportunitats ha estat la pesca, però la que ha permès amassar grans fortunes ha estat el transport de mercaderies. Durant l'època medieval, per exemple, al port es carregaven sacs de

roldors –deixeu-m'ho dir, en homenatge a l'editor d'aquest volum–, que eren arbusts les fulles dels quals s'utilitzaven per a adobar pells. El comerç originà tot un seguit de serveis complementaris, derivats de la seva gestió: la llotja de mercaders, el consolat de mar –segle XV– i, després, la duana, les agències marítimes i els consignataris –segle XIX–. Aquest comerç, ja al segle XX, requeri l'ús de noves instal·lacions, com la via de tren que arribava fins als magatzems portuaris, o les grues, les quals van fer desaparèixer l'estol de camàlics que voltava aquell espai. Alhora, el transport marítim no es va limitar només als productes: les persones també van ser carregades en barques i vaixells, tant els esclaus que es venien el segle XV com aquells que emigraven a Amèrica al segle XIX. A causa de l'existència de la pesca i el comerç, es va haver de disposar de drassanes que construïssin les embarcacions –ja des del XIII–. I no tan sols es van haver de construir objectes que flotessin, sinó també edificis i instal·lacions, que calia reparar regularment: les pilones d'amarrament –segle XVI–, el Salvament –segle XIX–, els dics, la llotja de pescadors i el Club Nàutic –segle XX–, etc. Però el port guixolenc també ha estat l'escenari d'activitats destructives i violentes, en primer lloc per causes naturals –com és el cas de temporals, que han fet naufragar barques i han malmenat els molls– i, en darrera instància, generades per les pròpies persones –tant les que atacaven el port des de l'aigua i des de l'aire, com les que, des de Sant Feliu, preparaven armades flotants per assolar altres terres–. Per últim, el port –junt amb tota la platja– també ha estat, i és, el lloc central de les activitats d'oci d'un sector de la població, que hi practica curses de natació, hi desa les embarcacions de lleure, hi pesca –no pas per necessitat–, hi passeja o el representa –fotogràficament i, fins i tot, pictòricament–. El turista, que és qui, en gran mesura, realitza aquestes activitats, també consumeix territori, i així es genera una de les problemàtiques, associades al port i la platja, més actuals.

La riquesa històrica suara esmentada no garanteix que el futur estigui ple d'encerts i, per tant, que en el moment d'escometre la necessària reconversió del port es faci de forma encertada. El que sí que ens ofereix aquest bagatge portuari és l'existència d'un patrimoni –les fotografies que il·lustren aquest text en són un exemple– que podria ser gestionat, primer, en benefici de la nostra identitat ciutadana i, en segon lloc, per tal d'atreure l'atenció d'un perfil de visitant molt desitjable en els temps que corren. No deixem passar més oportunitats, doncs.

Jordi Gaitx Moltó

Estic convençut que el fet de ser com som en el temps present és conseqüència, en bona mesura, de l'entorn que ens ha influït en el passat. D'aquesta manera, crec que es poden entendre molt millor les meves accions, creences i valors actuals si dic que el fet d'haver passat per l'escola pública (Gaziel, Estació i Sant Elm) i d'haver pogut tenir la sort d'ensopegar amb alguns mestres i professors molt bons (Luis F. Flórez, Joan Boada) ha fet que doni la màxima importància a la justícia, la convivència, la responsabilitat, la llibertat, la solidaritat o la felicitat. Crec fermament que la vida cal fruir-la i, al mateix temps, penso que cal fer d'aquest món un lloc millor del que era quan ens l'hem trobat. Així doncs, sempre he apostat per les contribucions personals a l'estil del gra de sorra –quan s'ajunta amb d'altres, forma muntanyes!–. Per tot plegat, he estat sempre molt interessat en les qüestions polítiques –no dic pas els partits– i, així mateix, he participat en associacions i moviments col·lectius, lloc on, sovint, bull l'autèntica democràcia. A títol d'exemple, puc dir que he estat secretari del Centre Excursionista Montclar (1991–2000).

D'altra banda, vinculo els meus estudis superiors d'Història (Universitat de Girona, 1990–1994) a aquesta manera de veure el món, per això entenc que el coneixement del passat és imprescindible per a la millora de la nostra societat actual, atès que és una de les dues coordenades que el situen –la del temps–. L'altra és la de l'espai, a la qual he dedicat menys esforços (secció de Medi Ambient del Centre Excursionista Montclar, 1999–2000). El coneixement, doncs, porta a la consciència, i aquest, al meu entendre, és un camí segur cap a la millora i, en definitiva, cap a la felicitat –contràriament a la idea de la ignorància plaent de Sòfocles–, base d'un benestar universal i sostenible en el temps. I és que, en definitiva, tal com va dir Tocqueville: "les societats han de jutjar-se per la seva capacitat per a fer que la gent sigui feliç", frase que subscriu completament.

Amb aquest teló de fons, he exercit tasques relacionades amb les tres grans facetes que s'associen a les ciències socials: la recerca, l'ensenyament i la gestió del patrimoni històric.

La investigació l'he entès sempre com el substrat fonamental que permet entendre millor el present i permet modificar-lo. He esmerçat els esforços en dos eixos principals: el patrimoni i el paisatge locals, i el temps convuls del segle XX, des de la Segona República al Franquisme, parant atenció en l'exili republicà –motiu de la meua tesi en curs, sota la guia del sempre generós i lúcid Àngel Duarte–. Alhora, participo en el GREF (Grup de Recerca de l'Època Franquista de Sant Feliu de Guixols, 2002–2004). Tota aquesta activitat investigadora s'ha materialitzat en la coautoría d'un volum, la coordinació d'un altre i la publicació d'una vintena d'articles. La recerca i el coneixement, però, no s'atenyen sense l'estudi, i l'amor que sento cap a ambdues coses, el dec al meu oncle avi, el mestre Josep Mas Dalmau, exemple indiscutible de sacrifici voluntari.

Pel que fa a l'ensenyament –tan important per a la formació dels ciutadans i ciutadanes del demà i autèntica cadena de transmissió dels fruits de la recerca–, les oportunitats que he tingut m'han permès exercir-lo des de l'àmbit de l'educació en el lleure (Intermedi SC, 1995–2000) i des d'instituts de secundària concertats, alguns més raonables que d'altres (2001–2003).

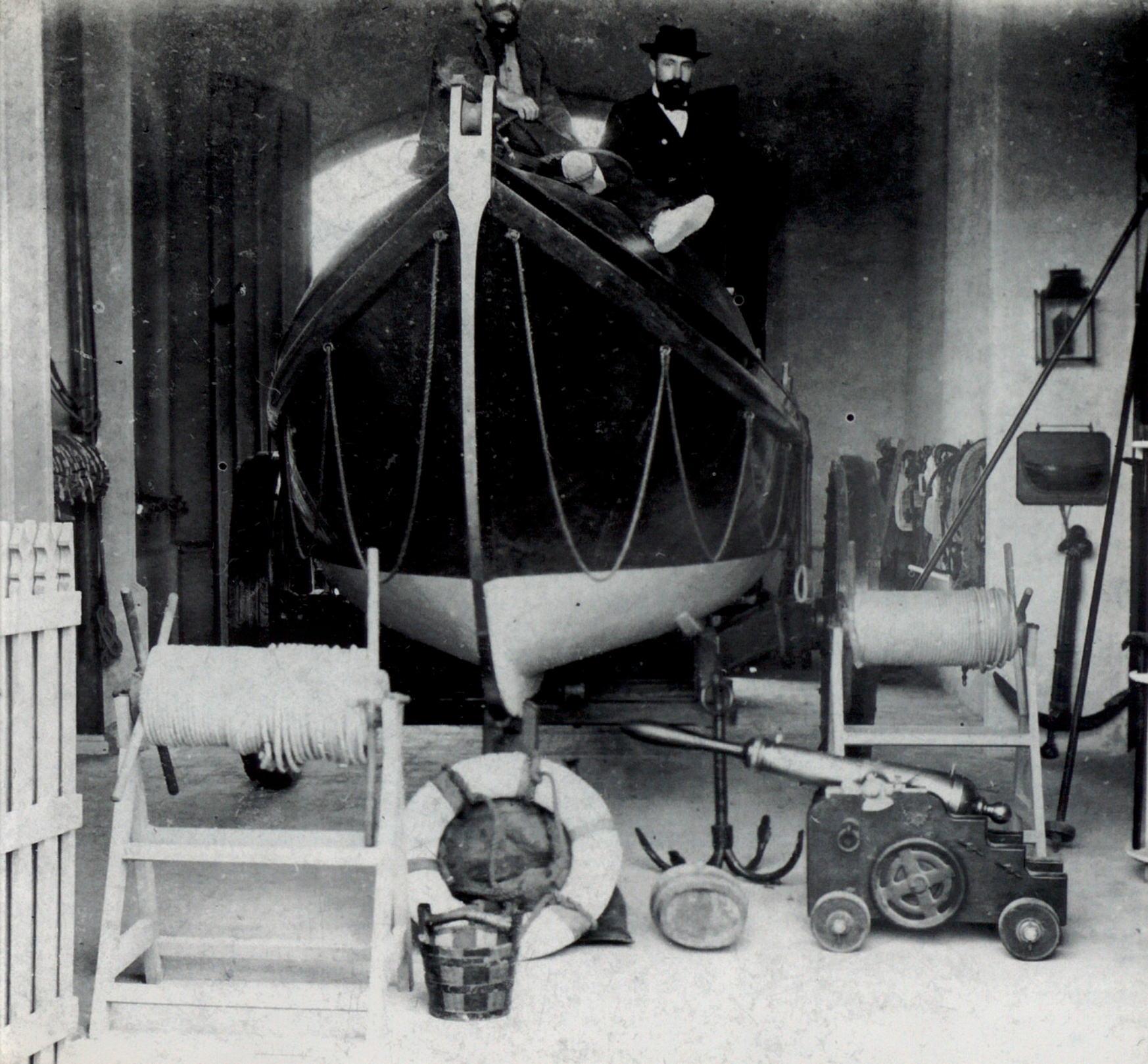
Quant a la gestió patrimonial, sempre l'he considerat una eina essencial per a la conservació de la nostra identitat i, per tant, una de les claus del present. En aquest terreny, he col·laborat en diverses ocasions amb l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guixols, tant en el tractament de la documentació com en la seva difusió, bàsicament a través de l'experiència dels Tallers d'Història (1997–2004). Vull citar expressament l'Àngel Jiménez, qui ha estat per a mi un autèntic mestre en aquest camp. Cal afegir, per últim, que l'arxivística és, darrerament, el centre de la meua activitat professional.

El patrimoni històric, un patrimoni històric de primer ordre

1 - Vista del racó de Llevant des de l'edifici del Salvament de Nàufrags entre els anys 1889 i 1893.

2 - El bot de salvament *Miquel de Bohera*, amb el canó tira-ruixons de la casa Dawson als seus peus, a la darrera del segle XIX. ▶

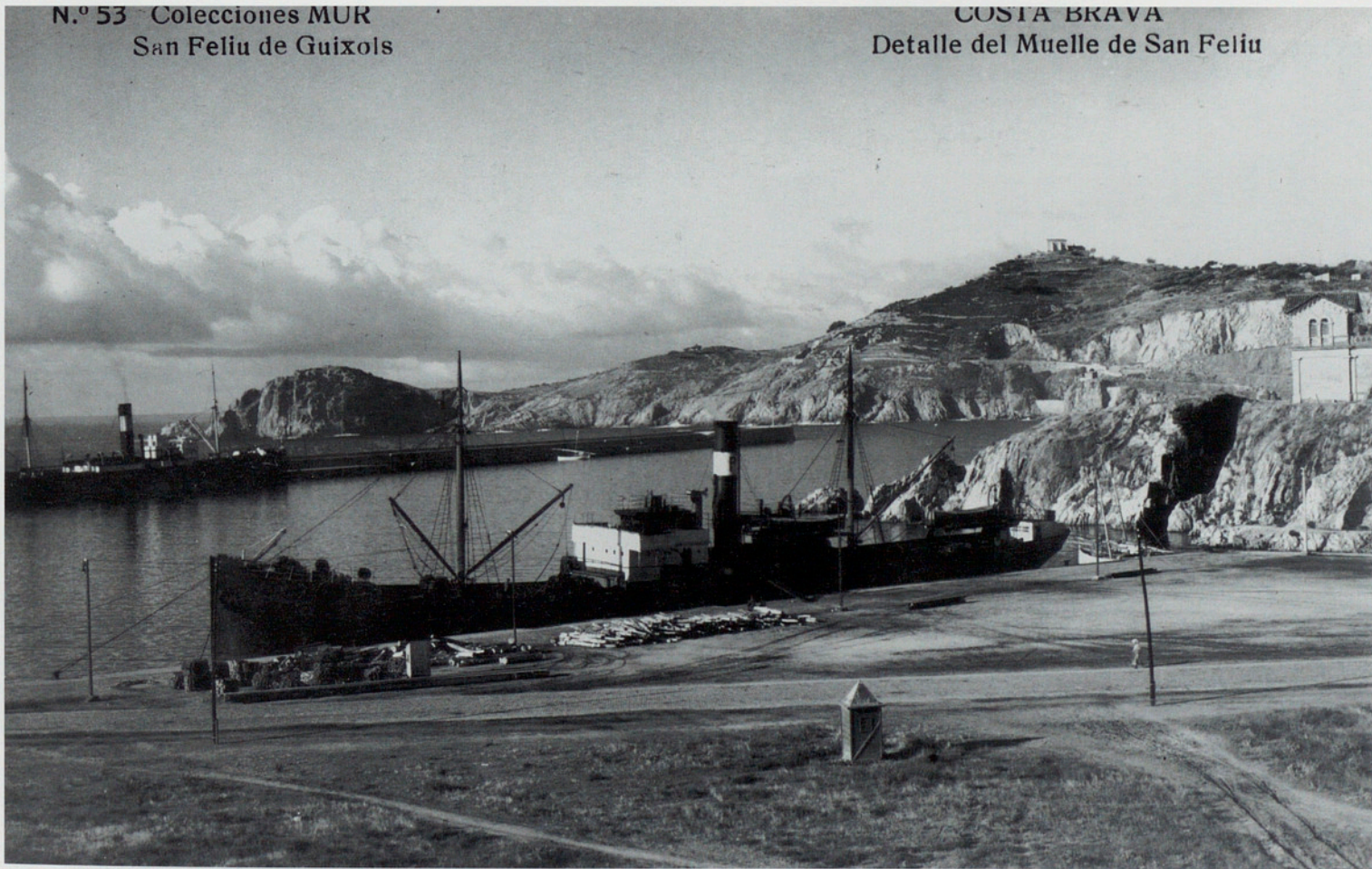
H. Barroso, editor. No. 2. Colección „Gesoria“.

3 - Camàlics treballant a la platja del racó de Llevant, indret on estava emplaçat l'antic port medieval, al començament del segle XX.

N.º 53 Colecciones MUR
San Feliu de Guixols

COSTA BRAVA
Detalle del Muelle de San Feliu

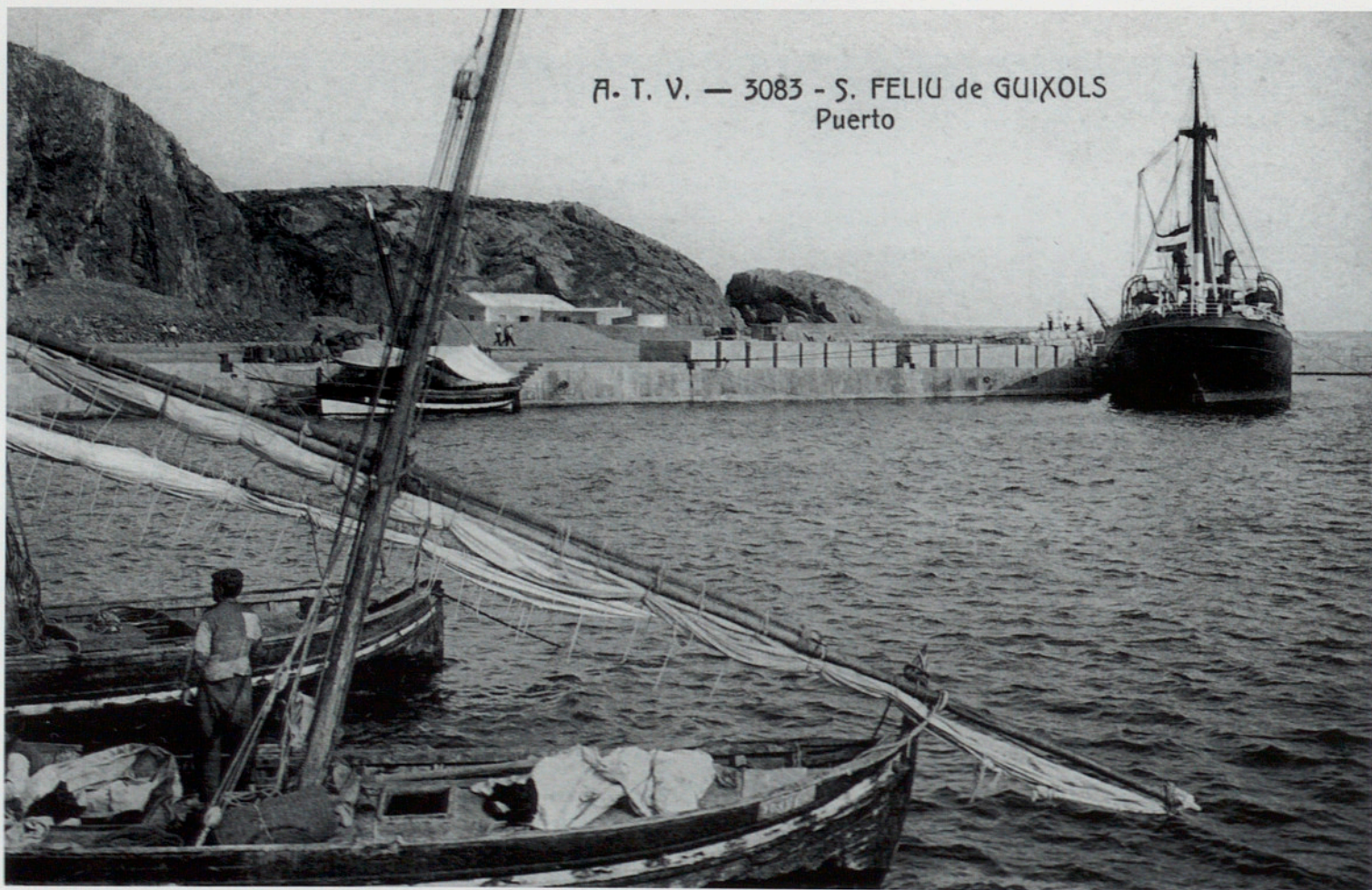
4 - Vaixells de càrrega ancorats al port a l'inici dels anys vint del segle passat.

5 - Bella panoràmica de la badia al començament del segle XX: vaixells, llaguts, bots i xarxes assecant-se al sol, fent palesa l'activitat frenètica del Sant Feliu mariner d'aquella època.

6 - Detall dels treballs de construcció del nou port en aquesta fotografia de l'any 1908.

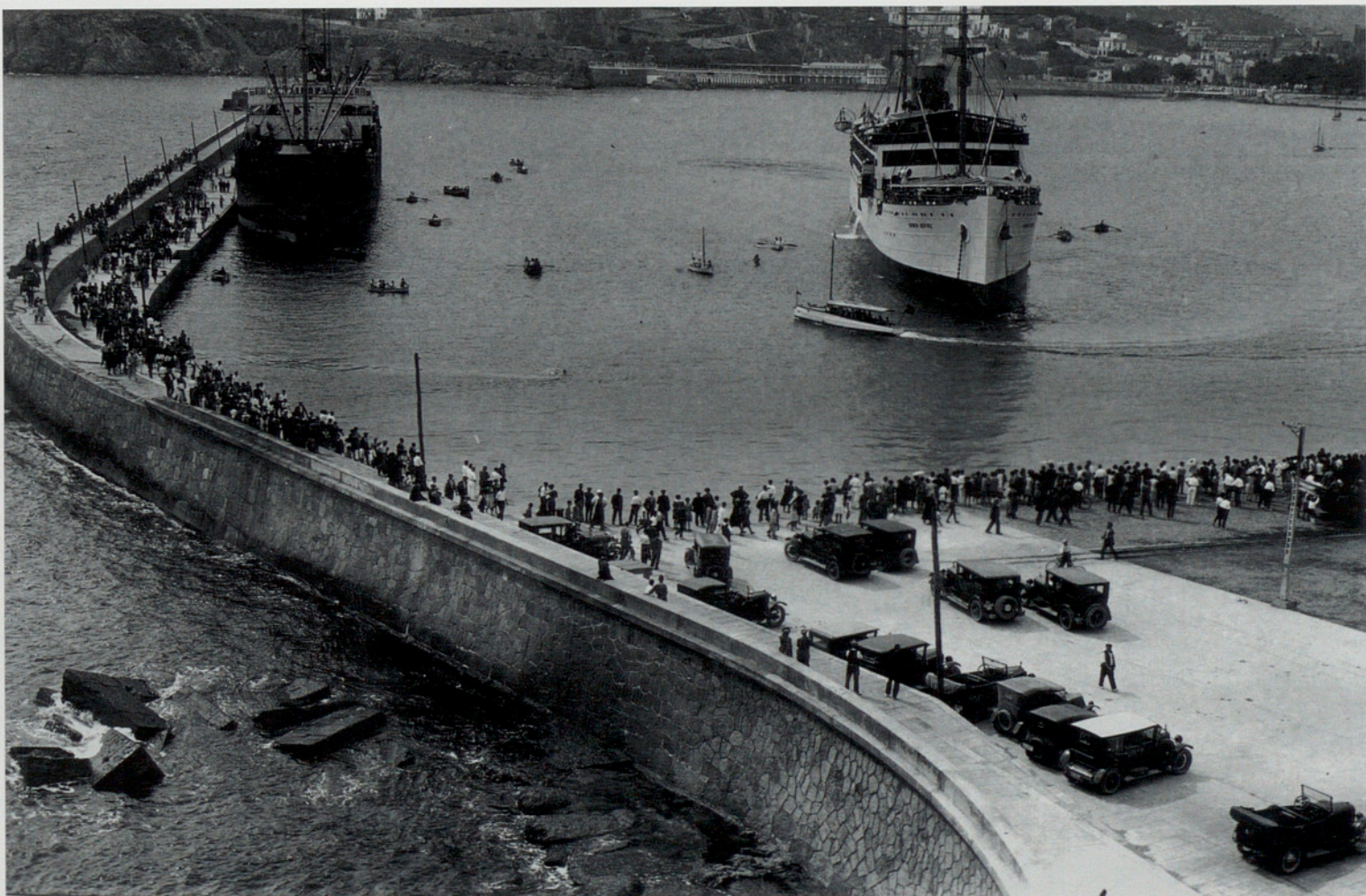
7 - Imatge dels primers vaixells que pogueren atansar-se al nostre port -encara no enllestit del tot- l'any 1910.

A. T. V. — 3079 — S. FELIU de GUARDIA
Trabajos del muelle en construcción
El buzo sumerjiéndose

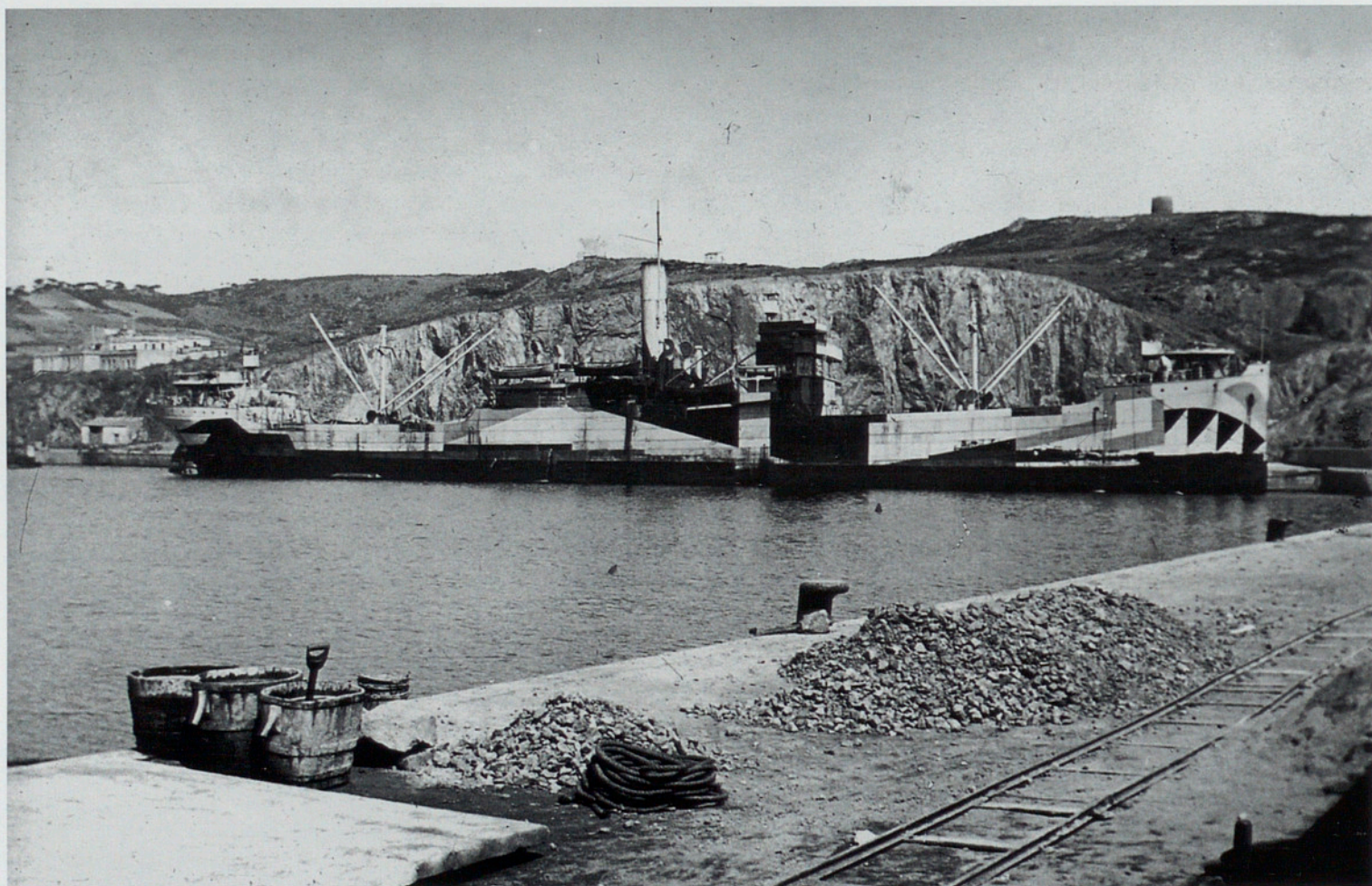
8 - Curiosa imatge del bus submergint-se dins les aigües de la badia en el transcurs de les obres de construcció del port.

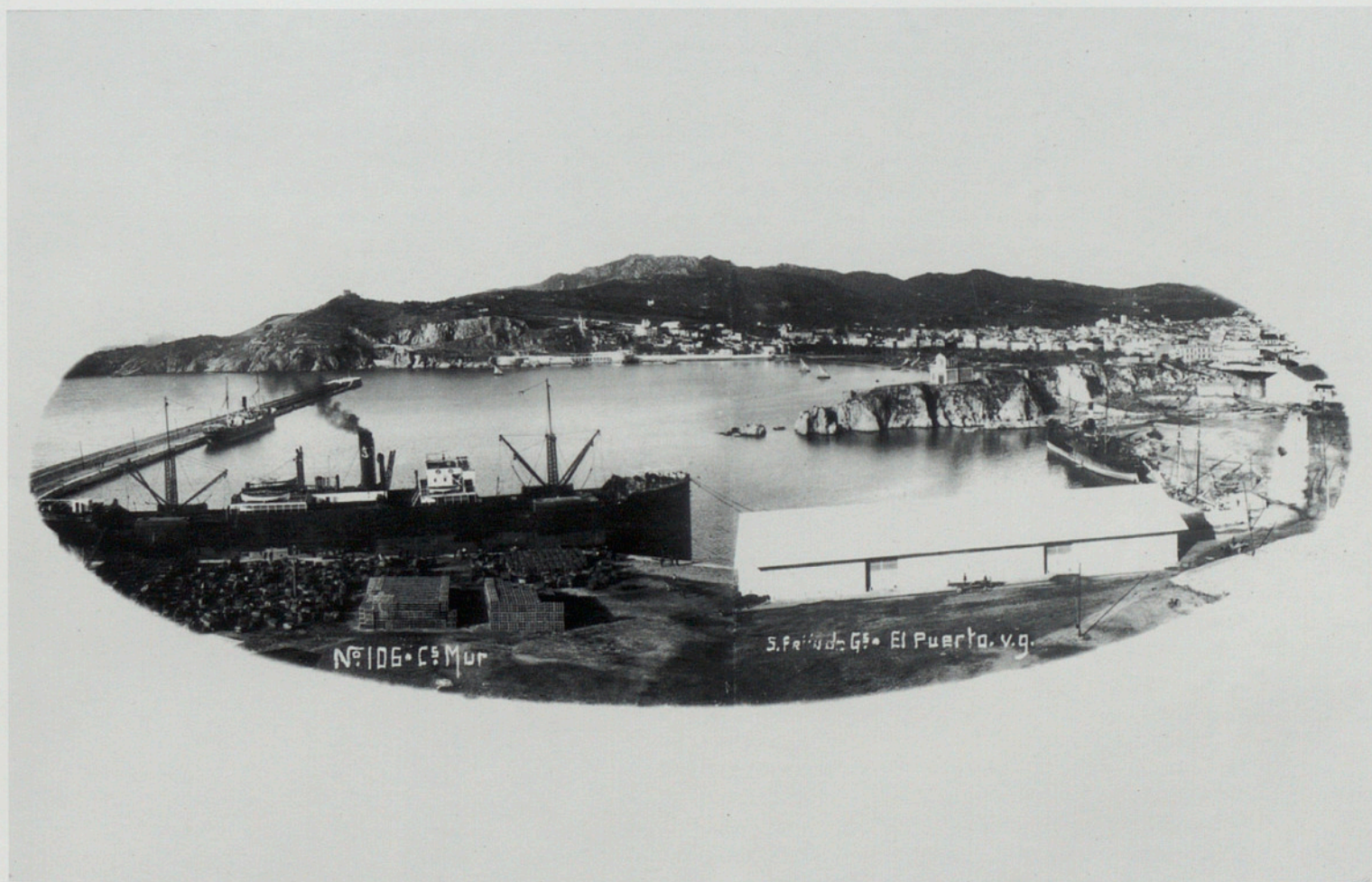

10 - El turisme per mar a la Costa Brava arribà al seu zenit al final dels anys vint del segle passat.
En aquell moment, la nostra ciutat es va convertir en una de les destinacions predilectes.
A la imatge, presa el 1928, es pot apreciar la maniobra d'atracament de la motonau *Infanta Beatriz*.

◀ 9 - L'activitat comercial al port guixolenc es consolida durant la segona dècada del segle XX.

11 - Una imatge original: un antic vaixell militar de transport de tropes de la Primera Guerra Mundial reconvertit en vaixell de càrrega.

12 - Panoràmica de les instal·lacions portuàries de Sant Feliu –en aquest cas, totalment finalitzades– al començament dels anys vint del segle passat.

La badia de Sant Feliu de Guíxols

Una badia és una entrada del mar en la costa, més petita que un golf però de més cabuda que una cala o una calanca. Badia és recer, per això aquest mot és sinònim de port i de rada. La badia és la raó per la qual un dia l'home, en l'antiguitat, va decidir establir-se en aquest paratge. El mar afavoreix i determina alhora l'activitat humana, proporciona aliment i obre vies de comunicació. La badia de Sant Feliu és un punt clau per a la circulació cap a l'interior, atès que es troba al final del corredor que hi ha entre l'Ardenya i les Gavarres. També és un lloc apte com a port natural la roca del Fortim, que divideix la badia en dues parts i fa de barrera de protecció contra els temporals. En aquest marc espacial, la ciutat es va anar bastint a poc a poc, amb el desplaçament de la població cap a punts favorables, des del Fortim a la riera del Monestir. Des d'aquesta riera, es va estendre cap a la de Tueda i, després, es va enfil·lar cap al Puig fins arribar, progressivament, a la configuració actual.

Si algú, fent el tafaner, s'entreté mirant fotografies antigues de Sant Feliu de Guíxols, ben segur que se sentirà especialment atret per les vistes de la badia. Els ulls topen amb una natura totalment feréstega i no es cansen de recórrer les roques nues i les onades bategant lliurement fins a la platja. Costa reconèixer les siluetes de la muntanya del Castellar i del puig de les Forques sense la disfressa de les edificacions. Ens hi ajuda la presència familiar de l'ermita de Sant Elm, que sembla que presideix la badia, i també l'anònim molí, que ara s'amaga entre les cases de les urbanitzacions que uneixen la ciutat amb la platja de Sant Pol.

La platja, suau i amable, apareix ocupada per drassanes, barques de pesca i xarxes. Tanmateix, quan hi ha temporal, queda a mercè de les temibles onades i, en tornar la calma, el mar sovint li torna vestigis de les desgràcies. Els homes es veuen petits i fràgils, descarreguen i carreguen com formigues els productes dels vaixells fondejats al racó de Llevant. Els velers i els vapors es bressolen a tocar del Fortim, sota l'esguard de l'edifici del Salvament de Nàufrags. Darrera d'aquesta roca, hi ha la solitària platja de Calassanç amb l'edifici del tenyidor de xarxes. Al principi del segle XX, amb la construcció del port, aquest indret es va transformar totalment, va acaparar l'activitat i va prendre el relleu i el protagonisme al racó de Llevant.

El Passeig i les cases de primera línia de mar insinuen ja la seva forma actual, malgrat que la majoria de les façanes ens resulten

estranyes i desconegudes. Els veterans edificis, en la seva majoria, van ser enderrocats i posteriorment substituïts, sobretot a partir dels anys setanta, pels moderns blocs de pisos. L'ajuntament i el casino dels Nois es poden identificar, tot i les transformacions sofertes. Al racó de Garbi, la riera del Monestir travessa la sorra de la platja i les dones hi fan la bugada. Després estenen la roba allà mateix perquè el sol la torni blanca. Malgrat el seu nom terrible, les roques de Sang i Fetge i de Santa Rosària ben aviat van ser lloc d'esbarjo i descans. L'escenari ideal per als banys i les festes marítimes, que tan populars esdevingueren a partir dels anys vint, quan els Banys d'en Baldomero van convertir-se en els famosos Banys de Sant Elm.

Un cop l'observador s'hi ha avesat, gaudeix situant els elements d'aquest paisatge. No obstant això, triga poc a aturar-se i sentir una mica d'esgarrifança, perquè comprèn que aquelles formes i aquella gent van existir tal com nosaltres ho fem ara i que, malgrat que hi ha coses en comú, sembla com si ens en separés un abisme.

M. Àngels Suquet i Fontana

Des de l'any 2000 treballa d'arxivera a l'Ajuntament de Sant Feliu de Guixols. Tinc la sort d'exercir una professió que m'agrada molt. No obstant això, penso que ha estat la professió qui ha escollit la persona, més que no pas a l'inrevés.

Vaig néixer a Girona el 24 de juliol de 1967 i, de ben jove, havia treballat sovint en el negoci familiar, però tenia clar que havia de buscar el meu camí. Vaig estudiar Filologia Clàssica a la Universitat Autònoma de Barcelona entre 1985 i 1990. Entre 1990 i 1993, vaig fer els cursos de doctorat. A més del llatí i del grec, també m'atreien els idiomes moderns. Per aquest motiu, any rera any, vaig anar passant exàmens d'anglès, francès i alemany a l'Escola Oficial d'Idiomes. M'agradava traduir i també la possibilitat de dedicar-me a la docència. Malgrat tot, la reforma educativa va suposar l'estancament de la demanda de llicenciats en llengües clàssiques i em calia buscar alternatives. El meu primer contacte amb els arxius va ser el 1991, fent pràctiques a l'Arxiu Capitular de Girona, on transcrivia, traduïa i feia regist de documents medievals.

L'any 1991, amb quatre companys més, vàrem fundar L'Associació al Servei del Patrimoni, que, l'any següent, vàrem convertir en l'empresa de serveis L'ASSERP SC Gestió d'Arxius i Patrimoni Cultural, en funcionament fins l'any 1995. En aquest marc, vaig iniciar-me en l'organització de documentació administrativa i en la implantació de sistemes de gestió de documents (SGD). El 1992 vaig començar el màster en Arxivística a la Universitat de Girona i el 1994 defensava el meu projecte de fi del mestratge.

La meua primera experiència en implantació de sistemes de gestió de documents va ser precisament a l'Ajuntament de Sant Feliu de Guixols, l'any 1993. Com a consultora privada, he realitzat una vintena de projectes i intervencions en documentació pública i privada. Un dels reptes professionals més importants ha estat assumir la direcció de l'elaboració del Pla Arxivístic de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Aquest encàrrec el vaig realitzar els anys 1996 i 1997 per mitjà de l'Associació d'Arxivers de Catalunya i de la Diputació de Barcelona. En aquest cas, vaig comptar amb l'assessorament de Ramon Alberch, aleshores arxiver en cap de l'Ajuntament de Barcelona. També em va satisfer molt la redacció del projecte per al Consell Comarcal de la Garrotxa l'any 2000, atès que no només abastava la implantació del SGD en aquesta institució sinó també un servei d'arxiu d'àmbit comarcal per donar suport als municipis que no poden tenir cura d'organitzar la seva documentació.

Entre 1993 i 1996 vaig ser la coordinadora de l'Arxiu d'Imatges Emili Massanas de la Diputació de Girona. Em va apassionar la fotografia antiga i em vaig trobar davant d'un camp força nou en l'arxivística, que em va permetre fer propostes a nivell metodològic. La culminació d'aquest procés va ser el Manual para la gestión de fondos y colecciones fotográficas, publicat l'any 2001 conjuntament amb Joan Boadas i Lluís Esteve Casellas, i editat per CCG Edicions i l'Ajuntament de Girona. Al llarg d'aquests anys he publicat cap a una trentena d'articles i comunicacions, gairebé sempre sobre aspectes tècnics de l'arxivística.

Del 1997 fins al 2000 vaig ser tècnic de gestió al Centre Cultural la Mercè, de l'Ajuntament de Girona, com a responsable de l'Aula d'Humanitats, coordinant cursos, cicles de conferències i diverses publicacions. Vaig aprendre a aplicar el treball per projectes i la direcció per objectius a l'àmbit de la gestió cultural.

Sóc conscient que he fet coses molt diverses en molts llocs diferents. No sempre ha estat fàcil. Ara, em resulta molt gratificant quan em demanen que expliqui la meua experiència a altra gent. En els darrers anys ho he pogut fer per a la Universitat de Lleida, al Servei d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, a l'Associació d'Arxivers de Catalunya, a l'Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico i a la Fundació Universitat de Girona.

En aquesta ocasió vull agrair a l'Agustí Roldós que hagi volgut comptar amb la meua col·laboració per a aquest llibre.

L'habitacle de Sant Felip de Guisot

1 - És un racó de món encalmat, ple de quietud i repòs, sols alterat pels tragins de les drassanes, els crits i les rialles dels pescadors, les campanades de l'antic monestir de frares o el gemec de les rodes d'una vella tartana.

2 - Els sorral de la platja, ran de l'ona amansida, jeuen, com una petxina blanca, als peus de la vila, protegits pels turons vestits de pinedes, vinyes i olivedes.

4 - Sant Feliu en el tombant de segle: la vila i la badia, tapers i navegants, burgesos i obrers, devoció i anticlericalisme.

◀ 3 - La muntanya de Sant Elm, encara verge, despullada de bosc, i, al cim, l'ermita del sant, patró dels mariners i navegants.

5 - Casinos i cases senyorials decoren la façana marítima: la vila esdevé ciutat.

Serie A, n.º 3

Colección José Dalmau

SAN FELIU DE GUIXOLS

Recó de Llevant

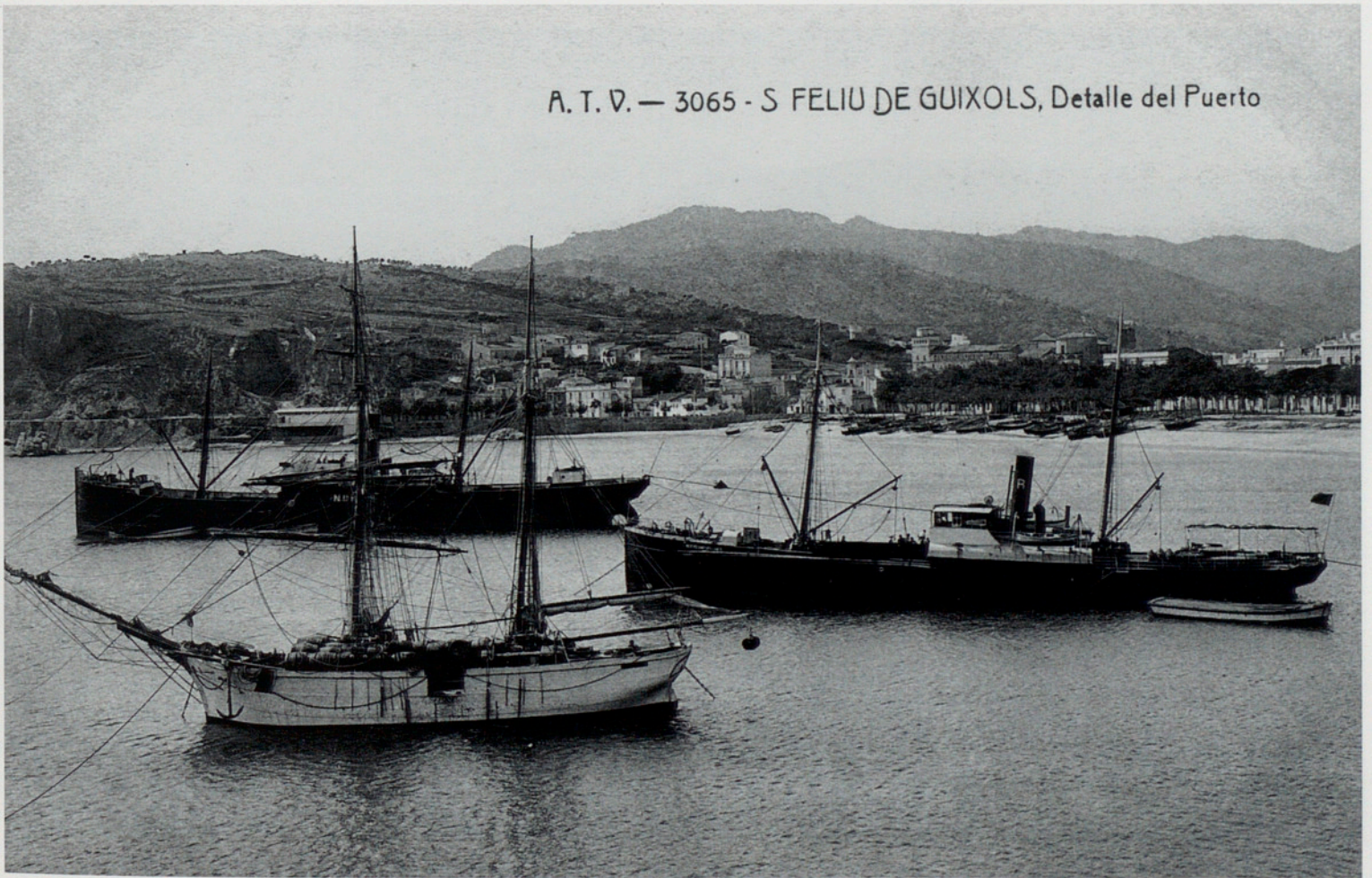
6 - Dia de bonança. Els camàlics carreguen de sacs les gavarres.

12 - SAN FELIU DE GUÍXOLS. Platja

7 - Els dorments de l'arena són els llaguts i les barques, ben lligats, de veles blanques i brunes, a l'aguait de la davallada del sol rogent per fer-se a la mar blava.

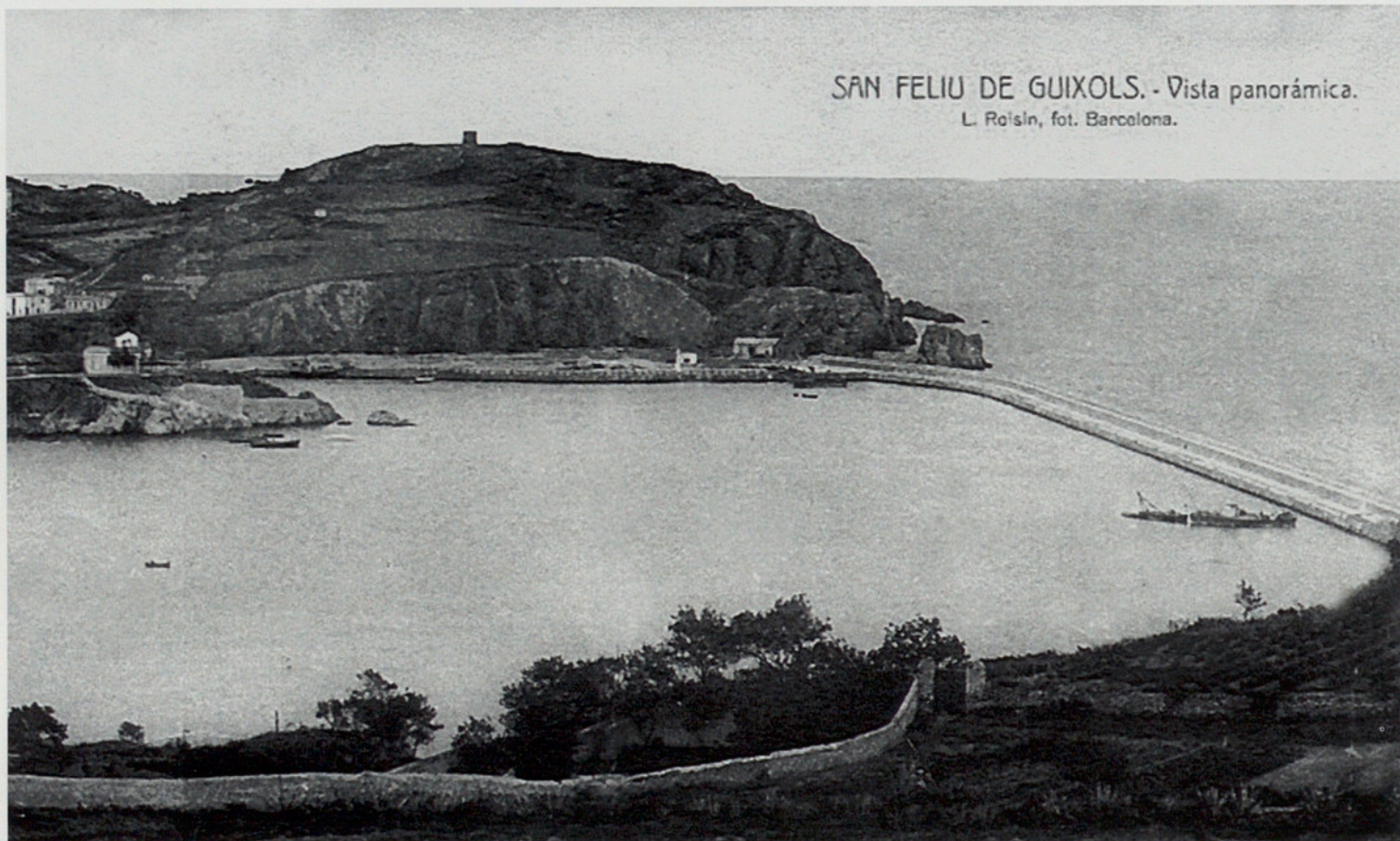
A. T. V. — 3065 - S FELIU DE GUIXOLS, Detalle del Puerto

8 - De mica en mica, els vapors substitueixen els vaixells a vela. A poc a poc, un estil de vida -món d'aventures i heroicitats, nascut en la foscor dels temps- desapareix dels mars per sempre.

SAN FELIU DE GUIXOLS. - Vista panorámica.

L. Reisin, fot. Barcelona.

9 - La construcció del port implicà avantatges i inconvenients. Transcorreguts cent anys, podem fer-nos la pregunta: hi hem sortit guanyant o perdent?

3. S. Feliu de Guixols — Playa

L. Roisin, fot. Barcelona

10 - Les drassanes Mallol al bell mig de la platja l'any 1920: una mostra de les disbauxes que un ajuntament sense control pot arribar a fer.

11 – Amb els anys, la ciutat s'estén a dreta i esquerra sense ordre ni control, en un espai ja de per si difícil i reduït. Les destrosses urbanístiques dels darrers anys –especialment greus en sectors com el Molí de les Forques, les Balles i la muntanya de Sant Elm– fan palès el poc encert dels nostres governants a l'hora de projectar un entorn més sostenible. L'error de confondre la quantitat amb la qualitat, el desenvolupament frenètic del creixement sostingut, el guany escandalós a curt termini de la inversió industrial o comercial, està portant Sant Feliu –de la mateixa manera que la resta de la Costa Brava– a un carreró sense sortida. Qui pensi que quants més serem més riurem és, com a poc, un inepte.

12 – Imatge de després d'una guerra. Anys quaranta, anys en blanc i negre.
La platja esguerrada pel port, les escoles destruïdes pels bombardeigs.

El Passeig de Sant Feliu de Guíxols

Pobles i ciutats solen tenir un espai urbà que els fa de divisa, de senyera, per a marcar distinció de veïns propers o llunyans. Sant Feliu de Guíxols en podria tenir més d'un, perquè, de fet, la promoció turística de la ciutat ha utilitzat, i encara ho fa, belles i diverses estampes de racons urbans amb càrrega paisatgística o historicoarquitectònica: la bocana del port, amb la punta de l'escullera; la barana de mar amb el rerefons de l'horitzó mediterrani i la silueta granítica de la punta de Garbí; la Porta Ferrada, amb els seus tres arcs irregulars, vells i saturats d'intriga cronològica.

El Passeig, però, no és pas l'espai més utilitzat a l'hora de divulgar imatges de la ciutat; malgrat tot, és, ben segur, el marc urbà que més perdura en la memòria dels visitants, sobretot els ocasionals, a l'hora d'evocar el seu pas per Sant Feliu de Guíxols. Els disbarats arquitectònics dels anys seixanta i setanta n'han degradat molt l'estètica, però, tot i amb això, els casals i edificis que encara hi romanen encerclant la part septentrional de l'espai arbrat i ajardinat formen un frontal urbà d'una categoria digna, valorat per tot aquell que s'hi passeja, un semiamfiteatre obert a la cruïlla de la llum que rebot en el mirall de la badia: des de les primeres ullades de sol lleuant fins al capvespre, el Passeig ofereix estampes d'un interès estètic molt potent, que hom pot assaborir des de mil i un racons i perspectives.

La història del Passeig és, en gran part, la història de la ciutat tota. De fet, ha esdevingut el senyal més extern de la singladura econòmica, social i cultural que la ciutat emprèn des del moment en què s'adona, allà als anys trenta de segle XIX, que val la pena de girar la cara cap a migjorn, cap a la platja i la badia, fins aleshores obrador secular de bona part de la població i també via d'entrada, al llarg de la història, de variats ensurts. A partir d'aquesta constatació i entre la cruïlla de l'arenal, obrador d'indústries i pesqueries mil·lenàries i la humilitat de les façanes salobrejades de les cases de pescadors, hom va anar bastint a poc a poc, al compàs de la puixant expansió de la indústria surera, un espai cada cop més farcit d'elegància i distinció burgeses, fins esdevenir el mirall on es regalava, cofoia, aquella classe social que cobejava demostrar el seu estatus de distinció i de classe avantatjada. Obrers i menestrals no hi renunciaren, però, i la seva presència rivalitzava amb la dels patrons, igual com rivalitzaren els respectius casinos.

Amb tot, des de la seva aparició com a lloc d'esplai d'estètica

cada cop més aburgesada fins a avui, el Passeig ha viscut moments de fortuna i moments de dissort. Algunes actuacions i usos actuals implantats en aquest espai no són pas, precisament, els millors possibles ni els més convenients, encara que puguin resultar rendibles en un altre ordre d'objectius allunyats dels històrics i esteticourbanístics. Si hom té l'oportunitat de contemplar imatges del Passeig d'abans i després dels anys seixanta s'adona de seguida que la trajectòria actual va orientada cap a una pèrdua dels valors estètics i urbanístics que fins a meitat del segle XX havien guiat la seva fesomia. Ara s'imposa un ús en què domina el criteri de rendiment econòmic. El resultat, ja ben palès ara per ara, és una banalització de l'espai i una pèrdua de la categoria estètica que fins ara constituïa la seva singularitat.

És innegable que, al compàs dels hàbits canviants en el lleure i l'esplai de la nostra societat, el Passeig també ha de sentir-ne els efectes, d'aquesta pèrdua. De ser un lloc molt concorregut per tota la població guixolenc, en qualsevol època de l'any, especialment en dies de festa, a partir del darrer terç del segle XX la tendència és d'anar esdevenint un espai cada cop menys usat com a espai lúdic, en benefici d'altres llocs –especialment extramunicipals–, arraconat per nous hàbits. Comptades excepcions contradiuen aquesta afirmació; sí que ho fan, per exemple, les nits de Festa Major, que és quan el Passeig recupera, per pocs dies i poques hores, la raó que el va fer ser allò que ha estat, la raó comuna i pròpia de tot passeig.

Josep Cullerell-Ramis

Explicar la biografia pròpia és d'aquelles coses que engavanyen d'allò més. Especialment si hom creu que les coses que hauria d'explicar només conserven una mica de dignitat plausible si es mantenen en el lloc que naturalment els pertoca: la intimitat personal.

Sigui com sigui, ara es tracta d'explicar (per exigències d'edició) coses pròpies que donin idea del guió personal seguit fins avui. I com que, la veritat, un cop revisat el guió resulta que, de coses destacables, no és que n'hi hagi gaires, qui escriu aquestes ratlles prefereix fer el relat en tercera persona, per allò de la imparcialitat sincera i en benefici de la desdramatització de les coses que vagin sortint.

Per començar, aquest personatge va venir al món un dia de final de primavera del 1951, cosa que és d'una gran rellevància, si tenim en compte que és un any més que el 50 i un menys que el 52. D'altra banda, aquest personatge ha passat la major part de la seva vida en aquesta ciutat, en aquest llibre retratada, no pas per un suprem i lliure acte de voluntat (el fet de viure-hi), sinó perquè les coses han anat com han anat. Ara bé, en contrapartida, manté la convicció que poder prendre vistes d'altres llocs de residència, allunyats o propers, ajuda a mantenir el sentiment de ciutadà d'un lloc (país o ciutat) en una tessitura raonable.

Ha realitzat petits estudis, que, tanmateix, eren prou importants per a adonar-se que el món està ple de savis de despatx i molt buit d'ignorants sincers, que són els més interessants.

També s'ha dedicat uns anys a l'ensenyament, els suficients per a convèncer-se d'haver anat a raure de ple en el marasme del sentit comú, al servei de l'objectiu, reconegut arreu, de la vida: guanyar diners (o qualsevol altre succedani de poder).

Al contrari dels ciutadans de pro, ha anat acumulant dubtes, inseguretat i indecisió (adobat tot amb algunes petites decepcions) amb el pas dels anys. I, sense voler-la encomanar a ningú, ha de manifestar amb sinceritat la seva incertesa sobre si aquesta biografia cal llegir-la com a confessió sacramental o més aviat en clau de sarcasme pèssim.

D'altra banda, li plau viatjar, no massa lluny, i poder explicar coses que li agradi d'haver trobat. Ha tingut l'ocasió i ha gosat editar uns quants llibrets (amb gran penediment en relació amb els primers), per patiment d'alguns lectors pacients i bondadosos en extrem. Són per amagar-se a si mateix que la seva gran afició és la contemplació (més que no pas l'acció), que no requereix cap mèrit especial, ni persegueix alts objectius.

Li agradaria, també, cap al final del guió, saber que ha comptat i que compta ni que sigui amb un petit cercle de familiars i d'amics (conciutadans o no), amb qui hagi pogut compartir moments d'encert i desencert. És per a si mateix i per a aquests (la cosa no pot donar per a gaire més gent) que prefereix anar passant sense pena ni glòria (que és la millor manera de passar) i, demanant molt, deixar-los en la memòria l'esbós d'un somriure amable i discret.

Estima Sant Feliu de Guixols (és de mal explicar què deu voler dir això) tal com ho fan alguns altres conciutadans i de diferent manera de com ho fan d'altres (per tant, no caldria ni esmentar-ho, no és cap mèrit. N'és del tot conscient). I, de manera inexplicable (que deu voler dir injustificable), té més il·lusió i esperança pel que fa al futur d'aquesta ciutat de les que semblaria raonable tenir.

1 - El passeig del Mar ha estat tradicionalment un punt de trobada, de repòs, de jocs i de tertúlies. Així ho demostra aquesta imatge de l'any 1910.

2 - Els nostres avis, empolainats i perfumats, passeig amunt passeig avall, un diumenge d'hivern a la tarda.

3 – Els casinos, els centres d'esbarjo preferits pels empordanesos. A la imatge, el casino Nueva Unión al passeig del Mar, pels volts de 1915.

4 - La fresca ombradissa dels plàtans del passeig del Mar un mati tardorenc del 1926.

5 – El passeig dels Guixols un matí d'un dia de la Festa Major, a l'inici del segle XX.

A. T. V. — 888 - SAN FELIU DE GUIXOLS, Paseo dels Guixols

6 - Cavalls i tartanes protegits sota l'ombra esperen torn per carregar a la platja un mati d'estiu de l'any 1905.

▲ 7 - El Molí de les Forques, la punta del Fortim i el passeig dels Guixols fotografiats des del terrat de ca l'Auladell al final dels anys quaranta del segle passat.

9 - La rambla d'Antoni Vidal, el centre ciutadà per antonomàsia dels darrers cent anys, en una fotografia de l'any 1910.

◀ 8 - Enfocats pel seu pare, els fills Sabater observen la font modernista dels jardins municipals, pels volts del mes d'octubre de 1925.

21 - SAN FELIU DE GUIXOLS Rambla de Antonio Vidal

10 - Els comerços de la rambla Vidal al final dels anys vint del segle passat.
A l'esquerra, un autobús de la companyia Ribot, Font i Artigas davant del garatge on, anys enrera, es trobava el cinema Cineorama.

11 - Ballada de sardanes davant de l'hotel La Marina a la rambla de Pi i Margall
(avui, Portalet), al començament del segle XX.

5 - SAN FELIU DE GUÍXOLS
Rambla Pi y Margall

12 - En aquesta fotografia de l'any 1910, a l'esquerra, podem veure un dels cafès amb més història de la ciutat, el del Comercio (anys més tard, Lion d'Or), situat a la rambla de Pi i Margall.

13 - La rambla de José Antonio (avui, Portalet) vista des de l'hotel Les Noies al final dels anys quaranta del segle passat.
D'esquerra a dreta: el comerç d'ultramarins Gruartmoner, ca l'Esclanyana, la carnisseria Palahi, can Roldós i la fleca de ca l'Algans.

Els fils de la teranyina. La ciutat a través de les seves places i carrers

Passejar per les places i carrers de Sant Feliu és una de les maneres més estimulants d'endinsar-se en el perfil que defineix la ciutat i de copsar-ne la personalitat. Més enllà de constituir les artèries que comuniquen els diversos punts de la població, les vies urbanes configuren un testimoni material de l'empremta deixada per l'home sobre el territori al llarg dels segles. L'observació de detalls que sovint passen desapercebuts, com el traçat i les dimensions de la calçada o les particularitats de les edificacions que la delimiten, permeten resseguir les fases històriques de creixement de la vila i la transformació que ha experimentat el paisatge urbà fins els nostres dies. Així, el Sant Feliu actual esdevé una gran teranyina on algunes vies amb un origen gairebé tan antic com el de la ciutat conviuen amb altres que tenen el seu principi, per exemple, en els plans d'ordenació vuitcentistes de l'exemple o en la consolidació urbana de Vilartagues els darrers decennis del segle XX.

Al mateix temps, carrers i places són l'escenari per on transcorre una part important de l'atragada vida quotidiana dels ciutadans i, per aquesta raó, esdevenen un bon punt per a observar el temperament de la societat civil del municipi. A la via pública, els individus es relacionen i comuniquen els uns amb els altres, s'hi aboquen durant les estones de lleure o participen en la celebració d'esdeveniments especials en dates assenyalades. Quan arriba el bon temps, les vies urbanes es converteixen en l'espai idoni per a fer-hi petar la xerrada asseguts en alguna terrassa, de la mateixa manera que encara avui dia alguns veïns es reuneixen davant del portal de les cases a parlar la fresca i enraonar, tal com es feia antigament. Igualment, el carrer és per a molts un dels llocs on ha transcorregut una part important de la infància, enmig de jocs i corredisses amb els companys. Ara bé, també formen part consubstancial de la xarxa viària altres detalls més prosaics, com el trànsit i l'estacionament de vehicles, la deixadesa i el deteriorament d'alguns racons, la presència d'excrements de gos que tothom ha trepitjat en més d'una ocasió o, fins i tot, l'estridència de determinades intervencions urbanístiques d'eficàcia o gust discutible que atempten contra el sentit comú. Es tracta, en definitiva, d'altres indicadors igualment prou reveladors tant del que representa la ciutat com de la imatge que en projecten els seus ciutadans.

Un darrer element que defineix una plaça o carrer és la denominació que hom li ha assignat per a identificar-la i que

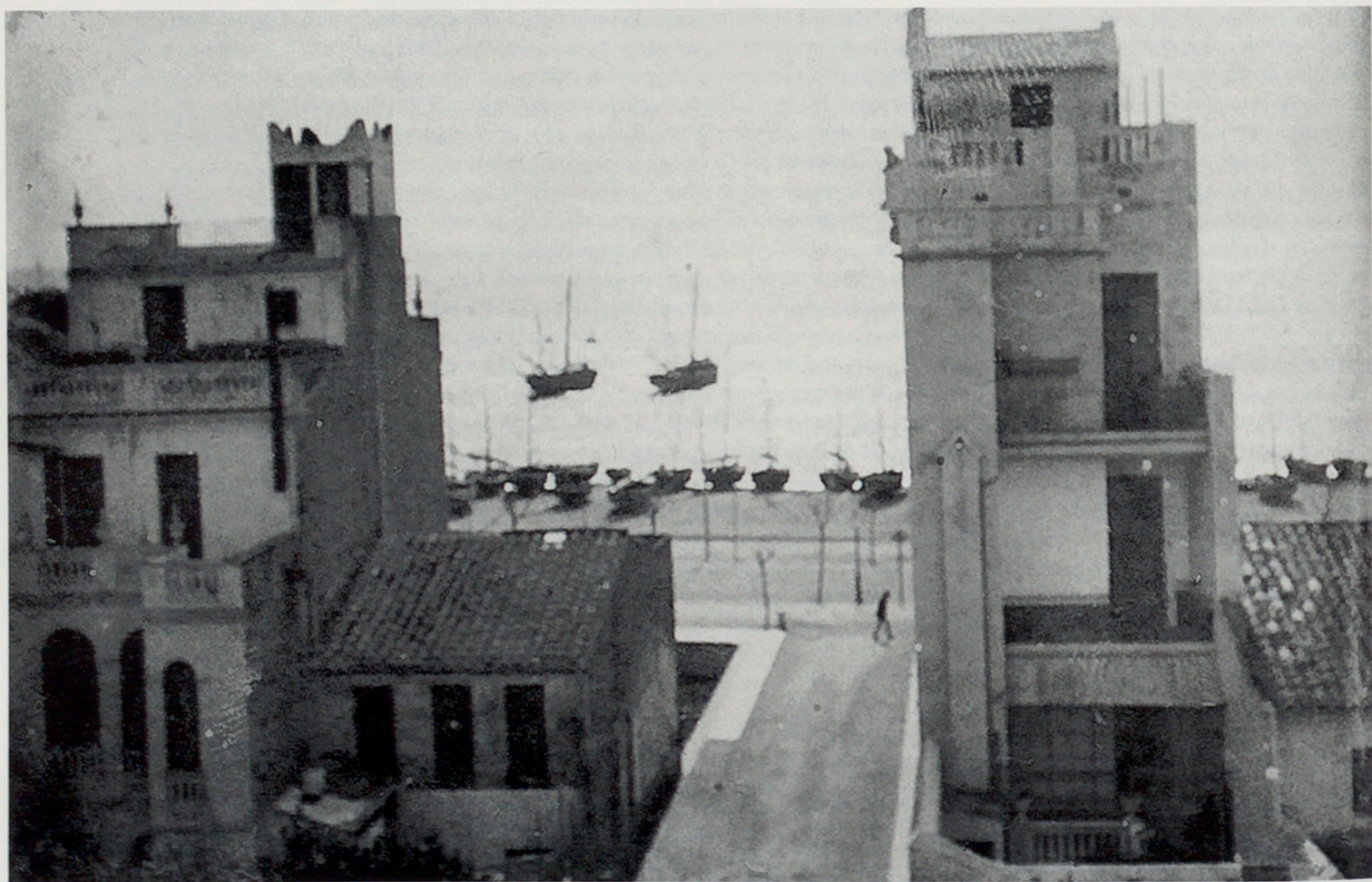
sovint la tradició s'ha encarregat de perpetuar, per bé que altres vegades ha canviat reiteradament segons la conjuntura històrica. L'actual retícula urbana ofereix, per exemple, l'oportunitat de fer un breu repàs del santoral o de diversos personatges rellevants de la història local i extralocal, d'endinsar-se per flaires agradables com la farigola i el romani, o bé la possibilitat de recórrer una part de la geografia catalana i espanyola sense sortir de la ciutat. Altres noms, com el del carrer Major, Estret o de l'Hospital, parlen per si sols de les característiques de la via que acompanyen. En ocasions, les denominacions oficials coexisteixen amb la persistència d'altres de populars, com en el cas del carrer Àngel Guimerà o de les Banyes —i que ningú malpensí, perquè sembla ser que el nom recorda un antic establiment amb banyes encastades a la paret per a lligar-hi la brida dels cavalls—.

Aquestes són algunes de les reflexions que suscita una mirada a la trama urbana guixolencina. Us convidem, ara, que contempleu les fotografies que ha aplegat l'Agustí, sortiu a fer una volta per la vila i compareu els racons i la gent de la ciutat d'ahir amb els d'avui. Segur que descobrireu moltes coses interessants.

Marc Auladell Agulló

Tractar d'explicar com és algú no sempre resulta fàcil, i intentar definir-se a un mateix encara ho és menys. Sembla ser que l'autor d'aquestes quatre línies i de les precedents que potser acabeu de llegir va obrir els ulls per primera vegada en aquest racó de món gràcies a l'entusiasta col·laboració d'un cristinenc i una guixolenc, quan el país tot just començava a fer les primeres passes per oblidar gairebé quatre dècades de dictadura. Alguns anys més tard, després de deixar enrera una adolescència marcada per la descoberta del rock dels setanta i el jazz i per una cabellera avui tan enyorada com impossible de recuperar, qui això escriu va abandonar definitivament l'ingenu somni juvenil de dedicar-se professionalment a la música per orientar la seva vida cap al món universitari. Havent provat sort amb poc èxit en el camp de la informàtica, la curiositat pel coneixement d'èpoques pretèrites va ser determinant a l'hora de decantar-me finalment per estudiar la carrera d'Història, una disciplina que, com tothom sap, alhora que se centra en la interpretació del passat, ofereix molt poques expectatives laborals de cares a un futur cada vegada més incert.

Com que, malgrat tot, estava decidit a enfocar la meua carrera professional cap al terreny de la Història i, en especial, de l'Arqueologia, durant una bona temporada vaig participar en excavacions a diversos jaciments de les comarques gironines, tot jugant a fer d'Indiana Jones. En realitat, però, la feina era molt poc agraïda i s'assemblava més a una condemna a treballs forçats, ja que consistia a suar la cansalada a pic i pala de sol a sol, remouent una terra sovint massa estèril que només esporàdicament oferia com a recompensa l'exhumació d'ossos vells i murs derruïts, la recuperació d'esquerdissos de la vaixel·la que utilitzaven els nostres avantpassats o, fins i tot, en certes ocasions, la troballa espectacular d'alguna llauna rovellada de Coca-cola. Totalment desmotivats, el protagonista d'aquesta biografia va abandonar definitivament l'arqueologia quan l'oportunitat de remenar i endreçar un antic papers polsosos escrits amb lletra de metge li va despertar una dèria fins aleshores desconeguda per furgar en la documentació històrica; un interès que a hores d'ara encara perdura i que ha fet que el talp d'èpoques passades s'hagi convertit en el present, durant les estones lliures i de forma desinteressada, en una rata d'arxiu. És probable que, en el fons, aquesta fixació pels papers caducats no sigui altra cosa que el reflex d'una conducta malaltissa que gairebé ratlla el fetixisme, tot i que em consola constatar que no sóc l'única de les persones que ha col·laborat en el present llibre que manifesta aquests símptomes. Per altra banda, com que també m'agrada la contemplació de la bella pedra vella i em preocupa la conservació i difusió del llegat material que ens han deixat els nostres avantpassats en general, recentment m'he esforçat a sumar a la meua col·lecció de titulacions devaluades uns estudis d'especialització en gestió de patrimoni cultural que no us podeu imaginar fins a quin punt m'arriben a ser útils per a la feina quotidiana de despatxar entrades en un dels museus de la ciutat dels quatre rius on resideixo. Ja ho veieu, així i d'aquesta manera acaba ara per ara l'errant i desorientada trajectòria per la vida de qui, anomenat Marc Auladell Agulló, no és sinó una persona normal i corrent com qualsevol altra, amb les seves debilitats, inquietuds i, potser, alguna recòndita virtut. Res més.

1 - La travessia dels Guixols (avui, carrer del Doctor Zamenhof) tot just iniciat el segle XX.

2 - La placeta i el carrer de Sant Pere en una fotografia del començament del segle passat.

3 - Guixolens anant de compres pel carrer d'Anselm Clavé l'any 1930. Al fons de la imatge es poden veure les voltes de la plaça de la Constitució (avui, del Mercat).

4 - El carrer Major brut de fang i xop de pluja, fotografiat per Pere Rigau des de casa seva l'any 1925.

San Feliu de Guixols - Plaza de la Constitució (mercado)

5 - La plaça Major, la Plaça, la plaça de la Constitució o la plaça del Mercat, tant s'hi val el nom que tingués, ha estat el centre polític i comercial de la vila al llarg dels segles. Aquí podem contemplar-la en un dia de mercat de l'any 1906.

6 - La placeta de Sant Joan vista des de la rambla Vidal a l'inici dels anys vint. A la dreta podem veure l'antic hotel Murlà, inaugurat el 1914.

▲
7 - Imatge del barri del Raig pels volts de 1950. En el passat, aquest indret estigué directament relacionat amb la gent del mar (pescadors, cosidores de xarxes...) i les barques ocupaven l'enorme platja d'aquell racó.

8 - Les sis cantonades que desemboquen al carrer de Joan Maragall (en aquesta fotografia del 1905, encara anomenat de la Processó), ha estat un dels espais del dedins de la ciutat més reproduïts en format de targeta postal.

9 - Vista de la ronda de Narcís Massanas -heroi guixolenc durant la Guerra del Francès- al començament del segle passat.

10 – Detall de les voltes de la plaça de la Constitució a la darrera del segle XIX. A l'esquerra, podem entreveure l'edifici de can Garjola, avui desaparegut.

11 – Antiga imatge del carrer de la Processó (Maragall). A la dreta, es pot veure el rètol de la posada San Telmo (més coneguda com ca la Baleta) i, més avall, el comerç La Econòmica, dedicat principalment a la venda de gorres i barrets.

POSADA
DE
SAN TELMO
BALETA

LA ECONOMIA

NOVEDADES

Les rodalies

A la ratlla fronterera entre les comarques del Baix Empordà i la Selva, envoltada per les serralades del massís de l'Ardenya, les fèrtils terres del pla de la vall d'Aro i, un xic més al nord, per les muntanyes de les Gavarres, amb la seva extraordinària massa forestal, la ciutat de Sant Feliu de Guíxols s'obre a les aigües de la Mediterrània a través d'una badia de reduïdes dimensions, protegida pels monticles del Molí de les Forques i Sant Elm. Des d'aquest darrer lloc, un dia, Ferran Agulló, contemplant precisament l'exuberant bellesa d'aquest feréstec bocí de litoral, el va batejar amb el nom de Costa Brava.

Davant aquesta gran diversitat d'elements que configuren el paisatge, és fàcil, doncs, endevinar que, tant la ciutat com les seves rodalies, disposen d'un seguit d'indrets d'irresistible bellesa, davant els quals el visitant no es pot mostrar mai indiferent.

Confeccionar una llista de tots aquests llocs resultaria probablement una tasca impossible de realitzar, per tant, permeteu-me que esmenti aquells que al llarg de la meua vida, per una o altra raó, m'han deixat una empremta més profunda.

Els idíl·lics paratges de la font de Sant Elm –avui desapareguda del seu emplaçament original– i de Montcalvari van ser, tal volta, els primers llocs de pelegrinatge quan aquest territori conservava encara la seva esplendor virginal i el ritme del temps es mesurava d'una forma més pausada. Després, és clar, van arribar les primeres grans descobertes. Així, són també records inesborrables d'aquella època les agradables caminades fins a la platja de Sant Pol a través de la carretera que neix a l'entrada del port –en aquell temps encara no acabada del tot– per contemplar llocs tan encisadors com ara la cala Ametller, la punta del Mulà o la cala Maset, més coneguda com *la Caleta*.

Si es disposava de temps, la caminada platja de Sant Pol enllà, deixant enrera els seus xalets del nou-cents i l'establiment per a banyistes amb les seves casetes de fusta pintades de colors, s'allargava cap a altres indrets. Així doncs, des d'aquest punt es podia anar perfectament fins a l'ermita del Remei, els turons de Pinell o la platja d'Aro, a través de la carretera o els corriols que resseguien els camps de conreu de les masies del pla. Altres opcions eren visitar la zona residencial de S'Agaró –aleshores encara en construcció– o seguir caminant arran de mar per l'anomenat camí de Ronda, construït damunt mateix del roquissar, per fruir dels deliciosos racons de cala Pedrosa i la platja de la Conca.

Voler visitar els miradors naturals de Garbí era tenir present en tot moment l'ermita de Sant Elm, els paratges de Vista Alegre i la carretera de Tossa obrint-se pas sinuosament entre el mar i la muntanya. Deixar-se endur per la soledat, exuberància i bellesa de la punta de Garbí, la cala del Vigatà, les Penyes, can Pei, la punta d'en Bosch, i les cales d'Urgell, Canyet, Pola i Giverola, podia representar una experiència única.

Vint-i-un dies després de les darreres pluges estiuenques, els boscos de l'Ardenya es convertien en el punt de mira dels boletaires. De tots és conegut que aquest indret geogràfic és el paradís del reig. Endinsar-se pel camí del coll de Portes cap als paratges de la Divina Pastora, Sant Benet i Sant Baldiri es convertia en una altra excursió obligada quan els perfums de la verema es barrejaven amb els efluvis de l'arboç i l'alzinar, amorosits per les humitats de les boires que es formaven als fons dels comals. Arribar-se fins al puig de les Cols o el Montclar permetia contemplar altres perspectives de l'Ardenya, per la seva situació de miradors encarats cap a les terres del pla, des dels quals, en dies de bon temps, la panoràmica resultava excepcional. I Pedralta no n'era una excepció.

El recorregut per les nostres contrades no pot acabar sense tenir un record especial per a la Font Picant i els paratges de Bell-lloc, on vaig tenir el plaer de passar llargues temporades. Eren els anys en què l'electricitat no havia arribat encara a la majoria dels masos i el fet de tenir a la nit un xic de llum depenia de l'enginy del pagès. La forma millor de desplaçar-s'hi era per mitjà del ferrocarril que enllaçava Sant Feliu amb Girona, el nostre tren petit, company de tantes fatigues.

Joan Canadell i Mas

Sóc nascut a Sant Feliu el dia 11 de febrer de 1945. Vaig estudiar el batxillerat, més tres anys de teoria i pràctica de dibuix comercial i publicitari, vaig cursar estudis addicionals de dibuix artístic i teoria en color, i vaig fer quatre anys de conservatori de música (teoria, solfeig i percussió).

He fet treballs publicitaris i de dibuix per a impremtes i constructores. Vaig ser un dels fundadors i també component del grup musical Los Sherpas del 1963 al 1969, i vaig estar amb altres grups musicals del 1969 al 1971.

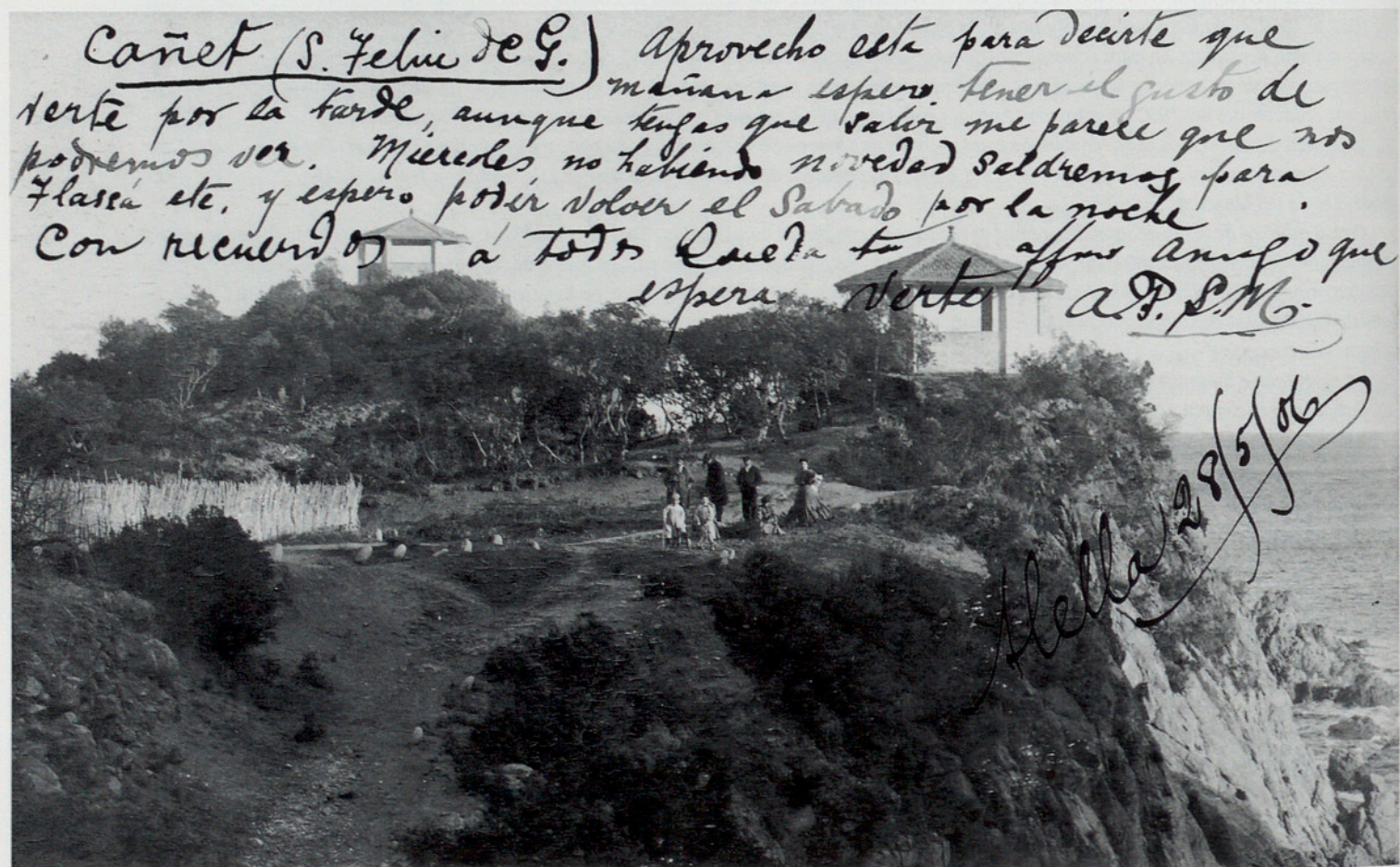
En el camp periodístic, he estat corresponsal de premsa del Diario de Barcelona del 1972 fins a la fi del diari, i també del Tele Exprés. També vaig ser corresponsal de les agències Logos i Efe durant les mateixes dates, a més de col·laborador en altres diaris i revistes. Pel que fa a mitjans de Sant Feliu, sóc redactor des del 1990 del setmanari Àncora i vaig ser un dels fundadors, a final dels anys setanta, de Ràdio Sant Feliu.

Si parlem d'associacions guixolenques, he estat membre de l'Associació fotogràfica i cinematogràfica de Sant Feliu i del Comitè de Premsa del Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava, vicepresident de l'Associació Recreativa i Cultural Guixolencs i, finalment, membre de la Junta Tècnica del Museu de Sant Feliu.

Com a estudiós de l'obra de Josep Pla, també he realitzat un estudi: sóc autor de "Pla i Sant Feliu", publicat al setmanari Àncora de forma periòdica –setmanalment– del 1997 al 1999 i que actualment es troba en vies d'una possible publicació en forma de llibre. El 1997, vaig ser un dels presentadors i conferencians dels actes de l'Any Pla a Sant Feliu. Com a estudiós de la història del llibre, he realitzat igualment diverses conferències. Per a la Fundació Universitat de Girona: Innovació i Formació, els anys 2002 i 2003, vaig impartir els cursos de lliure elecció: "Del papir a la impremta" i "De la impremta a internet".

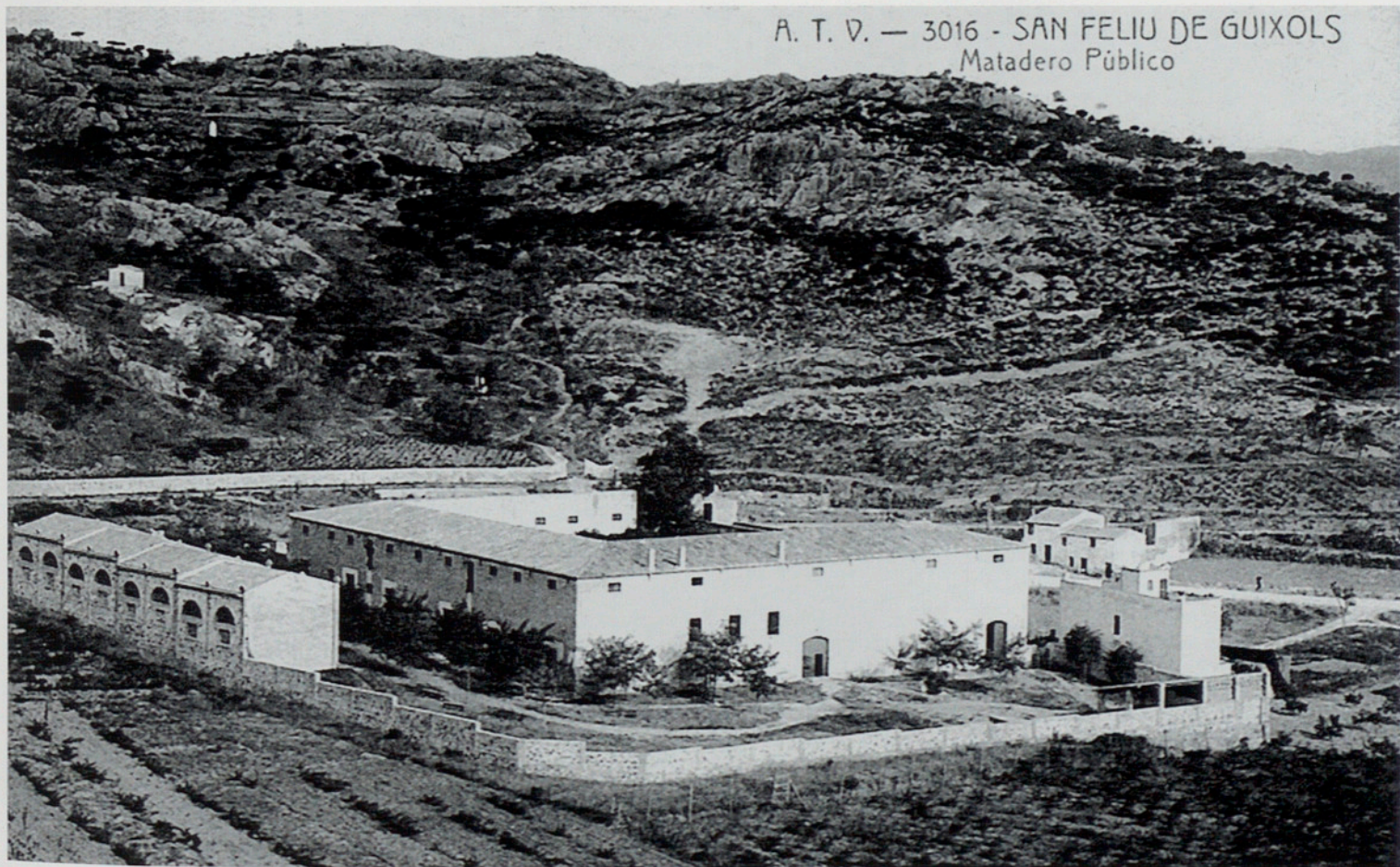
He estat també presentador de diverses novetats literàries de novel·la i assaig.

Des del començament del 1970 treballo a la llibreria Viader.

1 - Canyet, entre Sant Feliu i Tossa: un jardí arran de mar i dues de les cales més cofoies de la Costa Brava. Fa uns anys, el lloc fou batejat amb l'insuls nom de Rosamar. Un cas típic de l'escandalosa especulació duta a terme al litoral gironí.

A. T. V. — 3016 - SAN FELIU DE GUIXOLS
Matadero Público

2 - Fotografia de l'escorxador municipal inaugurat el 1890. Al fons, la muntanya de les bateries encara verge.

3 - Quietud i soledat d'altre temps. Unes parelles vuitcentistes es disposen a barquejar a la platja de la Conca.

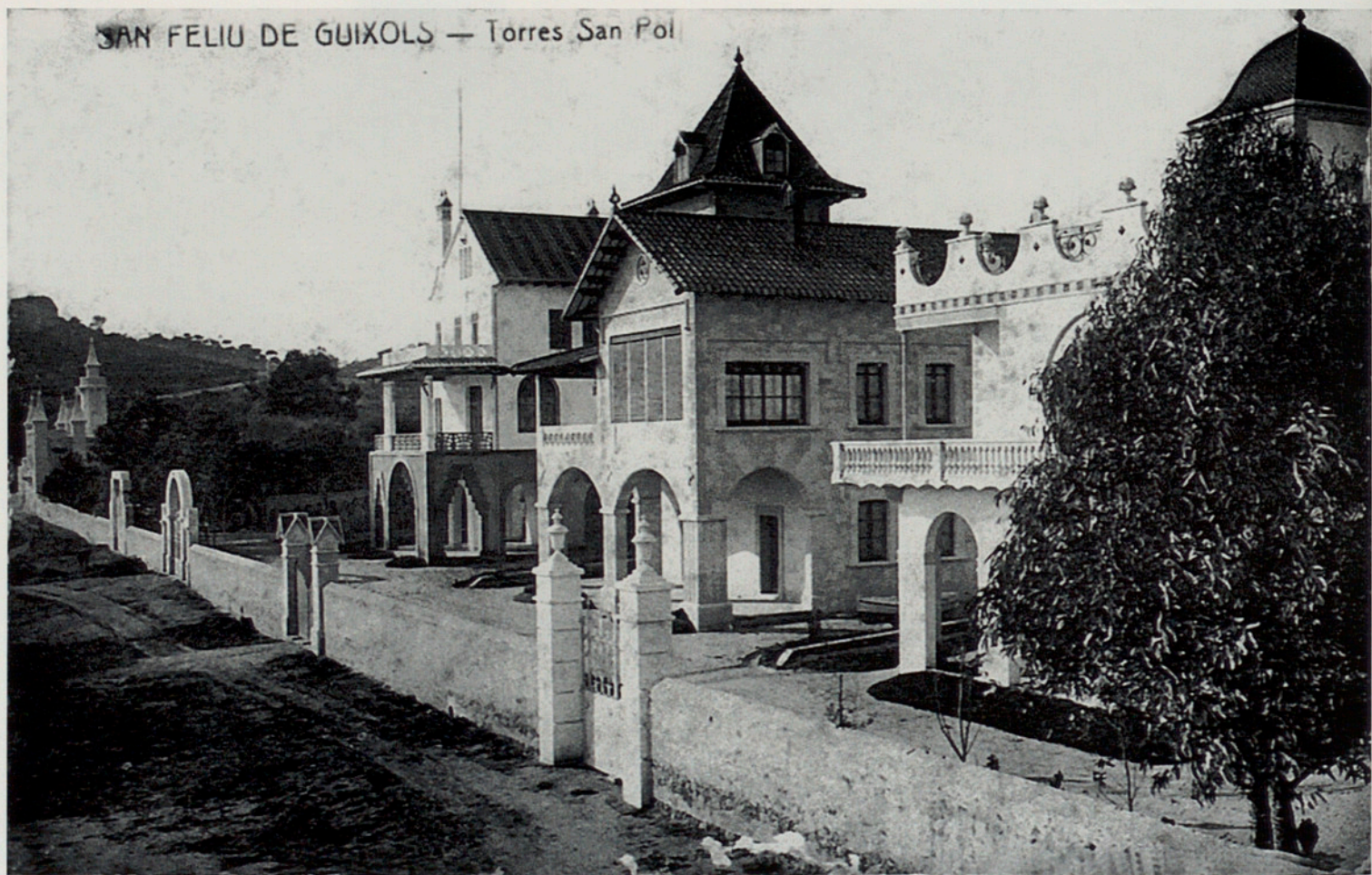
4 - L'antiga font d'en Pitxa pels volts de 1900. Anys més tard fou convertida per Pere Rius en la font de Sant Elm, i finalment desaparegué l'any 1960, en una de les actuacions més vergonyoses de les autoritats municipals franquistes de l'època.

6 - Diumenge de platja al racó de la caleta de Sant Pol pels volts dels anys deu del segle passat.

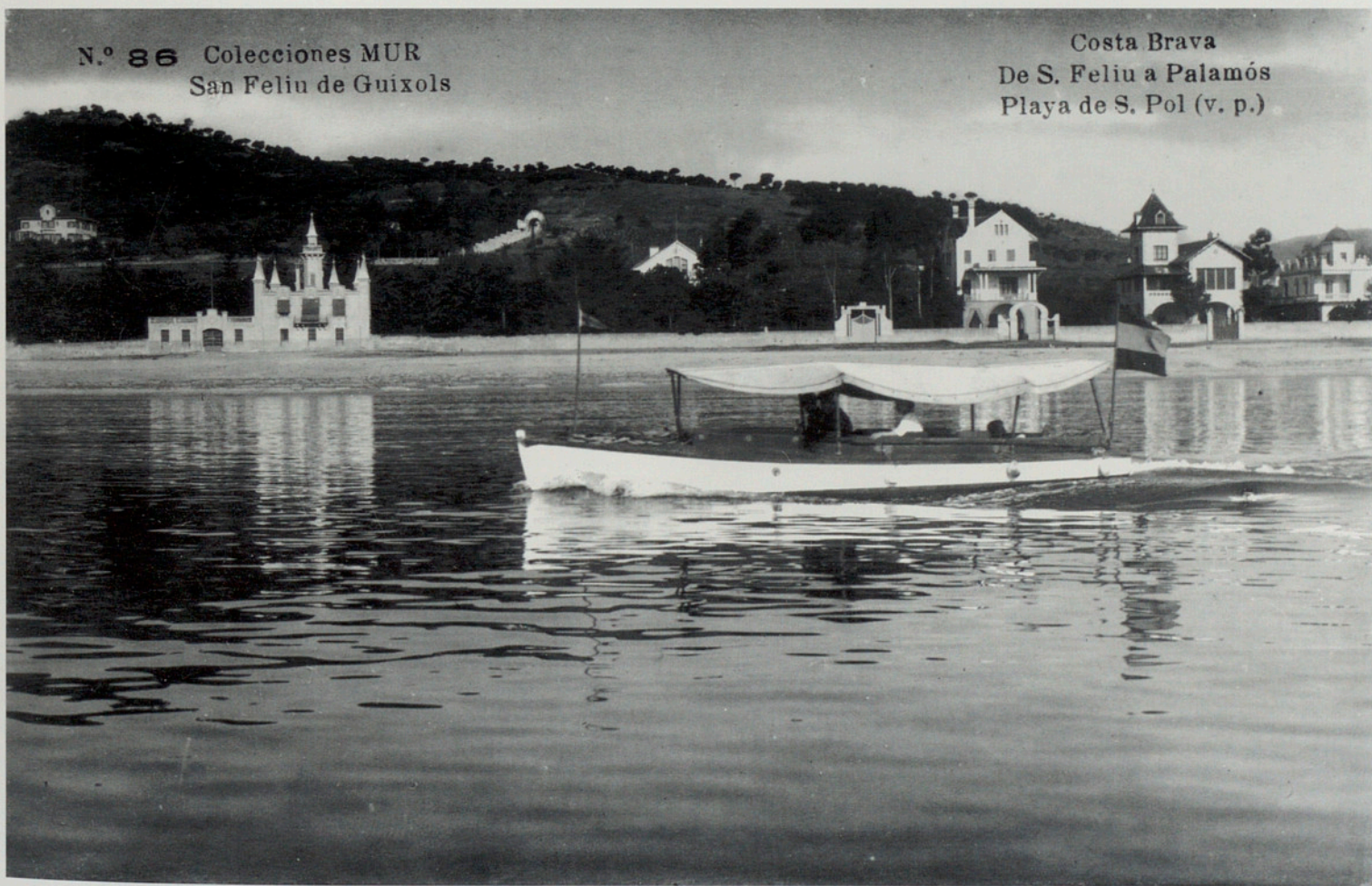
◀5 - El molí de les Comes i el cementiri municipal serveixen d'escenari a la passejada d'uns genuïns personatges vuitcentistes.

7 - Detall dels primers xalets construïts per la burgesia que estiuvejava a la platja de Sant Pol.

N.º 86 Colecciones MUR
San Feliu de Guixols

Costa Brava
De S. Feliu a Palamós
Playa de S. Pol (v. p.)

8 - El plaer de barquejar per la mar calma de la badia de Sant Pol.

9 - La pau silent a la Font Picant de Bell-lloc, un indret de records entranyables per als guixolencs d'ahir i d'avui.

10 - L'ermita de Sant Elm, patró dels mariners i navegants, emplaçada en el mateix lloc que ocupava l'antiga fortificació derruïda pels francesos l'any 1685.

11 - L'ull expert de Josep Maria Nadal ens transporta al camí que du a can Llauradó de Solius.

12 - Pedralta, la pedra estimada dels aplecs i les trobades, envoltada de pins i alzines sureres, fonolls, romanins, farigoles, brucs, gatoses i ginesteres.

Configuració urbanística i edificis guixolencs

La ciutat de Sant Feliu s'ha configurat en els darrers dos segles –XIX i XX– bàsicament a partir d'unes actuacions molt concretes: la del mestre d'obres Josep Gallart, el 1858, i la de l'arquitecte General Guitart i Lostaló, el 1897. Amb aquest dos planejaments, la població va comptar amb les primeres ordenacions tècniques que li donarien la possibilitat d'ajustar el nucli antic, i fixar concretament el seu creixement; dues actuacions, en tan sols quaranta anys, que definirien perfectament el camí que prendria la nostra ciutat fins arribar gairebé als nostres dies.

Pel que fa a la seva fisonomia, doncs, Sant Feliu s'ha configurat de la manera en què Gallart i Guitart el varen planificar a mitjan i a la darrera del segle XIX. Paradoxalment, ni el Pla Geomètric de Gallart va obtenir cap tipus d'aprovació per part de l'estament provincial ni el famós Pla de Reformes i Millores de l'arquitecte Guitart va tenir una prolongada existència, en quedar invalidat pocs anys després, el 1905, per una sentència judicial. Ambdós expedients, però, tindrien una vigència important en el desenvolupament urbanístic de la població, malgrat que es vulneraren conscientment per part de l'administració local dues decisions molt partidistes, una d'administrativa (Pla Gallart) i una altra de judicial (Pla Guitart).

Certament, els respectius ajuntaments varen preferir de poder comptar –en aquells moments de caos urbanístic– amb uns instruments tècnics que posessin fi a l'anarquia regnant, allò que havia imperat fins aleshores en el creixement de la població. Precisament, el Pla Guitart va estar vigent fins l'aprovació de l'actual Pla General d'Ordenació de l'any 1985; un fet que demostra la importància d'aquell planejament en la configuració urbanísticoconstructiva del municipi.

Gràcies a aquestes dues actuacions –la de Gallart i la de Guitart–, la nostra vila no tan sols va poder créixer ordenadament, sinó que a més s'hi van poder bastir noves i singulars edificacions en unes condicions tècniques que mai no s'havien tingut. Definides, doncs, les alineacions, les rasant, la volumetria i els serveis bàsics d'urbanització, s'inicià tot seguit un període de noves construccions que embellirien la població. Habitatges d'elegància i bon gust varen alçar-se a qualsevol carrer de la nostra vila –ciutat, sota el disseny de mestres d'obres i arquitectes de la talla de Pere Pascual, Josep Bori, Francesc del Villar i Carmona, Fèlix de Azúa, o el mateix General Guitart. Anys després, s'hi afegirien amb les seves construccions

Joan Bordàs, Josep M. Rodríguez i Lloveras, Rafael Masó i Valenti i molts d'altres.

El ventall d'edificacions importants bastides en aquells períodes és difícil de comptabilitzar. La major part d'aquests habitatges han estat enderrocats per donar pas a noves edificacions sense cap tipus d'atractiu. Felicitem-nos, però, dels que queden encara dempeus, i protegim-los com el valor arquitectònic i patrimonial més preuat de la ciutat: casino La Constància (1888 i 1899), casa Perdrieux –coneguda després com Sibils– (1892), Mainegre (1898), Pecher (1898), Girbau (1899), Viader (1902), Ribot (1904), Glassner –després Heller– (1906), Lloret (1909), Maruny (1909), Casanovas –després farmàcia Rusalleda– (1909), xalet Casas (1915), casa de la Campana (1911), Caixa de Pensions (1922), etc.

Hom diu popularment –parlant de patrimoni arquitectònic– que el que queda en una ciutat és el que ella mateixa ha volgut preservar. Doncs bé, preservem de veritat i defensem amb valentia, ara que encara hi som a temps, totes les edificacions que tinguin valor i història, i deixem que en gaudeixin les futures generacions. De ben segur que ens ho agrairan en la seva justa mesura.

Gerard Bussot

Sóc fill de Sant Feliu de Guixols. Els meus primers records són del carrer Maragall, on vaig viure fins els catorze anys, en un dels trams més senzills i allunyats d'aquesta llarga via urbana. Allà hi tindria per companys de jocs la font de Tueda, l'estació del tren, els camps de can Xiribit i can Xarrampeina, o la roca Compixada. Tal vegada sigui aquesta relació amb la natura que em va portar a participar en els casals d'estiu –amb els joves monitors Joan Naspleda i Carles Nadal–, i, més tard, a formar part de l'agrupació escolta de Sant Feliu.

Vaig estudiar al col·legi de La Salle –els "Hermanos", que en dèiem nosaltres–, fins que en plena joventut dues passions varen ésser els motors de la meua vida: el dibuix i la música moderna. Fascinat pels còmics de l'època, volia ser de totes totes dibuixant d'històries i bateria d'un grup musical. Afortunadament, del dibuix podriem dir que n'he fet la meua vida professional, en dedicar-me a la delineació tècnica en el camp de l'arquitectura. En el camp artístic, com a aficionat, realitzaria al llarg d'anys diverses il·lustracions publicitàries, a més de confeccionar els cartells de festa major i carnaval de Santa Cristina d'Aro entre 1980 i 1995.

En l'aspecte musical, cinc joves d'aquell mateix barri vàrem muntar, amb més il·lusió que coneixements, un conjunt de música moderna l'any 1973. Evidentment, i com es pot suposar, jo en seria el bateria, d'aquest grup, durant prop de quatre anys. No sabíem música ni anglès, però tocàvem d'oïda i cantàvem el que no enteníem, després d'assajar hores i hores fins que trèiem la cançó. Evidentment no vàrem ser res de l'altre món, però durant aquells anys ens vàrem divertir força.

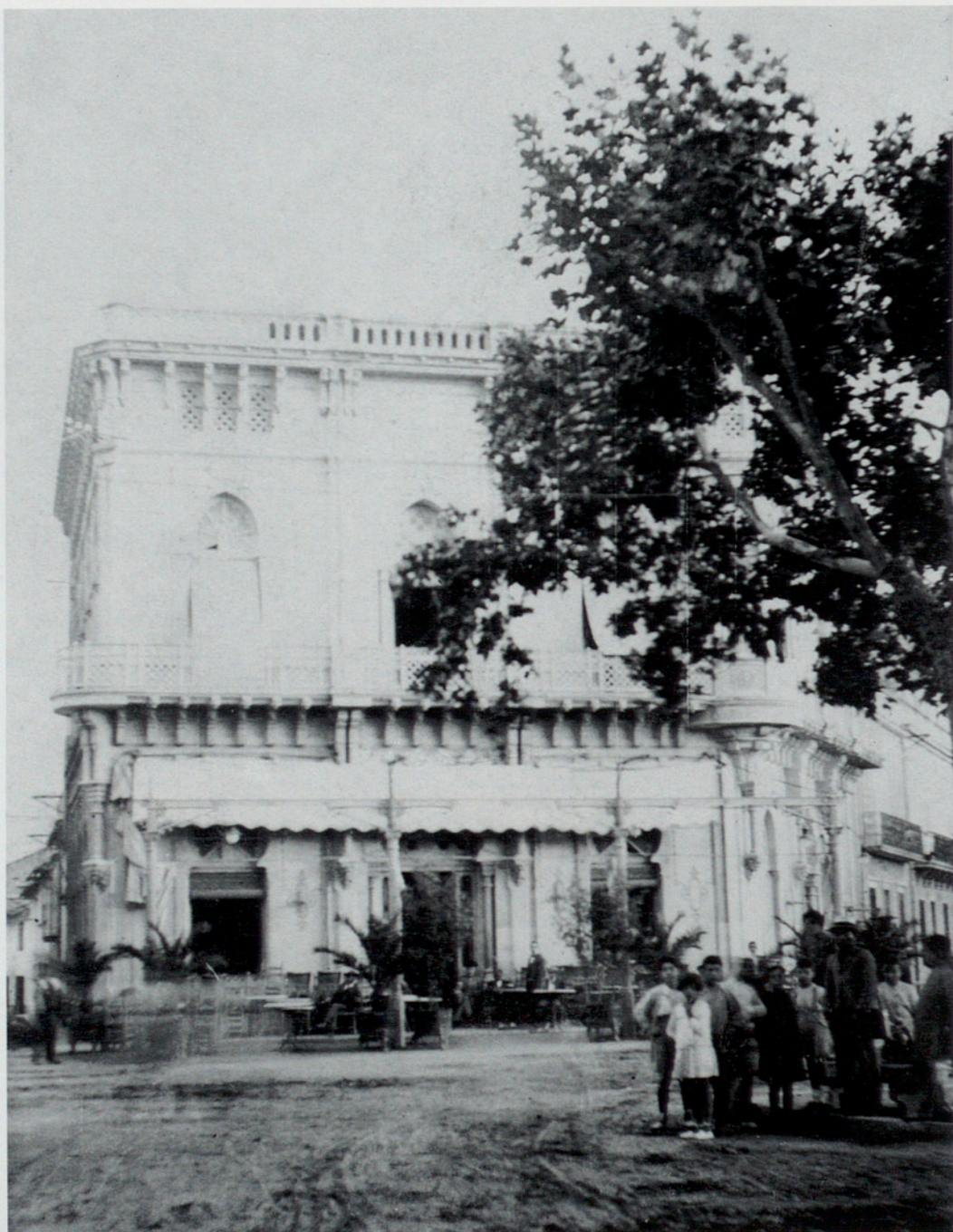
Tanmateix, la meua gran passió per la història local se'm va desvetllar en llegir els treballs que publicaven Lluís Esteva, Joan Torrent o Àngel Jiménez. Em fascinaven els seus escrits sobre els orígens de Sant Feliu, i volia llegir-ne més i més. Tal vegada va ser la tossuda tiferia que em portaria a fer el pas definitiu cap a l'estudi d'aquests temes. De petit sempre m'havia encuriósit la vida del jove capità Narcís Massanas, afusellat durant la Guerra del Francès. I vaig tenir la gosadia de plantar-me a l'Arxiu Municipal de Girona i demanar la documentació sobre aquell setge. La política de portes obertes duta a terme pels joves arxivistes em va afavorir plenament. Ramon Alberch, que actualment és sotsdirector general d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, n'era l'arxiver a finals de 1986. El seu ajut i la seva actitud positiva em varen facilitar el camí per a poder investigar aquell període. Poques setmanes després, la casualitat va fer que coincidís amb Àngel Jiménez en aquell arxiu. Aquest fet va acabar de definir el meu interès per la investigació de fets històrics a Sant Feliu, i em va obrir unes possibilitats de recerca que no he abandonat en aquests darrers divuit anys. Lluny queda el primer llibre del capità Massanas. En el camí han anat apareixent altres títols que parlen de gent i indrets de Sant Feliu: els músics, els carrers, les indústries, els cinemes, etc. És tot un món, i un plaer el fet de formar-ne part.

1 - Can Garjola,
a la Plaça,
pels volts de 1900.

2 - Les cases Llagustera, construïdes al passeig del Mar entre 1889 i 1890, simbolitzen –segurament com cap altre edifici de la ciutat– l'esperit de la burgesia del final del segle XIX. Convertides en seu del Centre Catequistic Parroquial poc després de finalitzar la Guerra Civil del 36, foren llamentosament malvengudes en una de les operacions immobiliàries més fosques dels últims anys del franquisme.

3 - El casino
La Constància
-popularment, dels
Nois-, s'ha convertit en
l'edifici més emblemàtic
de la ciutat. En aquesta
imatge, se'n pot observar
la primera reforma, duta a
terme l'any 1899.

4 - Una altra bonica fotografia del casino dels Nois. En aquest cas, ha de ser posterior a 1917, puix que la casa Patxot -a l'esquerra- ja està enllestida.

A. T. V. — 842 - SAN FELIU DE GUIXOLS, Portalet

5 - Imatge de l'antic Cafè del Comercio, construït a la rambla del Portalet l'any 1892. Als anys vint, passaria a denominar-se bar Lion d'Or, i esdevindria la seu de brillants actuacions de conegudes artistes de varietats. Finalitzada la Guerra Civil del 36, fou utilitzat com a magatzem de queviures de l'Auxilio Social i, posteriorment, abans d'èsser enderrocat per construir-hi l'hotel Rex -avui moribund-, tornà a la primitiva funció de cafè, en aquest cas sota el nom de Casablanca.

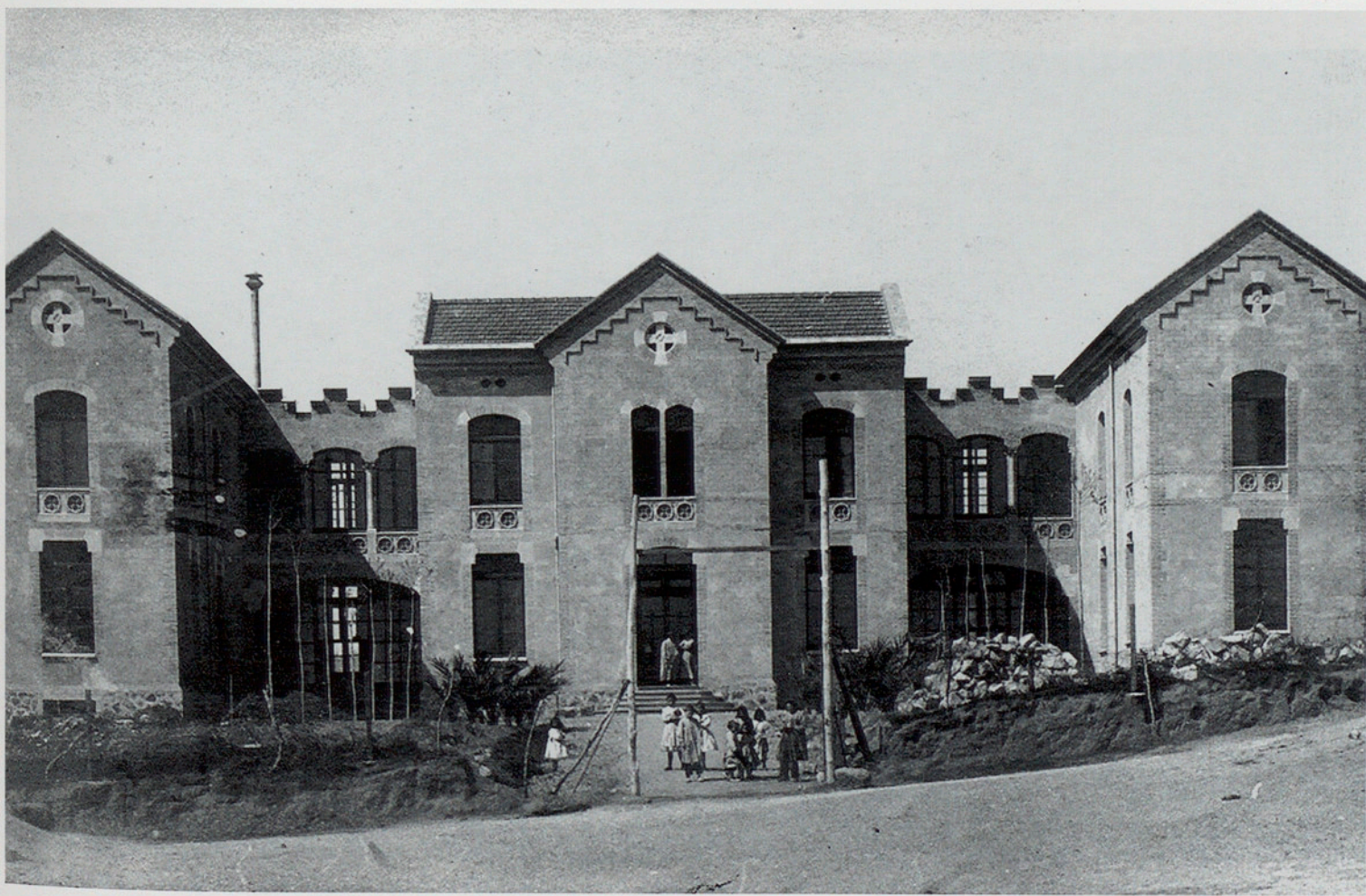
A. T. V. 3090. S. Feliu de Guixols. Nuevo Casino Guixolense

6 - En aquest tram del passeig dels Guixols es construïren tres dels edificis més elegants que ha tingut Sant Feliu: la casa Ball-llovera (dita de la Duana), el casino El Guixolense (o dels Senyors) i la casa Brugada. El seu enderroc l'hem de considerar un dels crims urbanístics més absurds que s'han comès a la nostra ciutat.

7 - Sortint de missa, un diumenge qualsevol dels anys deu del segle passat.

8 - Vista frontal de l'asil Suris, obra de l'arquitecte General Guitart, poc després d'inaugurar-se l'any 1904.

9 - L'edifici del mercat municipal, poc després de la seva inauguració l'any 1930.

10 - El casino dels Senyors, la casa Patxot i el casino dels Nois, poc abans que el primer fos enderrocat l'any 1976.

NOYAS

A. T. V. 3075 — S. Feliu de Guixols. Paseo dels Guixols

12 - La casa i la fàbrica de can Batet, al final del passeig dels Guixols, dos edificis que encara avui estan en la memòria de molts guixolencs.

11 - La fonda de Las Noyas -més tard, hotel Les Noies-, oberta pels volts de 1890, ha estat un dels establiments hotelers més coneguts i apreciats de la nostra ciutat al llarg del segle XX, i a les seves habitacions va allotjar-s'hi, entre moltes d'altres celebritats, un personatge català mític: Santiago Rusiñol. Malauradament, avui roman tancat a l'espera que algú es penedeixi del seu infortuni.

El món del treball

A final del segle XIX, Sant Feliu de Guixols va patir una davallada en les feines tradicionals. Les vinyes es varen veure afectades per la fil·loxera, que en provocà, amb el temps, l'abandó. El món marítim també entrà en crisi, i es reduí notablement el nombre de pescadors. Anys després, les drassanes van anar perdent força i activitat –possiblement a causa de la modernització de les tècniques navals–, junt amb el comerç marítim, que va decaure després de la independència de les últimes colònies. La reducció d'aquestes activitats va comportar l'inevitable descens de totes les tasques que hi estaven relacionades, com per exemple, la dels teixidors de veles.

Tot i que aquestes feines eren realitzades majoritàriament per homes, sempre al darrere hi havia la feina de les dones, que sargien xarxes, que venien el peix, que el salaven, que s'encarregaven de l'horta, del bestiar, de l'aviram o del que quedava de vinya.

Quan els oficis tradicionals experimentaven aquest canvi, el món del tap de suro patia una gran expansió local, i l'exportació d'aquest producte augmentava. La feina del suro ha estat durant molts anys un símbol per a la població, i estava en mans dels homes: era una feina manual, considerada com una artesanía que implicava uns coneixements ben precisos. Tanmateix, en el pas del segle XIX al XX, les coses varen canviar amb els avenços tecnològics, i el treball mecànic substituï a poc a poc el manual. Això va tenir com a conseqüència la reducció de personal especialitzat i l'augment de la mà d'obra barata. I aquesta la varen trobar en la contractació de dones. Però les primeres màquines, a causa de la manca de fonts energètiques, encara necessitaven la força física de l'home. Sort que en aquell trànsit de segle –del XIX al XX–, a la ciutat es feren grans obres d'infraestructura (el tren i el port) que donaren feina a molta gent d'aquí i ajudaren a promoure la immigració.

Tot i així, la pesca i el conreu de la vinya seguïen oferint una feina complementària a la població, sobretot quan es produí la gran crisi de la indústria surera, durant i després de la Primera Guerra Mundial. Per subsistir, les indústries van introduir avenços tècnics, i amb dificultats buscar nous mercats. Això va tenir com a conseqüència l'absorció de les petites empreses, que no disposaven de capital suficient, i el continu augment de la contractació femenina, atès que a la dona se li pagava molt menys.

A final del decenni dels anys vint –del segle XX–, el sector

industrial es començà a recuperar, com també féu l'activitat de construcció d'habitatges. Aquest lent progrés possiblement va tenir lloc gràcies a l'augment del sector terciari, és a dir, a l'increment gradual de turisme a la Costa Brava. A partir d'aquest fet, hi hagué més possibilitats de trobar feina.

Amb l'arribada de la República, el concepte de treball es va modificar en la seva essència, sorgiren les col·lectivitzacions i la dona era reconeguda per la llei en el món laboral i remunerat.

Durant la Guerra Civil es varen tancar comerços i fàbriques, però es varen mantenir les col·lectivitzacions per intentar frenar la caòtica situació de penúria que implicava una guerra. Com a conseqüència, hem de destacar l'augment de mà d'obra femenina, a causa de les baixes de guerra i de la presència en massa d'homes joves al front. Les dones van accedir a llocs de treball que fins aleshores els havien estat vedats.

Amb el franquisme, començà una nova època de depuracions, camps de treball i atur. La llarga postguerra portà molta fam i manca de feina. El sector primari anava minvant significativament, mentre que el secundari patia la mateixa sort –sobretot la indústria surera–, a causa del bloqueig internacional. La dona treballadora era motivada perquè abandonés el seu lloc de treball i tornés a dedicar-se plenament a la família. Tot i les insistències, sembla ser que les dones de família modesta no s'ho podien permetre per la pobresa de l'època, i moltes varen continuar treballant a les fàbriques o als cosidors de modistes, o bé fent capnets a casa seva o feines de la llar per a d'altres.

A la segona meitat de segle, aquesta situació va anar millorant, sobretot pel que fa al sector de la construcció, que es veié afavorit per l'augment de l'afluència del turisme i la consegüent expansió del sector dels serveis.

Verònica García López

Com podria explicar el meu currículum?

La veritat és que des de petita havia tingut clar que no volia estudiar. La meua vocació era ser actriu de teatre. Sí, allò tan típic: que una nena vulgui ser artista. Ara bé, si això no funcionava, sempre em podia decantar per la meua altra passió: l'arqueologia; tot i que algun que altre professor s'encarregava de recordar-me que hi havia companys més aptes que jo per a fer aquesta feina.

Evidentment, no vaig ser artista, per sort per al món de l'espectacle. Però vaig continuar estudiant. A l'institut Vedruna de Palamós vaig realitzar el ja desfasat BUP. Tot i no voler anar a la universitat, tothom m'aconsellava fer COU. Així, segons deien, si un dia me'n penedia i volia fer una carrera, ja tenia la feina feta. Ho vaig intentar, i vaig aprovar. És clar que, un cop aprovat, només em quedava presentar-me a la selectivitat, que també vaig aprovar.

Ja introduïda en el món universitari a través de la filosofia, vaig descobrir l'antropologia. Aquella assignatura em va apassionar tant, que vaig descobrir la meua veritable vocació. Allò omplia tots els buits que l'arqueologia i la filosofia no omplien. Un cop acabat el primer cicle, vaig ser acceptada per estudiar antropologia sociocultural a la Universitat de Bellaterra. Per primer cop estudiava el que m'agradava veritablement. Tot i que la gent sempre em recomanava estudiar una carrera amb sortides professionals, crec que el que vaig fer és el millor que podria haver fet. L'antropologia és una disciplina que t'enriqueix tant culturalment com personalment.

A l'hora de posar en pràctica els coneixements adquirits, vaig haver de triar entre la investigació o la part més humanitària. I vaig escollir aquesta última, que es va acabar convertint en necessària per a la meua vida. Així, treballant molt i cobrant poc, a més de ser administrativa, formo part, entre altres, de la Xarxa Solidària, dono classes d'alfabetització a dones immigrants i sóc membre del GREF (Grup de Recerca de l'Època Franquista).

1 - Fotografia del servei de carruatges de Narcís Ribot en un punt indeterminat del trajecte entre Sant Feliu i Caldes de Malavella, pels volts de 1900.

2 - Treballadors de la fàbrica de taps de Sebastià Cateura, al carrer del Mall, pels volts de 1890.

3 - Sargidores de xarxes a la platja del racó de Garbí, davant la pedrera que hi havia al carrer de Tetuan (avui, passeig de Rius i Calvet), en una fotografia de final del segle XIX.

4 - Taller de cosidores de la modista Maria Faig, pels volts de 1890.

A. T. V. — 1670 - SAN FELIU DE GUIXOLS, Trafico del Puerto

5 - Malgrat que les obres del port s'iniciaren l'any 1904, les instal·lacions necessàries per a carregar i descarregar els vaixells no estigueren a punt fins sis anys més tard. Mentrestant, tal com es pot apreciar en aquesta imatge de l'any 1907, s'havien de continuar fent a l'antic port medieval del racó de Llevant.

6 - La brigada d'escombriaires guixolencs desitjava un bon Nadal l'any 1912.

7 - Els empleats del comerç de can Bonet, asseguts davant el local a la rambla Vidal, l'any 1916.

8 - L'avarament del Sant Jordi, una goleta de tres pals i 28 metres de llargària construïda per les drassanes Mallol, es convertí en un cúmul de despropòsits des d'un primer moment. Llançat a l'aigua el 27 de desembre de 1919, apadrinat per la senyoreta Teresa Balmaña, sortí amb tanta empenta que anà a estavellar-se contra el braç de port, i quedà, finalment, fondejat al mig de la badia amb importants desperfectes. Reparades les avaries, fou avarat de nou el 30 de desembre de l'any següent, amb tanta mala fortuna, que quedà ancorat entre l'aigua i el sorral. Convertit en vaixell de càrrega de la casa armadora Avilés Aznar, S.A., visità el nostre port en alguna ocasió i, finalment, naufragà el 20 de desembre de 1927 a les costes de Cadis. El patró morí i la resta de la tripulació se salvà.

9 - Treballadors d'una fàbrica d'aglomerats, als anys vint del segle passat.

10 - Una colla de mainaderes passegen uns infants, als jardins municipals, l'any 1919. Un dels petits era el meu pare, Agustí.

11 – Lluís Guartmoner i el seu fill Antoni, fotografiats davant del seu comerç de queviures al carrer Francesc Macià (Major), cantonada Pi i Margall (Portalet), l'any 1934. Anys enrera, l'edifici havia estat ocupat pel restaurant Gregori i per la tenda de can Grau.

12 - Construïts per la casa basca Tomás Ruiz de Velasco, el mes de juliol de 1943 foren avarats al racó de Llevant dos vaixells de càrrega, de ferro reblat, batejats amb el nom de dues conegudes estrelles: Polar i Antares.

DORICILIO

HELADOS MA
LA
JIJONENC

◀13 - Josep Camarasa, en Pepe dels gelats, fotografat amb la seva dona al passeig del Mar l'estiu del 1949.

14 - Els transportistes del passat. Josep Llonch Cels, dalt del carro tirat per en Perico, fent el repartiment pel carrer Major l'any 1956.

15 - El primitiu bar Montserrat
-regentat per l'enyorat Joan Clarà i la seva muller, Montserrat-,
▼ fotografat la primavera de 1951.

Les festes populars

A vegades, els qualificatius no acaben de deixar prou clar què és el que realment volen dir d'allò a què fan referència.

Ara mateix, quan se'm diu que volen que parli de les festes populars, jo no sé exactament si el que volen és que parli d'aquelles festes que gaudeixen de gran popularitat a tot el llarg i ample d'una determinada extensió geogràfica, com ho és, per exemple, la festa de Sant Jordi, o si el que volen és que parli d'aquelles festes que són pròpies només d'un poble determinat.

Perquè el cas és que cada poble té les seves, diferents de les festes establertes als calendaris i diferents fins i tot de les festes dels pobles dels voltants.

En el nostre Sant Feliu, per exemple, jo hi he pogut veure i viure, tot al llarg d'aquests darrers noranta anys, les festes dels carrers, aquell "anar-la a fer" dels dies de la Vall d'Aro, les moltes que s'apleguen a redós d'aquest mot genèric d'aplec (l'aplec del Remei, l'aplec de Pedralta,...) i, per descomptat, la Passada, la més espontània, la que, d'entre totes, és sens dubte la més amarada de la salabor de la ganxonia.

Narcís Masferrer i Buixó

Dibuixant, il·lustrador, articulista, director i actor de teatre... L'home universal, caracteritzat per una inesgotable curiositat artística i literària. Si a l'intel·lecte hi afegim la rectitud, la senzillesa i la bonhomia, el resultat és l'ideal de l'home renaixentista: la plenitud del desenvolupament personal i la joia de la feina ben feta.

En aquest petit article, que més que un homenatge vol ser un reconeixement, vull parlar d'en Masferrer com a actor de teatre, especialment dels seus començaments, quan aquest art va arribar al seu màxim esplendor, de públic i d'interpretació, a la nostra ciutat.

Narcís Masferrer i Buixó va néixer a Sant Feliu el 26 de setembre de 1913. El seu pare era Francesc Masferrer, notable autor teatral i una de les ànimes del millor grup d'afezionats que ha tingut la ciutat: l'Agrupació Romea. Amb aquests antecedents, no ens pot estranyar que, amb la lògica influència paterna, la inclinació per l'art de Talia arrelés ben aviat en el jove Narcís. Amb només 5 anys va debutar amb l'Agrupació Romea en un petit paper i, als 13, ingressava en el Grup Dramàtic de la Catequística Parroquial, aleshores dirigit per Mn. Llambert Font. Amb aquest grup va estrenar, entre d'altres, el drama De la vida errant –escrita pel seu pare–, el 6 de maig de 1928, al Centre Catequístic Parroquial, llavors situat a l'església parroquial, acompanyat de Joaquim Gironella, Lluís Julià, Joan Baguer, Enric Descayre i uns quants més. Pel Nadal d'aquell mateix any, actuava en l'estrena de l'obra Glòria in excelsis Deo, al mateix local, amb text i música de dos guixolencs prou coneguts: Joan Soler i Josep Maria Vilà.

Per fi, l'any 1933 es complia el seu somni de formar part de l'Agrupació Romea, en aquell moment dirigida per Benet Escriba. Aquest grup es trobava en un dels moments més brillants de la seva llarga història, una vegada superada la crisi de 1928, que a punt havia estat de fer-lo desaparèixer. L'acoblament i l'entusiasme d'una sèrie d'afezionats de gran vàlua (Pilar Casanova, Joan Isgleas, Esteve Joan Trias, Dolors Miralles, Maria Astor, Francesca Domingo, Josep Font, Àngela Colet, Miquel Jacomet, etc.) i l'incertada direcció de Benet Escriba van portar la Romea a conquistar fites mai assolides fins aquells moments, com, per exemple, els tercer i segon llocs aconseguits en el Concurs del Teatre Català Amateur dels anys 1932, 1934 i 1935, refermats amb el primer lloc en el I Concurs Internacional del Teatre Amateur, celebrat a Barcelona el 30 de novembre de 1935, amb la representació de l'obra La festa del carrer. Amb tots aquests guardons, la dels aficionats guixolencs se situà entre les millors companyies catalanes del moment.

Fins l'esclat de la Guerra Civil, Narcís Masferrer va actuar en moltes representacions a Sant Feliu i arreu de Catalunya. El seu debut amb la Romea es va produir el 10 d'abril de 1933 al teatre Novetats, amb l'escenificació de la comèdia La joventut passa. La seguirien, entre d'altres, La família Rocamora (26-6-1933), La felicitat dels altres (5-3-1934), La dida (26-11-1934), i La mare, en un emotiu homenatge a Santiago Rusiñol (11-1935). Totes foren representades al nostre teatre Novetats amb èxits clamorosos.

Finalitzada la terrible guerra que tant de mal va fer al nostre país, Masferrer va continuar actuant –i, més tard, dirigint–, en diferents grups d'afezionats. En un principi en llengua castellana, per imposició de les noves autoritats, amb el grup de la Jefatura Local de Prensa y Propaganda de la F.E.T. y de las J.O.N.S., en obres com La casa de Troya (1942 i 1943) i Los Pastorillos (1942), al teatre Novetats i sota la direcció de Benet Escriba i Josep Donat. Més tard, amb el Grup Escènic del C.E. Montclar, ja en català, en obres com Gent d'ara (1950), El cafè de la Marina (1951), El fill de son pare (1952) i Testimo...! (1952), al teatre Novetats, amb la direcció d'Esteve Joan Trias. L'any 1953 es va refer de nou l'Agrupació Romea, amb Benet Escriba altra vegada com a director. Fins l'any 1960, Masferrer va col·laborar-hi en obres com El còctel dels acusats (1953), Mister Beverley (1953), La mare (1953), La reina del cor (1954), L'alegria de Cervera (1954), La cura d'amor (1954), etc., sempre al teatre Novetats.

Després d'un llarg parèntesi pel que fa al món de l'escena, Masferrer va tornar a l'activitat, ara com a director, amb la secció teatral del Centre Excursionista Montclar, dirigint obres com Gent d'ara, Gente bien (totes dues de 1974) i Hostes vingueren... o conseqüències de la grip (1975), entre d'altres, representades al nou teatre d'aquesta entitat.

Finalment, l'estiu de 1976 va fundar un nou grup teatral anomenat L'Arlequí de Paper, del qual seria director. El mes de març de 1977 arribava el debut al Teatre Catalunya amb l'obra de Manuel de Pedrolo Tècnica de cambra. Malgrat la poca continuïtat en les seves actuacions, aquest grup ha estat un dels referents del món teatral a la nostra ciutat durant els últims 25 anys.

Pel testimoni d'actors que van actuar al costat de Masferrer, se'l pot considerar com una primera espasa de la interpretació, particularment brillant en els papers còmics i de forta caracterització, que assolí una cosa tan difícil com és la naturalitat de moviments i gesticulació que distingeix els bons actors. La llarga trajectòria als escenaris i l'amor que sent pel teatre explica el fet curiós d'haver estat, junt amb Benet Escriba i Miquel Jacomet, un dels pocs actors que ha actuat en tres de les quatre èpoques viscudes per l'Agrupació Romea: la segona (1915-1928), dels grans actors com Miquel Ros, Narcís Soler o Narcís Ribot, dirigida pel polifacètic Miquel Ros, amo i senyor de l'agrupació durant molts anys; la tercera (1929-1936), dels èxits arreu de Catalunya; i la quarta (1953-1960), del retrobament amb la nostra llengua.

Com deia en Gaziol, la vida és un art com un altre, i per a saber-la fruir cal tenir el do de transfigurar continuament la realitat, amb llums i colors d'il·lusió i de somni. Narcís Masferrer ha tingut la immensa sort de gaudir d'aquest do, però, a més, ha sabut transmetre aquests somnis i il·lusions a tothom que l'envolta. Per aquest sol fet, molt més que per les seves obres, cal dir-li un sol mot: gràcies.

Article aparegut al setmanari Àncora el 8 de maig del 2003.

1 - L'atracció de fira del Sant Feliu vuitcentista coneguda com l'orgue d'en Remanats.

2 - Desfilada de cavalls per la festa de Sant Antoni a la dècada dels anys deu del segle passat.

4 - Pel Carnaval de l'any 1935 s'organitzà un concurs de vestits -batejats amb el nom de quatre pessetes-, la majoria dels quals eren confeccionats amb paper. El concurs i el ball posterior se celebraren al teatre Novetats.

5 - Moment de la desfilada de camions pel passeig del Mar durant la festa de Sant Cristòfol del 1942.

6 - Celebració de la revetlla de Sant Joan al pati de l'antic hotel Murlà, l'any 1949.

7 - Ball de disfresses a can Parnal per les festes de Carnaval de 1949.

8 - Desfilada de bicicletes a la rambla José Antonio (Portalet) un 18 de juliol dels anys quaranta del segle passat.

9 - Amenitzats per l'orquestra Victors, motoristes i motocicletes esperen torn per ser benèits durant la festa de Sant Cristófol del 1954.

10 - Carnaval infantil
de caire privat, celebrat
a l'hotel Les Noies l'any 1957.

11 - Concurs de castells de sorra celebrat per la Festa Major de 1961.

12 - La primera vegada que tingué lloc a la nostra ciutat la popular desfilada de gegants i cagrossos fou el dia 31 de juliol de 1954. En aquesta imatge podem assistir-hi, en el moment en què pujaven per la carretera de Girona.

13 - Ballada de sardanes al carrer Nou del Garrofer, l'any 1961.

Les manifestacions de religiositat

Sant Feliu és una ciutat que ha tingut fama de ser anticlerical. Com en la majoria de poblacions industrials –a la darrereria del segle XIX i començament del XX–, els obrers i una bona part de la burgesia s'anaren imbuïnt d'una mentalitat o cultura laica, igualitària, d'una fe cega en el progrés. Aquesta nova visió del món, compartida per sindicalistes i republicans guixolencs, topà de ple amb una mentalitat tradicional i clerical, que de cap manera s'avenia a passar desapercebuda en una societat progressivament racionalista i plural. La llibertat religiosa seria fruit de la laïcitat. Així, a l'empara de la legalitat d'un Estat confessional, les expressions externes i proselitistes d'aquella religiositat varen continuar de la mateixa manera. Mentre la intransigència dels uns provocava la dels altres, a l'hora de la veritat es produïen moltes contradiccions. Per una banda, hi havia anticlericals que confiaven l'educació dels seus fills a les escoles confessionals, i no a la racionalista; que es casaven per l'Església; que feien batejar els fills; que els feien fer la primera comunió; que no defugien els enterraments religiosos, etc. I, per l'altra, hi havia les persones pietoses, de missa diària, que en el món dels negocis i de les relacions socials es dedicaven a l'especulació i explotació del treball dels altres; per a aquests últims, més enllà de la moral del sexe, no hi havia altres valors –com són la justícia i la caritat no paternalista– molt més coherents amb l'Evangelí que no pas el sisè manament. L'evolució històrica del catolicisme havia desembocat en l'endarreriment respecte del món modern.

La història d'aquesta mala convivència es manifestà, malauradament, en actes molts violents, com els de la Setmana Tràgica (1909) i els de la repressió republicana (1936). Tanmateix, també es produïren altres aldarulls, denúncies i insults de tota mena. Per posar només un cas, un partidari del laïcisme va haver de ser protegit de la ira de gent religiosa, que se sentí insultada perquè es posava en dubte, públicament, la virginitat de la Mare de Déu.

Malgrat tot el que aquí tan sols hem apuntat, les manifestacions públiques de religiositat "catòlica" es continuaren fent, principalment en forma de processons i, de tant en tant, de missions populars.

D'una banda, hi havia els actes pròpiament litúrgics: casaments, bateigs, enterraments, primeres comunions, diumenge de Rams, Corpus i la seva vuitada, viàtics, etc. De l'altra, hi havia les devocions centrades en l'Eucaristia, la devoció al Sagrat Cor i a la Mare de Déu (del Carme, del Bon Viatge, Fàtima, etc.). La devoció eucarística

es manifestava en la pràctica de les Quaranta Hores, en l'Adoració Nocturna, la benedicció de les espigues. En aquesta darrera manifestació, perfectament documentada pel fotògraf Ricard Mur, es vetllava el Santíssim i s'organitzava una processó fins al pedró, a Port Salvi o a la glorieta de can Rius, des d'on es beneïen els camps i les collites.

La devoció mariana excel·lia en les celebracions del mes de maig o de Maria, en els aplecs a santuaris, o en el rès i processó del *rosari de l'aurora*. Una processó, molt lligada a la confraria del Roser, que es feia quan apuntava l'alba cantant a ple pulmó les avemaries del rosari pels carrers. No cal dir que això podia molestar els qui no hi creïen i, d'altra banda, intentaven dormir un xic més. Òbviament, alguna d'aquestes processons provocà baralles. D'aquí ve l'expressió popular "acabar com el rosari de l'aurora", aplicada a una cosa o aventura que acaba malament.

Actualment, algunes d'aquestes devocions han perdurat, com la processó de la Mare de Déu del Carme. Altres han passat de moda i han desaparegut. Amb tot, sortosament, de la majoria ens en resten les imatges fotogràfiques que en donen testimoni fefaent.

Àngel Jiménez Navarro

Sóc nascut al carrer de la Barca de la vella ciutat de la meva infantesa, Girona. Allà vaig estudiar llatí, filosofia, teologia, piano, català i història. "Tants d'estudis per a res!", em deia la meva mare, que no tenia estudis però tenia la saviesa que només donen les dificultats de la vida. A poc a poc, he anat descobrint que la veritable saviesa no es troba en els llibres. A mesura que la vida se'ns escola de les mans, anem descobrint que la manera d'omplir-la és -paradoxalment- buidar-la de "coses i sabers" i alleugerir el pes de la motxilla per fer un camí menys feixuc.

Destinat a Sant Feliu, l'any 1965, com a vicari organista, vaig anar constatant que el cristianisme no era ni una religió ni una moral que respongués a les necessitats de la gent. De necessitats, reals o imaginades, ja n'hi havia massa. No calia, doncs, crear-ne de noves. Són com els desigs, un pou sense fons.

Un vespre, a casa d'un amic, uns meus companys de partit -en la clandestinitat!- em van dir:

- Vicari, ja saps que això de la religió s'acaba?

- Tant de bo, els vaig contestar.

Impàs de silenci, per la sorpresa.

I és que ja havia decidit de no voler ser funcionari del servei religiós i del culte.

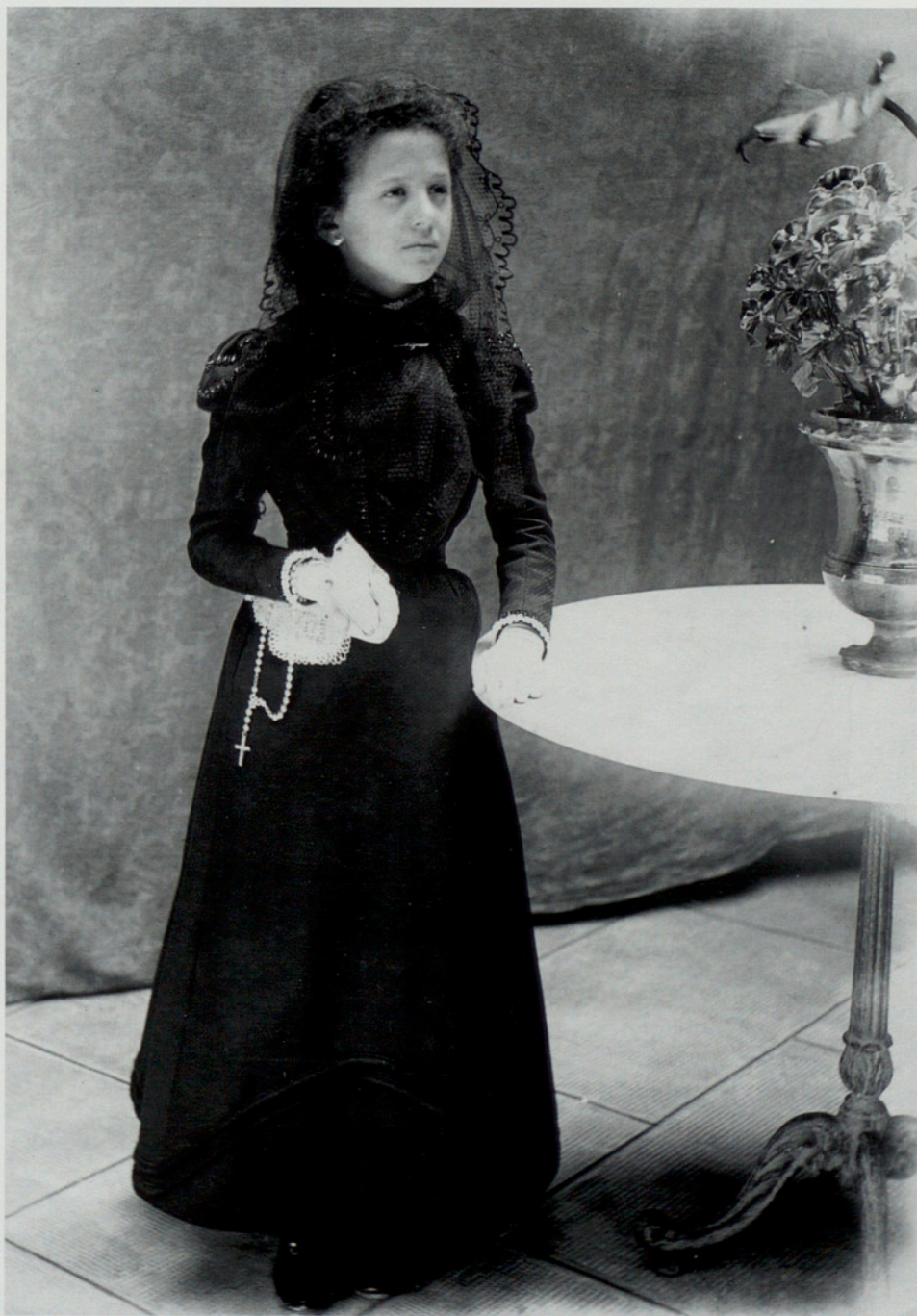
Cop a cop de la vida, anava experimentant que el cristianisme era, en tot cas, alguna cosa que tenia a veure més amb la capacitat humana de ser i d'obrir el cor a la realitat que ens envolta. I, doncs, que podia ser una esclatxa o una aposta per a sortir de la "veritat més dura" del poeta: "el no saber tan sols / ni com voldriem viure".

El contacte amb l'escoltisme de Sant Feliu em va proporcionar un mínim d'eines per a treballar en l'educació activa de nois i noies de Nou Barris de Barcelona: fer sortides, jocs, excursions, acampades, colònies, etc.

El treball a l'escola de Barcelona em predisposà a assajar una experiència pedagògica a l'arxiu municipal de sant Feliu: els Tallers d'Història. Des d'aquest servei municipal hem intentat això: promoure la recerca històrica i, alhora, introduir-la a l'ensenyament dels centres docents de la ciutat.

1 - En el passat, els casaments de la burgesia guixolenc aixeaven una extraordinària expectació popular. En aquesta fotografia, tirada a l'entrada de l'església parroquial el 29 de maig de 1897, en tenim una mostra palpable. Els nuvis eren Georg Eckert, nascut a Alemanya i llavors apoderat de la fàbrica de Josep Batet, i Margarita Roselló Sobrevia, nascuda a Laguna La Chica (Cuba) però filla d'un guixolenc i d'una palamosina.

2 - A la darrera del segle XIX les noies feien la primera comunió vestides de negre. La xiqueta de la imatge es deia Teresa Casellas Bou i la data cal fixar-la vers el 1898.

4 - El diumenge de Rams commemora l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem i serveix de pòrtic de les solemnes celebracions de la Setmana Santa. En aquesta fotografia de final del segle XIX assistim a la benedicció de les palmes sota l'arc de Sant Bene

3 - Jesús Mauri fotografia aquesta processó de Corpus de l'any 1904 des del seu estudi, situat al terrat del carrer Hospital, núm. 2. Com es pot comprovar, la posada en escena dels participants resulta excepcional.

5 – El setmanari guixolenc Ciutat Nova publicava, el 4 d'octubre del 1918, la visita que va fer el nunci, monsenyor Ragonesi, a la nostra ciutat. En aquesta imatge, podem veure la seva arribada amb automòbil a la carretera de Girona.

6 – Acte i lloc desconeguts. Sembla com si el bisbe beneeixi algun indret de la nostra ciutat en una data que podem situar entre 1915 i 1930. Es tracta de Sant Feliu, ja que la fotografia porta el segell de la casa guixolencs Manetes.

7 - El bot de salvament Miquel de Bohera, al mig del Passeig, servint de dosser a l'altar per a una missa de campanya, el dia 16 de juliol de 1920, festivat de la Verge del Carme.

8 - L'església parroquial plena a vessar d'alumnes dels col·legis guixolencs, al final dels anys quaranta del segle passat.

9 - Moment del discurs dels pares missioners jesuïtes amb motiu de la benedicció de la creu parroquial, aixecada durant la celebració de la Santa Missió del 1949.

10 - Detall de la processó de Corpus de l'any 1960, entre la rambla Vidal i el carrer Major, amb les estores de flors al bell mig de la calçada. A primer terme, el meu avi Joan; darrera seu, el meu pare.

11 - Crema i saqueig de l'església de Sant Joan el mes de juliol de 1909.

12 - La processó de Corpus de l'any 1942 desembocant a la rambla de José Antonio (Portalet).
Les nenes vestides de blanc feien la primera comunió i la gent s'agenollava al pas de la sagrada custòdia.

13 - Festa de santa Joaquina de Vedruna, fundadora de l'orde de les carmelites de la caritat, el 22 de maig de 1956.
A la imatge, la processó que havia sortit de les Carmelites es dirigeix pel carrer Hospital a la parròquia. El menut de l'esquerra sóc jo.

Els alcaldes de Sant Feliu, de la postguerra a la democràcia

Des de l'any 1939, en què va acabar la Guerra Civil espanyola, i fins a l'actualitat, la ciutat de Sant Feliu ha tingut deu alcaldes: cinc en l'època de la dictadura, nomenats pels governadors civils o pels polítics d'aleshores i cinc que han estat elegits democràticament pels propis ciutadans. En total, deu alcaldes guixolencs que al llarg de seixanta-cinc anys han estat al front del consistori de la ciutat. Els cinc primers, sense oposició, a causa del sistema existent a la seva època, i els cinc segons, amb la realitat és que aquests deu homes han estat dirigint cada un d'ells l'Ajuntament de la ciutat en un espai de temps, i han procurat fer la seva tasca el millor possible, a gust de tothom i en benefici de Sant Feliu.

El primer alcalde de Sant Feliu de qui parlaré és nomenat tot just acabada la Guerra Civil, concretament el mes de febrer de l'any 1939, i és Vicenç Gandol Jordà, que conserva el seu càrrec fins el mes de febrer de l'any 1946. Durant el seu mandat, són restaurades diverses edificacions i zones urbanes malmeses per l'efecte dels bombardeigs sobre la ciutat.

El segon alcalde, que fou nomenat a Sant Feliu el mes de febrer de l'any 1946, és Robert Pallí Rovira. Continua amb la tasca de refer Sant Feliu i es troba amb el principi de l'era del turisme a la Costa Brava al voltant dels anys cinquanta i seixanta. El mes d'octubre de l'any 1960 plega del seu càrrec.

Joan Puig Ametller és el tercer alcalde que governa Sant Feliu. És nomenat el mes d'octubre de l'any 1960 i ocupa el càrrec fins el mes de juliol de l'any 1964. En plena època turística, s'inicia el Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava, la primera renovació de l'enllumenat dels passeigs de Sant Feliu i la creació de la Junta Local de Turisme.

Una vegada cessat en Joan Puig com a alcalde, ocupa el seu càrrec Manel Vicens Moner, qui jura el seu càrrec un dia del mes de juliol de l'any 1964.

Durant l'època d'alcaldia de Vicens, que l'ocupa fins l'agost del 1973, l'Ajuntament de Sant Feliu adquireix per 25 milions de pessetes els terrenys de l'antiga Corchera Catalana. També és el responsable que s'oficialitzin els agermanaments entre Sant Feliu i la població francesa de Bourg de Péage.

Pere Albertí Calzada, l'alcalde de la transició, és nomenat el mes d'agost de l'any 1973, i el seu mandat dura fins el mes d'abril de l'any 1979. La regeneració de la platja de Sant Feliu, que la converteix en una nova platja, i l'inici de les obres de la barriada de Vilartagues són dues de les actuacions a destacar en l'època Albertí. És l'encarregat

del traspàs de poders municipals entre l'època franquista i la nova etapa democràtica.

Entrats ja a les eleccions d'alcaldes democràtics, Manel Monfort Anglés és el primer alcalde de Sant Feliu elegit democràticament pels ciutadans el mes d'abril de l'any 1979 i ho és fins el mes de setembre de l'any 1980, en què dimiteix per unes circumstàncies que mai no arriben a ser degudament aclarides. En un any i pocs mesos d'alcalde, no es destaca per cap fet rellevant. Durant el seu mandat se suprimeix la celebració a la nostra ciutat del Festival Internacional de Cine de la Costa Brava.

Una vegada dimitit l'alcalde anterior, passa a ser-ho Josep Vicente Romà el mes d'octubre de l'any 1980. Vicente i els seus regidors, que en algunes legislatures disposen de majoria absoluta i en d'altres governen amb la col·laboració d'altres forces polítiques, urbanitzen la barriada de Vilartagues i també s'ocupen que la ciutat agafi una empenta en el vessant de congressos i reunions culturals. L'any 1985 es porta a terme la primera revisió del Pla General d'Ordenació Urbana, amb forta polèmica ciutadana.

Dimitit l'alcalde Vicente el mes de setembre de l'any 1990, agafa el relleu de l'alcaldia Antoni Juanals Román, que l'ocupa fins el mes de juny de l'any 1999.

Durant el seu mandat, i amb la col·laboració de les altres forces polítiques presents a l'Ajuntament, Juanals aconsegueix, entre altres qüestions, la construcció del nou IES Sant Feliu a Vilartagues i, en l'àmbit esportiu, porta en més d'una ocasió la Volta Ciclista a Catalunya com a final d'etapa a Sant Feliu.

El mes de juny de l'any 1999, les eleccions democràtiques són causa d'un canvi de color, ja que, després de vint anys, passa a ser elegit alcalde el convergent Joan Alfons Albó Albertí, que ho és a la primera legislatura i novament és reelegit el 2003, però que dimiteix –sembla ser que per problemes laborals i personals– el mes de març del 2004. Els primers quatre anys de gestió a l'alcaldia, Albó aconsegueix una forta embranzida per a la ciutat, amb projectes i realitzacions.

Amb la dimissió d'Albó, el mateix mes de març del 2004 el succeeix a l'alcaldia Miquel Lobato Cárdenas, que ha de procurar mantenir la majoria absoluta de què ara disposa amb el mateix ritme d'accions que el seu predecessor, amb projectes pendents com el Centre Cousteau o el Museu Thyssen. També hi ha pel mig el nou pla general d'ordenació urbana i altres realitzacions pendents.

Fins aquí la relació dels deu alcaldes que la ciutat ha tingut des de l'acabament de la Guerra Civil. Es pot comprovar que, si bé els de la dictadura eren rellevats del seu càrrec per decisió dels seus superiors, els de la democràcia, en ser elegits per votacions, a l'hora de plegar, alguns ho feren per decisió pròpia, és a dir, per dimissió. Dels cinc alcaldes democràtics, tres ho han fet per aquest sistema.

Josep Maria Isern i Puig

Un 26 de desembre de l'any 1940 neix, al carrer Verdaguer de Sant Feliu de Guixols, en Josep Maria Isern Puig. Si veu la llum a Sant Feliu és per motius de vacances de festes de Nadal, ja que els seus progenitors, en Claudi i l'Elena, resideixen per aquella època a Girona. D'aquesta manera, en Josep Maria viu fins l'any 1948 a la capital gironina, lloc on inicia els primers estudis de parvulari i primària.

A partir de l'any 1948, passa a viure a Sant Feliu, on continua els estudis –el primer any al col·legi dels "Hermanos", per passar després als Estudis Nous– fins l'any 1954, que és quan comença la seva vida laboral. Mentrestant, durant aquesta època, forma part de l'equip de futbol juvenil del C.F. Guixols, juga a l'equip juvenil de bàsquet de l'OAR Sant Feliu i també forma part del grup teatral de l'Agrupació Artística d'Acció Catòlica, amb el qual participa en la representació dels tradicionals pastorets i de diverses obres teatrals fins l'any 1958, quan deixa de formar-ne part.

L'any 1965 es casa amb la que actualment és la seva esposa, Montserrat Pascual Albertí. Fruit d'aquest matrimoni, neixen els seus dos fills: el primer, en Francesc Xavier, nascut l'any 1966, i el segon, en Jordi, nascut l'any 1969.

L'any 1972 entra a formar part de la plantilla del setmanari Àncora com a col·laborador. Posteriorment, en serà redactor i, des de l'any 1992, ocuparà el càrrec de director de l'esmentada revista.

En fundar-se l'any 1974 la Secció Teatral del C.E.Montclar, n'entra a formar part i hi representa durant alguns anys diverses obres de teatre. Més tard, l'any 1976, és un dels membres fundadors del grup teatral L'Arlequí de Paper, que representa diverses obres de teatre a la mateixa ciutat de Sant Feliu i en altres poblacions de les comarques gironines.

Altres afeccions que sempre ha tingut, a part de les descrites anteriorment, han estat la natació, la pesca esportiva i la navegació marítima.

L'any 1996, per problemes de malaltia de la seva esposa Montserrat, plega de treballar, i passa a l'estat de prejubilat de banca.

L'any 2001, junt amb altres persones de la ciutat, funda l'associació EMAD Sant Feliu (Entorn Malalts d'Alzheimer i Demències), entitat que té cura d'informar sobre aquesta malaltia, organitzant xerrades, cursos i tota mena d'activitats a favor dels familiars i els curadors dels malalts.

1 - Moment de l'arribada del rei Alfons XIII a l'església parroquial per assistir a un solemne tedèum, amb motiu de la col·locació de la primera pedra del port el 9 d'abril de 1904.

2 - Trobada d'esperantistes a la Font Picant el mes d'abril de 1910.

3 - Inauguració de la làpida col·locada a la façana de l'ajuntament, el 13 de juliol de 1919, dedicada a la victòria dels aliats a la Primera Guerra Mundial. En l'acte hi van participar diferents oradors i l'orfeó Gesòria cantà les peces L'Empordà i La marselesa.

4 - Bendicció d'una bandera del sometent local, l'1 d'agost de 1926. Moment de l'arribada de la comitiva oficial a l'església parroquial. La padrina dels actes, senyoreta Maria Quer, amb un ram de flors a les mans, apareix flanquejada pel capità general de Catalunya i pel governador civil.

5 - Ofrena floral de Francesc Macià davant del monument en record de Juli Garreta, durant la seva visita a Sant Feliu l'any 1931.

6 - Josep Irla, Ramon Bonet, Antoni Lladó, Benet Planellas, Joan Sanjaume i Marià Catarineu, fotografiats durant una excursió a la font de Penedes l'any 1930.

7 - Una vegada finalitzada la Guerra Civil del 1936, les noves autoritats aixecaren un obelisc al bell mig del Passeig, a l'ombra del qual celebraren diferents actes polítics i manifestacions patriòtiques.

8 - Curiosa imatge de diferents infants guixolencs vestits de falangistes, poc després de finalitzada la Guerra Civil.

9 - Desfilada militar celebrada el 3 de febrer de 1944, en commemoració de l'entrada de les tropes franquistes a Sant Feliu cinc anys abans. Llavors en deien el dia de la liberación.

10 - Festa de la Flor, celebrada el 3 d'agost de 1947 per recaptar fons per a lluitar contra la tuberculosi. La dona del mig era la meva àvia Francisqueta.

11 - Fotografia dels redactors dels setmanaris guixolencs Àncora i Símbolo, celebrant la festivitat de sant Francesc de Sales, patró dels periodistes, dins l'edifici de l'Ajuntament, l'any 1960.

12 – Components del Casal Guixolenc de Barcelona, algunes autoritats municipals i gent de la cultura de la nostra ciutat, reunits l'any 1963 a Barcelona per commemorar el dia de la fundació d'aquesta entitat. Entre d'altres, hi distingim Gaziell, Anna Sala, Robert Pallí, Enric Descayre, Santiago Marill, Joan Soler Cazeaux, Josep Girona, Joan Torrent Fàbregas, Narcís Masferrer, Margarida Wirsing, Joan Albertí, Santiago Casagran, Dolores García i Gerard Mitjavila.

13 - Moment de la polèmica tallada de plàtans a la rambla Vidal l'any 1962, decidida per l'ajuntament presidit per Joan Puig. De resultes d'aquesta tala, la Rambla va estar a punt de transformar-se en bulevard.

La gent

Què se n'ha fet, de la gent?. D'aquella gent del carrer, del barri on tots formàvem una gran família. D'aquell entrançable carrer de les Banyes on em vaig fer gran. Amb els seus motius: "a can Crema", "a cal Minutu", "a can Jaumito". Tot Sant Feliu era un gran barri on tots ens coneixiem. I aquells personatges tan extravagants: "l'Esteve de la Treballada", "en Bomba", "en Caldetes", "en Teni"... Es compartien les alegries i les tristeses, les desgràcies i els esdeveniments. Sant Feliu ha tingut fills il·lustres, és clar, però també ha tingut persones que han gaudit de popularitat en el seu moment i que s'han perdut en la memòria del temps. Moltes vegades he pensat si seria possible intentar recopilar petites biografies d'aquests personatges guixolencs tenint continuïtat en el transcurs dels anys, una espècie de "ganxoneries" biogràfiques.

Ja fa anys que Sant Feliu la van fer ciutat, però per a nosaltres, per a la gent d'aquí, va continuar essent un poble, "el millor del món". D'un temps ençà sí que s'ha fet ciutat. Cada cop es fa més difícil saludar, perquè no ens coneixem. No sé qui va ser que va dir: "el saludar és una floreta que es tiren mútuament dues persones". Això ara sona molt cursi, però és que fins i tot es van perdre el bon dia i les bones tardes de quan entres en un establiment públic.

A Sant Feliu cada cop hi ha més gent i cada cop n'hi ha menys a qui poder saludar.

Toni Ferrer i Gallego

LA MEVA PRIMERA JOVENTUT

Vaig néixer a Sant Feliu de Guixols el 7 de juliol de 1926. Vaig rebre educació a les escoles municipals. Durant els anys de la Guerra Civil vaig anar de rebot a rebot com tots els de la meua edat. Un cop acabada la guerra, el 1939, acabo l'educació primària. Vam tenir un gran mestre: el Sr. Josep Mas Dalmau. Estudio tenidoria de llibres, dibuix lineal i adorn. I el cine, sempre el cine: Buck Jones, Ken Maynard, Laurel i Hardy, James Cagney, etc. Ara bé, per la meua afecció a l'excursionisme, el meu heroi era Luis Trenker. Aprenc de paleta. Jugo al futbol i faig teatre amb el grup d'aficionats de Sant Feliu, amb obres com La Casa de Troya o Cobardias, entre altres. (No ens deixaven fer teatre en català).

Als 17 anys marxo a Barcelona i entro a treballar per al Sr. Josep Maria Blay de paleta i per ajudar en el que faci falta. El Sr. Blay era de la firma Balet y Blay, productors i distribuïdors de pel·lícules –eren els anys de Garbancito de la Mancha (1945), primer llargmetratge de dibuixos animats fet a Espanya–. Els Estudis Balet y Blay eren a Vallcarca. El Sr. Blay era molt amable: els dissabtes soliem anar a casa seva a arreglar el jardí, un altre noi i jo, els dos més joves, i, al final, ens convidava a fer el vermut. Sempre en tenia una per dir: "Qualsevol dia faré una pel·lícula amb vosaltres dos d'actors i jo de director". Amb el Sr. Blay hi vaig treballar fins que vaig anar al servei militar el 1947.

Aquells anys a Barcelona van ser fantàstics. Venia d'un poble i tenia 17 anys dels de l'època que no són els mateixos d'ara. Tenia un oncle que era muntador de projectors de cine de 35 mm sonors de la casa Superson, i el va contractar Enrique Rambal per projectar unes seqüències d'efectes especials a l'obra Rebeca, que representava al teatre Romea. Jo hi vaig anar com a "ajudant". Em va entusiasmar, sobretot, l'ambient teatral. Des d'aquell moment, vaig procurar, sense deixar mai la feina del Sr. Blay, de fer de claca, de comparsa, ajudar a la tramoia, vendre entrades a la revenda, etc. Sempre feia alguna pesseta complementària o, si res més no, veia molt de teatre gratis amb els grans actors i actrius del moment, per a mi fins aleshores completament desconeguts, si no sortien al cine. Aquells anys de postguerra, el teatre bullia d'allò més. La censura era molt rígida. No se'n deixava fer en català. Al teatre Victoria feien Barcelona, gran ciudad, i deien que havien tingut dificultats per algunes frases en català que de tant en tant deixaven anar Salud Rodríguez i Pere Segura, amb la guapíssima Purita Giménez. Treballs d'Emili Vendrell per representar Doña Francisquita al Principal Palace o Sorozábal amb la seva Katiúsca. Les revistes de la Cèlia Gámez i Trudi Bora. Marcos Redondo, Glòria Alcaraz, Alady, Lepe, Mary Santpere, Martínez Soria, Rivelles, Melganes, Gascó i Granada, i tants i tants. El 1946 van deixar tornar a fer teatre en català: Maria Vila i Pius Davi, Enric Borràs i Pepeta Fornés, la llista és interminable. I un record: una fotografia dedicada del gran Hipólito Lázaro. A Barcelona vaig descobrir el teatre.

1 - La burgesia guixolenc
de la darrera del segle XIX,
admirablement captada per
l'ull màgic de Lluís Sánchez.

2 - Un insuperable mostrari de moda en el bell marc de la platja guixolencà, a l'inici del segle XX.

4 - El nostre passeig, marc incomparable de balls i concerts, en una imatge de començament dels anys vint del segle passat.

3 - Un grup de guixolencs fotografiats amb els oficials del vaixell de càrrega japonès Kawachi-Marú, fondejat al nostre port el 20 de juny de 1916.

5 - Alumnes del col·legi de les Carmelites l'any 1920.

6 - Soldats guixolencs que lluitaren a la guerra del Marroc. Fotografia feta al campament de Kandussi el mes de novembre de 1922.

8 - Les caramelles, tradicional festa pasqual en què colles de cantaires recorren els carrers de les poblacions i s'aturen davant les cases per cantar. En aquesta imatge de l'any 1926, quedaren immortalitzats els membres de l'entitat coral Nova Gesòria.

17 - Dona amb esclops sota la pluja.
El sentit artístic de Joan Sabater queda palès
en aquesta imatge, captada el 10 d'octubre de 1925.

9 - Cap allà a l'any 1930, l'alcalde guixolenc Ramon Bonet solia resoldre els conflictes municipals amb un bon tiberi, rodejat dels seus fidels. El proveïdor oficial del peix per a cuinar el suquet era un pescador prou popular, en Jaume Soler, més conegut pel sobrenom de "Conet". En aquesta imatge, veiem Soler, una vegada lliurat el peix, al costat d'una jove Carme, filla d'en Bonet.

10 - Alumnes del col·legi del Cor de Maria al començament dels anys quaranta del segle passat.

11 – L'any 1944, el cor parroquial d'Acció Catòlica fou reorganitzat per Mn. Benet Riera, i assolí, a partir d'aquell moment, uns anys de gran brillantor. En aquesta imatge, captada als jardins municipals, veiem Mn. Riera amb diferents integrants del cor.

12 - Actuació de noies guixolenques al pati de l'antic hotel Murlà, amb motiu de l'homenatge a la gent gran celebrat l'any 1950.

13 - Grup d'alumnes de les Escoles Nacionals fotografiats el 12 d'octubre de 1935.

14 - La meua classe del col·legi Sant Josep l'any 1957. Em sembla -cosa gens d'estranyar- que sóc l'únic que no mira a la càmera.

L'esport i el lleure

No hi ha cap dubte que l'esport que més s'ha practicat a Sant Feliu és el futbol. Fou l'any 1913 quan uns quants companys formaren el primer equip, però no fou fins el 1915 quan es fundà un conjunt en regla, l'Ateneu Deportiu, l'equip de Mossèn Santos, que disposava d'un terreny reglamentari a l'antic Hort dels Frares o del Monestir.

Un altre esport que es practicà fou el ciclisme, que tingué per figura més destacada l'Alfons Xargay, oncle del qui signa, que es proclamà campió de Girona de ruta dos anys seguits.

També, amb intervenció dels estiuejants, Sant Feliu intervingué en la natació, per a la qual cosa es fundà el Club Natació Guixols, amb seu als llavors nous Banys de Sant Elm, on s'arribà a disputar un Campionat de Catalunya de Natació. Era molt competida l'annual travessia del port amb enfrontaments amb nedadors gironins. També es practicava el waterpolo.

A la nostra ciutat sempre hi ha hagut afició a l'excursionisme. Abans de la guerra existia el Centre Excursionista Mar i Muntanya, amb local al carrer de Girona. Els seus membres també destacaven en fotografia i organitzaven exposicions dels seus treballs amb la càmera. Anys després es fundà el Centre Excursionista Montclar, igualment dedicat principalment a l'esport de trescar per les muntanyes i amb destacada presència en altres tipus d'activitats.

El bàsquet era un tipus d'esport del tot ignorat fins que dos joves guixolencs, que havien practicat el futbol, s'iniciaren en el bàsquet durant el servei militar i en tornar a la ciutat es formà un "cinc" que començà a jugar sobre terra. Passat un temps, es va jugar en una pista coberta del Garatge Metropol i seguidament a la que es va construir al final dels jardins Juli Garreta. En aquesta pista també es jugà a hoquei sobre patins.

Un altre esport que convocava espectadors era el del billar. Cada casino i cafè disposava d'una taula adient.

També els escacs han estat considerats tradicionalment un esport. El Club Guixolense d'Escacs ha anat organitzant torneigs freqüentment i, al seu dia, hi havia confrontacions entre equips dels dos casinos.

En general, la manera de viure a Sant Feliu va estar regida durant molts anys pel que significava la indústria surera. Sempre s'ha explicat que els tapers de finals del segle XIX i principis del XX els dilluns no treballaven per reposar del cansament que havia motivat l'activitat dels diumenges. També hi ha constància que, abans de mig matí, existia el costum de deixar la feina per arribar-se fins al mercat, fer un mos i un tragué de vi i tornar després a treballar fins a les dotze.

Era general costum entre els guixolencs fer sortides al camp i allí cruspir-se un bon repàs, el que s'anomenava "anar a fer-la", i els dies festius eren moltes les colles d'amics o de familiars que, ben proveïts de bona menja i alguna ampolla de xarel·lo, sortien amb el tren del matí cap a la Font Picant, a fer el que els de Barcelona en deien "una fontada". Naturalment, altres colles seguien direccions diferents; uns anaven a passar el dia al Ridaura, a la font de Penedes, a Vallvanera o a la Divina Pastora.

En temps d'estiu i de calor, els guixolencs acudien principalment a la platja de la Conca, on també els pins proporcionaven bona ombra i, després del bany i el dinar, era costum fer-hi una dormida.

Si es disposava d'una embarcació, se seguia la costa en direcció a Tossa i la diada es passava les cales de Lloret, Vallpresona, Salionç, Giverola... Allí es pescava i era corrent cuinar-hi un suquet del peix que s'havia extret del mar.

El dia 8 de setembre, Festa Major de Castell d'Aro, era també festa a Sant Feliu. Les fàbriques tancaven i les botigues també, i aquell dia sí, era tot el poble que sortia a "fer-la".

Era molt esperada la setmana de la vuitada de Corpus, quan cada barri celebrava la seva festa particular. Per la Festa Major, les activitats festives es concentraven al Passeig. Hi havia orquestres a les terrasses del casino dels Nois, del casino dels Senyors, del cafè de la Marina, del bar Savoy i de can Rabassa, a part de la situada als Banys. Les gangues, cadires voladores i altres atraccions s'instal·laven cap a l'extrem del Passeig. En ocasions es produïa una barreja de músiques. Val la pena mencionar que la millor orquestra que jo he sentit mai a Sant Feliu fou l'anomenada Gran Casino, amb el mestre Palos, que interpretava peces com Tatuaje, Nostalgia, Tango de amor i altres, totes d'una forma perfecta.

El públic era molt amant del teatre i era normal que s'instal·lés una companyia de Barcelona, moltes vegades amb els seus components allotjats en cases particulars i, a més de representar un parell d'obres a can Vidal cada setmana, també acudien els altres dies a Palamós, Palafrugell i altres poblacions veïnes. El teatre Novetats, o can Vidal, disposava d'un escenari d'una gran capacitat, amb una boca que exigia uns decorats a vegades més grans que els que transportava la companyia, realitzats per ser utilitzats a Barcelona. Com que la part posterior de l'escenari donava al carrer Nou del Garrofer, si s'interpretava una sarsuela, era freqüent que tot al llarg de bona part de les voreres de tal carrer s'hi col·loqués gran quantitat d'oients, aficionats al cant, particularitat que es coneixia com "anar a palco corrit".

Els concerts setmanals, el joc de la manilla i beure una cervesa els adults i un "soldat" els petits, portava sempre molta animació als locals dels casinos, però també estaven força ocupades les tavernes, on els pescadors anaven a dinar i sopar amb la vianda que ja portaven cuinada de casa seva. En aquests locals es cantava amb bona entonació, i destacava la rivalitat existent entre els cantaires de ca l'Esclop i de can Toni, tavernes molt veïnes.

També s'assistia molt al cinema, però no a l'estiu. Quan era mut, a can Vidal comentava les escenes el popular Cofán, i el Quintet Garreta amenitzava certes escenes. Més tard, la competència entre els empresaris Balmaña i Valmaña motivà que els assistents apliquessin als respectius locals la denominació de "can Balmaña burro" i "can Valmaña vaca".

Lluís Palahi i Xargay

Vaig néixer el dia 21 de setembre de 1925, a casa de la meua àvia materna, al carrer de Joan Maragall. Em batejaren el dia de la Verge del Pilar a l'església del Monestir. Segons se'm va dir anys després, vaig acudir al baptisme en un cotxe de cavalls (suposo que potser es tractava d'una tartana) i com que la Guàrdia Civil, llavors molt nombrosa a Sant Feliu, té per patrona la indicada Mare de Déu del Pilar, tots els guàrdies que ocupaven l'interior del temple vestien uniforme de gala. És a dir, que el fet que jo fos baixat d'un cotxe de cavalls, amb la presència dels guàrdies engalanats, quasi podia fer pensar que ja aleshores havia de ser un personatge bastant important, cosa totalment contrària a la realitat.

De seguida vaig anar a viure amb els meus pares al seu domicili, que era al carrer de la Rutlla, 23, on estava instal·lada la sucursal de l'empresa Palahí i Cia., S.L., la fàbrica de gas. Entre els meus amics i els veïns, quan jo era petit, era conegut com "el Lluís del Gas".

Quan era petit, els diumenges a la tarda, junt amb els meus pares i a voltes amb algun amic que s'hi afegia, sempre sortíem a fer una caminada amb berenar inclòs. Anàvem, per exemple, a can Pey, on recollíem unes estupendes taronges que després es pagaven en marxar, o bé al Remei, a la Vall d'Aro, a la Conca, etc. Cada dia al vespre, pel bon temps, sortia a prendre la fresca amb els veïns del carrer Sant Domènec, i allí es jugava a aquells divertiments del joc dels disbarats, les tres flors, el telèfon, etc., i entonàvem les cançons més de moda -com Mi novia es la más guapa, Maria de la O, Rocio, etc.- i tangos.

Alguns dies, seguia el meu pare a cobrar el pagament previ dels comptadors de gas i, per a fer-ho, era normal que s'hagués d'anar fins a l'interior de les habitacions dels matrimonis, ja que el comptador estava molt proper al llit a fi de poder-lo apagar (i amb ell, el llum) en anar a dormir.

Les primeres classes a les quals vaig assistir foren les del col·legi de les germanes de la Divina Pastora, al carrer de la Penitència. Seguidament, vaig passar al Col·legi Vidal, que ocupava una part de l'edifici del Monestir, dirigit pel Sr. Julià Bohigas i amb una professora auxiliar que s'ocupava dels petits, la senyoreta Panxita Audet. Recordo que pagava una pesseta al mes, que s'elevà a dues quan vaig passar a la classe dels grans. Allí vaig estar-hi fins que sobrevingué la Guerra Civil del 36, quan s'unificaren tots els col·legis de la ciutat i em destinaren al que s'anomenava Estudi Plaça -situat al pis de dalt de l'edifici de l'Ajuntament-, on vaig tenir de professora la senyora Maria Duran, cunyada de Josep Irla. Una vegada acabada la construcció del nou grup escolar, emplaçat a tocar de la riera de Sant Amanç, tots hi fôrem traslladats.

Ja força avançada la lluita civil i com que en un dels bombardeigs aeris vaig trobar-me molt a prop d'on caigueren les bombes, junt amb els meus pares vaig anar a viure a Bell-lloc, a la casa de l'aigua de Salenys, davant de l'estació de la Font Picant. Amb els dos germans Roura, fills del cap d'estació, anàvem a estudi a Santa Cristina, utilitzant la vagoneta d'obres de l'estació. En aquell temps vaig llegir molt; llibres que els pares em portaven de Sant Feliu, alguns deixats per un veí, i qualsevol tros de diari o paper imprès.

Finalitzada la guerra, durant poc temps vaig anar a la classe del senyor Bech, que la tenia al costat mateix de la parròquia, fins que, en ser llicenciat el senyor Josep Mas, vaig retornar amb ell als Estudis Nous.

En aquesta època, vaig ser fundador de l'Atlètic Club Plus Ultra, però, per divergències amb un element, me'n vaig separar i vaig fundar un altre club, l'Hèrcules, cosa que va motivar una forta rivalitat al col·legi. Més tard, vaig ser un dels fundadors del Fènix, popularment "el Canela". Jugàvem al camp de Vista Alegre, amb els vestidors a la glorieta, ja que no n'hi havia cap més a Sant Feliu. D'aquí es formà el C.F. Guixols, del qual vaig ser el secretari, amb Manel Ribot de president. Durant la primera temporada, l'equip havia de jugar tots els partits de campionat en terreny foraster i ens traslladàvem en un camió. L'any següent vam fer servir el camp que els soldats destacats a Santa Cristina havien muntat al costat de la via del tren. Llavors, el tren en feia un d'extraordinari per anar-hi els seguidors locals. Quan es disputaven els torneigs de penyes, n'hi havia quatre: l'Hèrcules, els Yankis, el Fènix i Acció Catòlica.

Quan tenia 15 anys i mig vaig començar a treballar. Fou en el despatx de la important fàbrica de taps C.A. Greiner Et Fills, S.A., on vaig estar més de vint anys, i en els últims temps, en la categoria d'apoderat.

A hores lliures practicava l'esport, principalment futbol i excursionisme, el cant, el teatre i el periodisme aficionat.

Més tard, vaig treballar a l'Hostal de la Gavina, de S'Agaró, també a les oficines. Allí vaig estar-hi cap a sis anys i, per últim, vaig passar a l'empresa Ramon Bonet, S.A., fàbrica de licors i establiment comercial a la Rambla, fins el dia 3 de març de 1991, que era exactament la data en què es complien els cinquanta anys d'activitat laboral. També a la casa Bonet vaig ostentar la categoria d'apoderat en els últims anys.

Vaig complir el servei militar a Castelldefels (temps de campament) i a Barcelona, dependent de la Secretaria de Justícia de Capitania.

Em vaig casar amb la Margarita Cervera, que vivia ben bé davant de casa al carrer Major. Hem tingut dos fills, l'Albert i la Carme, ambdós llicenciats en Biologia.

Al llarg dels anys he aprofitat les hores lliures per formar part del Museu Municipal i de la junta de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà. Vaig formar part d'una comissió municipal encarregada d'establir denominacions per als carrers que no en tenien. A part, vaig batejar pràcticament tots els vials de les urbanitzacions existents.

He escrit molt, principalment a l'Àncora. En teatre, he fet principalment d'apuntador i també d'actor en certes ocasions. Fa uns anys, vaig fer la transmissió per TVE d'una de les rues del nostre carnaval.

1 – L'orquestra Unió Guixolencs, una de les més conegudes i recordades del primer terç del segle XX a Sant Feliu.

2 - Al llarg del segle XX, Sant Feliu ha disposat de grans conjunts de ball i dansa. En aquesta imatge de l'any 1926 podem contemplar el grup de l'Esbart Dansaire Gesòria.

3 - En el decurs dels anys trenta del segle passat, el grup teatral guixolenc Agrupació Romea, dirigit per Benet Escriba, es convertí en una de les companyies d'afecionats més reconegudes arreu de Catalunya, i assolí premis i distincions en nombrosos concursos.

4 - Fotografia de l'Esbart Dansaire del Centre Excursionista Montclar durant una actuació el 12 d'octubre de 1968.

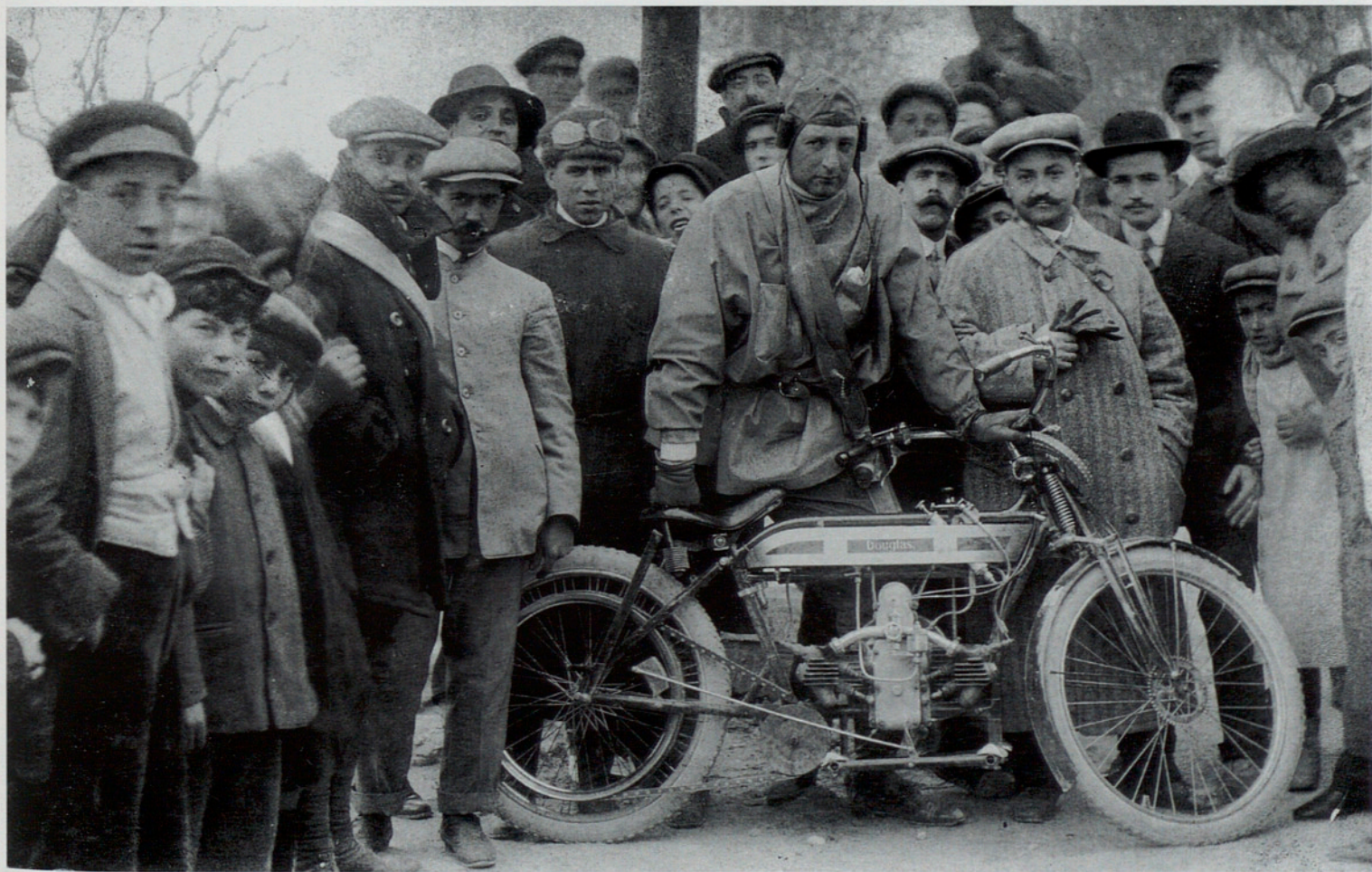

5 - Actuació de l'orquestra Victors al passeig del Mar l'any 1952.

6 - Representació de l'obra teatral Mamà política, a càrrec del grup teatral del Centre Excursionista Montelar, en el local d'aquesta entitat al carrer Capmany el 6 de desembre de 1974.

8 - Pilot i motocicleta, participants a la cursa celebrada a la nostra ciutat l'any 1913.

9 - Fotografia de l'equip de futbol de l'Ateneu Deportiu. Any 1915.

10 - Cursa ciclista celebrada a Sant Feliu el 26 de setembre de 1916, organitzada per Jaume Brugada Susquella (a la dreta de la imatge) i guanyada pel seu germà Joan.

LA ESCALA - GERONA

12 – Participants de la festa marítima celebrada a la nostra badia els dies 30 i 31 d'agost de 1918.

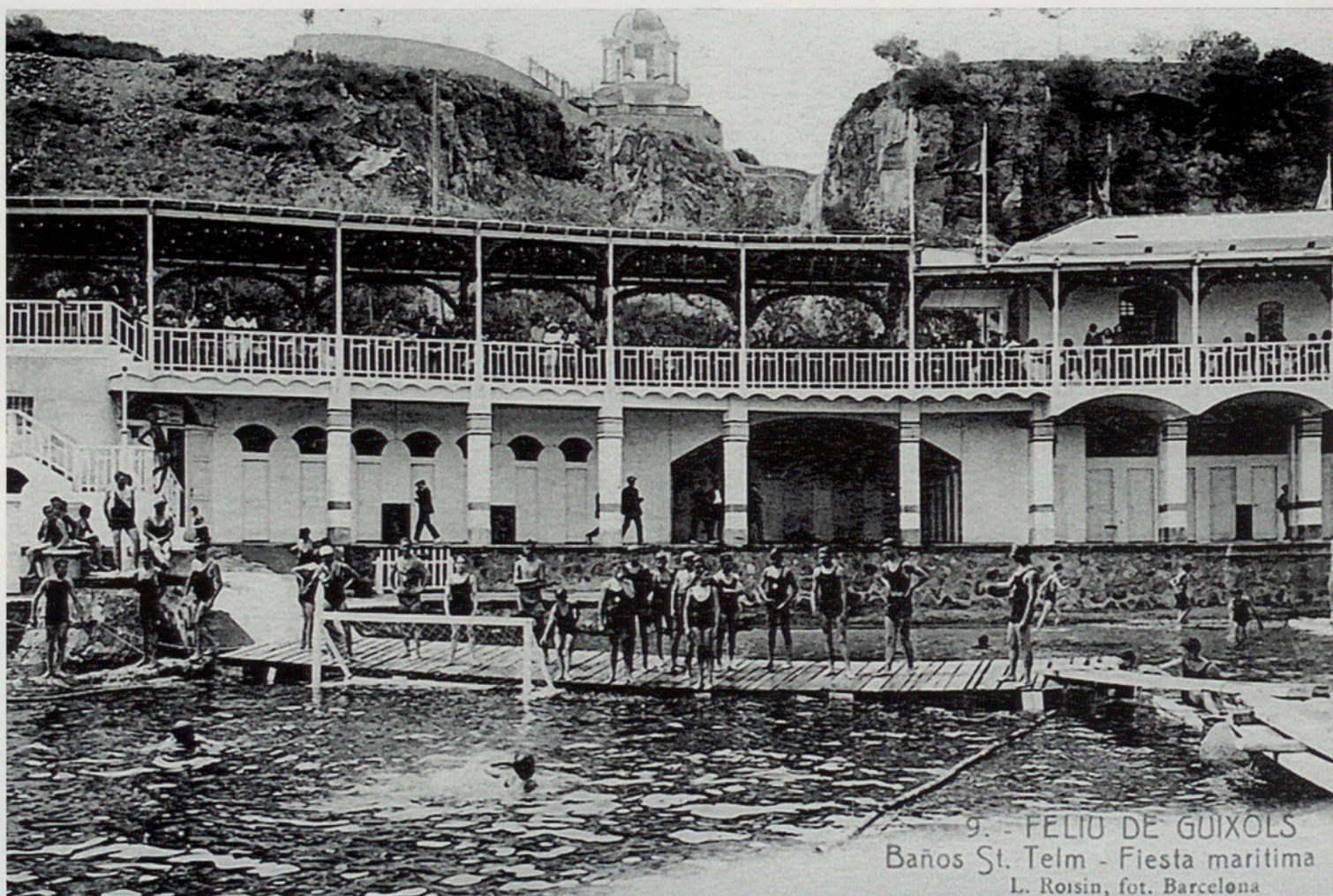
13 - Any 1918:
participants d'una de
les primeres regates
nàutiques que va tenir la
nostra badia com a marc.

15 - Imatge dels nedadors que intervingueren en la travessia del port l'any 1931.

14 - Fotografia d'una de les moltes competicions de natació que organitzà el Club Natació Guixols durant els anys vint del segle passat.

9. - FELIU DE GUIXOLS
Baños St. Teln - Fiesta marítima
L. Roisin, fot. Barcelona

16 - Partit de waterpolo celebrat als anys vint del segle passat als Banys Sant Elm. Fou organitzat pel Club Natació Guixols.

17 - Integrants de l'equip de bàsquet OAR Sant Feliu, l'any 1954.

Via estreta a la Costa Brava

Només fa quaranta anys, en l'extraordinari de la Festa Major d'Àncora del 1964, hi publicava un article que feia referència a un fet, si més no, insòlit.

Quan tenia vuit anys arribà a Sant Feliu un matrimoni anglès, en Bill i la Jean Strudwick –i la germana d'ell, la Bubbles–, que, per mitjà del meu pare s'estatjaren a "cal Carboner", del carrer de l'Hospital, on aleshores llogaven habitacions. L'endemà anaren a veure el meu pare, al seu despatx de la rambla Vidal, a dir-li que a les nits els despertava un soroll desconegut. Resultà ser un ruc que renillava –per a ells, un animal rar, i, per a nosaltres, en perill d'extinció–.

A partir de 1960, quan vaig decidir no voler continuar estudiant, després de fer el batxillerat elemental, els meus pares varen tenir la sàvia idea d'enviar-me a estudiar a Anglaterra, cosa que sempre els agrairé, i ¿on havia d'anar a parar, si no era a casa dels llavors esdevinguts "oncles", en Bill i la Jean? Com que la Bubbles vivia a Brighton i en Bill treballava pel Ministeri de la Salut i visitava hospitals de tota la comarca, jo l'acompanyava molt sovint, i vet aquí que un dia passejant per Hove, localitat molt turística prop de Brighton, veig en un aparador una foto del tren de Sant Feliu que porta per títol "*Narrow gauge on the Costa Brava*", que vol dir "Via estreta a la Costa Brava". Passada la primera impressió, entro decidit a comprar la postal del "tren petit". Quina no fou la sorpresa quan la dependenta, molt amablement, em digué que allò no era una postal sinó un disc. Un disc? Ja sabia que els anglesos eren molt originals, però un disc del tren de Sant Feliu a qui podia interessar? No vaig poder resistir la temptació i el vaig comprar. Se'm va fer llarg el viatge de tornada a Sevenoaks (Kent), on vivia amb els "oncles".

El poso al tocadiscs a 45 r.p.m. i efectivament era el soroll del tren, del meu estimat tren. No és fàcil descriure l'emoció al sentir les veus dels treballadors organitzant la sortida, de l'arrencada de les rodes, del xiulet tan característic, llarg, llarguíssim. Darrera el disc hi figuren totes les dades tècniques: es tracta de la locomotora núm. 6 del 1905 i la núm. 2 del 1890, el soroll ha estat enregistrat un diumenge, a les sis del matí de 1960, a part de moltes més dades que no repetiré i que ja quedaren reflectides en aquell esmentat article.

Poc temps després, afeccionats al tren em demanaren l'adreça

de Peter Hadford –director d'Argo Transacord de Londres (que encara existeix i continua enregistrant sorolls de trens)– i altres em van enviar cassets perquè els enregistrés aquesta insòlita troballa.

Alfons Hereu i Ruax

Nascut a Sant Feliu de Guíxols, a dos quarts de sis de la tarda d'un diumenge 25 de setembre de 1944, quan arribava la Sarfa. De ben petit vaig anar al col·legi de les Carmelites i ja de més gran als "Hermanos" de La Salle. Poc donat als estudis, em vaig dedicar ben aviat al turisme, i vaig treballar primer una temporada a l'Hostal de la Gavina i després vint-i-tres anys a Wagons-Lits Cook, fent de guia de turistes durant sis anys, els millors de la meva vida professional. Sóc director d'Empreses i Activitats Turístiques des del 1988.

La meva gran passió és el cinema, amb més de vint-i-cinc pel·lícules realitzades. El 14 de setembre de 1980 em fou atorgada, a títol individual, la medalla d'or de la UNICA (Unió Internacional de Cinema Amateur), que només posseeixen cinc persones més a Catalunya, "per la seva gran tasca al servei del cinema amateur presidint el Comitè Executiu del Festival de Cinema de la Costa Brava (1962-1982)", manifestació artística que tingué lloc a la meua ciutat nadiua i que vaig dirigir durant els seus últims cinc anys. El 23 de maig de 1982 vaig ser nomenat fellow of the Institute of Amateur Cinematographers (F.A.C.I.) de la Gran Bretanya "pel seu treball en defensa del cinema amateur i pel conjunt de la seva obra filmica".

Em vaig iniciar en el cinema l'any 1967, i he estat guardonat a Catalunya, Espanya i l'estranger. Ritual (1983) fou emesa per l'Antenne 2 francesa el 1984 i The making of the film «Accident» rebé medalla d'or al Festival de la Gran Bretanya el 1995. Reversió i Albada d'una adolescent, del 1973 i 1980 respectivament, són d'altres films multipremiats. Actualment faig de jurat internacional i nacional als festivals de Lausanne, Praia da Rocha, Barcelona, Mons, etc.

Amant també de la fotografia, sóc membre des de la seva fundació el 1962 de l'Agrupació Fotogràfica i Cinematogràfica local, de la qual vaig ser president el 1976, en un moment polèmic, en què va estar a punt de desaparèixer.

També he dirigit diverses obres amb el grup teatral L'Arlequí de Paper, com L'encisadora família Bliss, de Noel Coward i Un barret de palla d'Itàlia, d'Eugène Labiche. Entre altres.

Vaig ser un dels fundadors de l'Albatros Klub, primer conjunt local de música moderna, d'on sorgí el nom de la productora dels meus films i, el 1963, del grup musical Los Sherpas, on tocava la bateria. També m'he dedicat a la fotografia com a afeccionat i he fet dues exposicions individuals: a la Galeria Carme Tatché, el 2001, i al Museu de la Joguina, dins Art 2004.

L'altra meua gran passió és la música: jazz, clàssica o moderna. I ara escric crítica musical al setmanari local Àncora. Sóc un enamorat de tot el que fa referència a la meua ciutat: el tren, el suro, el mar, etc.

1 - El 10 d'abril de 1969 tingué lloc l'últim viatge del tren de la línia Sant Feliu-Girona, que havia estat inaugurada l'any 1892.

2 - Passatgers del tren a l'estació guixolena a la darrera del segle XIX.

S.F.G. F. 101.

18842900

RETIRE

43 - L'estació de Sant Feliu pels volts de 1895.
El cap d'estació es disposa a fer sonar el xiulet de partida.

4 - Excursió en tren a les pinedes de la Font Picant, cap a l'any 1900.

5 - Detall de la
màquina 5 a l'estació
de Sant Feliu.

A. T. V. — 3085 - S. FELIU de GUIXOLS
Estación del Ferro-Carril

6 - L'estació guixolencsa l'any 1910. Una de les màquines es disposa a fer el gir per encarar-se cap a Girona.

7 - Vista exterior de l'estació de Sant Feliu l'any 1910.

12 - SAN FELIU DE GUÍXOLS. Estación del Ferrocarril

8 - Detall de l'edifici de taquilles de l'estació guixolenc l'any 1910.

9 – Sortida d'un tren de l'estació de Sant Feliu a la dècada dels anys vint del segle passat.

10 – La locomotora 3 travessa un dels ponts de ferro del recorregut. ▶

Les llevantades

Quan el termòmetre puja, acompanyant una davallada de la pressió atmosfèrica, podem suposar sense gaire possibilitat d'errada que s'acosta una depressió; la rapidesa del descens del baròmetre ens farà saber la separació entre les línies isòbares (gradient) i si podem esperar vents forts o no. Si la baixa, que generalment es mou d'oest a est, se situa a la Mediterrània, es pot pressuposar que els vents dominants (que a les borrasques són sempre en sentit antihorari) s'establiran del segon quadrant (de l'est al sud); en el cas que aquests vents siguin d'intensitat moderada a forta, cal témer que un temporal afectarà les nostres costes.

Aquest fenomen meteorològic es produeix principalment a la primavera i a la tardor. El cel es torna de color gris plom per causa de la gran nuvolada que corre de llevant a ponent, i comença a ploure. En aquest moment, grans ones de forma allargada ja han fet la seva aparició com a presagi del que s'acosta.

Els efectes al mar són esfereïdors i magnífics a la vegada, donat que creen un espectacle visual inigualable que fa que, el dia en què es produeixen, nombrosos curiosos s'acostin a la riba per poder contemplar-ho. Quant a la gent de mar, corren a reforçar els caps de les seves embarcacions i pregunten perquè passi al més aviat possible.

Sant Feliu, com totes les poblacions costaneres, ha estat exposada a la fúria de les aigües, si bé, per la particular disposició de les seves "puntes", es veu més afectada pels migjorns i xalocs, mentre que els ponents -que sí que ocasionen estralls a d'altres indrets- deixen la ciutat quasi indiferent.

Abans de la construcció del port, els temporals més forts causaven veritables desfetes, generalment unint l'acció del mar amb el desbordament de les rieres que, plenes per la pluja, no podien desaiguar per culpa de la resaca i la sorra acumulada a les seves desembocadures.

El 25 de gener de 1740 una gran tempesta va fer arribar alguns llaguts fins a la plaça major i alhora va fer "baixar aigua de mar" de les muntanyes circumdants, batent la platja al llarg de dos dies.

Prop de cent anys després, el 22 de desembre de 1840, s'inicia un nou temporal de grans proporcions que produeix grans inundacions i malmena algunes de les embarcacions que hi havia

a la platja preparades per a ser avarades, a més de causar desfetes considerables pel Passeig i carrers propers.

La construcció del dic d'abric canvia la circulació dels corrents dins la badia i modifica significativament el comportament de les grans onades que s'hi dirigeixen. Els primers resultats d'aquesta variació s'han de notar a partir de 1907, quan la base de l'escullera ja està finalitzada, però se'n pren consciència pública a partir de 1911, amb els danys produïts al carrer de Tetuan.

D'aquella època és memorable el temporal de febrer de 1920 que malmena el Passeig i l'escullera recentment acabada i destrueix embarcacions de pesca, amb onades que arriben fins a l'escola municipal.

Per a resoldre aquest problema, cal primer construir un mur i més tard sacrificar part de la platja per defensar el propi mur.

Els anys 1944 (febrer), 1946 (octubre), 1947 (maig) i 1948 (febrer), es produïren un seguit de llevantats i migjorns que, un darrera l'altre, van anar fent malbé l'escullera i el mur de defensa del Passeig. Per a aquells partidaris d'interpretar la història com un seguit d'esdeveniments cíclics -i recordant els ja citats de 1740 i 1840-, esmentarem que el més destructiu va ser el primer, amb onades d'uns 20 metres (així ho diu el *Símbolo* del mes de març) que van fer desaparèixer el far del dic, van obrir una esquerda de 4 metres a la paret i van enfonsar un bon tall del moll de circulació de vehicles, a més de llençar a l'interior del port grans blocs de ciment de 12 tones preparats per a les obres de protecció en curs.

Projectades el 1962 i dutes a terme entre 1975 i 1978, les tasques de regeneració de la platja van acabar amb els efectes dels temporals sobre la pròpia platja i el Passeig. A l'actualitat, hi ha projectes en curs de realització per disminuir aquests efectes sobre el dic d'abric i l'interior de la dàrsena. Les tempestes de vent i mar se seguiran produint, però esperem que les seves desfetes i perjudicis esdevinguin només un record.

Quito Pi i Marí

Dels primers sis o set anys de la meua vida, com quasi tothom, no en recordo res, per tant, m'hauré de refiar d'allò que em van explicar aquells que son més grans que jo.

Vaig néixer a Barcelona. Llavors era molt petit i encara no tenia nom. Els meus pares, gent com cal, em varen posar el nom de Xavier; sembla, però, que no estava disposat que m'anomenessin així.

Corria aquells temps per casa una minyoneta, de parla castellana, que, com per fer una gràcia, dins d'aquells jocs reiteratius que tant agraden als nadons, va començar a dir: "Javierito, Quito". Tant va repetir aquestes paraules, que tota la família s'hi va acostumar. De fet, aquella noia, sense saber-ho, em va tornar a batejar amb el nom de Quito.

Si, com creien els antics, la imposició d'un nom constitueix un acte màgic que marca el destí de les persones (també al mar es considera que canviar el nom a un vaixell canvia la seva sort), crec que aquella bona noia podria haver-se quedat calladeta.

A casa meua es produïen fenòmens paranormals, sembla que les làmpades del sostre de la veïna de baix tenien el mal costum de moure's i oscil·lar. Ella (la veïna), en lloc de cercar un bon exorcista, trucava a la meua mare per queixar-se, com si les meves dues germanes, el meu germà i jo -i a vegades algun cosí o cosina que s'hi afegia-, amb els nostres innocents jocs, hi tinguéssim res a veure.

Per aquestes causes, o potser per tenir-los a prop, els meus pares varen confiar la meua educació i la del meu germà gran als pares escolapis. Els bons pares es varen esforçar a fer de mi un home de profit amb un resultat, com es pot comprovar, desastrós.

Després va venir la facultat de Dret (l'únic bar que té facultat, com es deia llavors), sense passar de tercer, i amb assignatures penjades. Una beca del Ministeri de Defensa per a estudiar l'andalús amb professors nadius i poca cosa més.

Finalment, farà cosa d'uns quinze anys, vaig venir per uns dies a Sant Feliu, per tenir cura del pare, que no es trobava gaire fi, i m'hi vaig quedar.

La meua fascinació per la mar ve donada pels estiueigs a la guixolenc platja de Sant Pol i també pels matins de diumenge passats amb el meu pare a les sales del Museu Marítim. Als tretze o catorze anys, la primera sortida en barca va donar com a resultat un mareig fenomenal. Des d'aleshores, al llarg de més de trenta anys, he continuat intentant-ho, amb l'ajut de pastilles, per, gràcies al meu esforç i constància, continuar marejant-me cada vegada que poso els peus en una embarcació.

1 - El passeig i el racó de Llevant emblanquinats de neu el 9 de març de 1883.

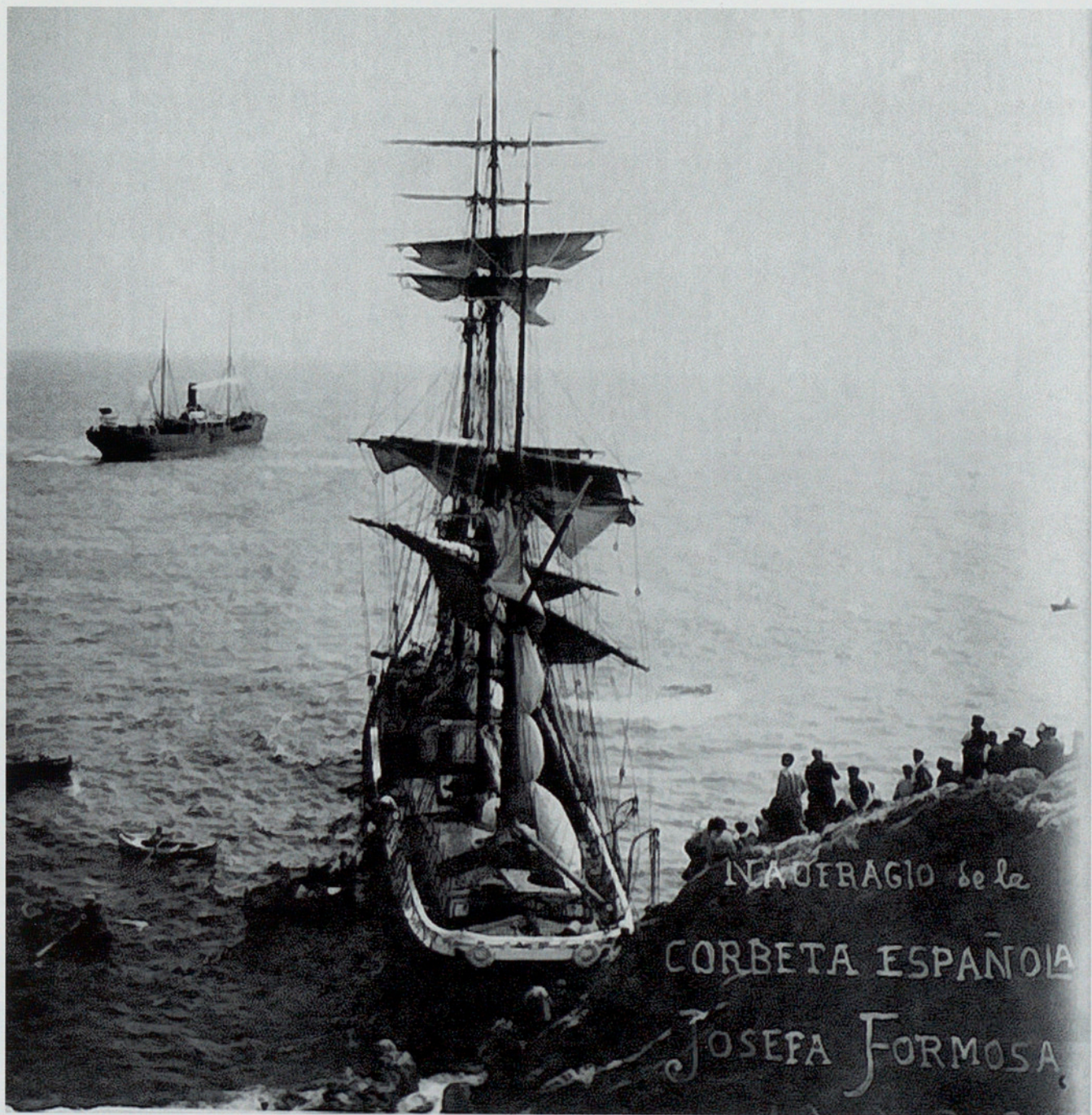

2 - Fotografia tirada des de l'estudi del fotògraf guixolenc Jaume Bertran, situat al terrat de la casa del carrer Concepció, núm. 10, durant la nevada del 9 de març de 1883.

3 - La platja, sense l'aixopluc del braç del port, suporta l'embranchida de les onades l'any 1898.

4 - A les onze del matí del 19 de setembre de 1906, la bricbarca Josefa Formosa, matriculada a Vilagarcía (la Corunya) i amb una càrrega de 700 tones de carbó de pedra, embarrancà a la llosa de la punta de Llevant, i s'enfonsà en poques hores sense deixar ni rastre.

INAUFRAGIO de la
CORBETA ESPAÑOLA
JOSEFA FORMOSA

5 – Destrosses ocasionades a la desembocadura de la riera de les Comes durant les inundacions sobrevingudes el mes de novembre de 1908.

6 - Ensorrament del pont sobre el Ridaura per causa de l'avinguda del riu el 27 d'octubre de 1946.

7 - Una colla d'operaris netegen de neu la línia del ferrocarril dies després de la nevada del mes de gener de 1947.

8 - La tarda del divendres 24 de gener de 1947 una persistent nevada, acompanyada de forta tramuntana, començava a emblanquinar els carrers de Sant Feliu. Durant tota la nit, enmig de l'esfereïdor udolar d'un enorme vendaval, la neu va caure sense descans, de tal manera que s'acumulà un gruix mai vist en aquestes contrades.

9 – Destrosses en el mur de contenció de la façana marítima durant un temporal succeït als anys cinquanta del segle passat.

10 - Imatge nadalenca de l'arc de Sant Benet, durant la nevada del mes de febrer de 1963.

APÈNDIX

AUTORIA I PROCEDÈNCIA DE LES IMATGES

LES MÉS ESTIMADES

- 01 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1890. Col. Montserrat Roldós Soler.
- 02 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1895. Col. Agustí Roldós Soler.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1904. Col. Roldós-Casellas.
- 04 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1895. Col. Agustí Roldós Soler.
- 05 – Targeta postal colorada. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 06 – Targeta postal colorada. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Xavier Sánchez.
- 07 – Targeta postal colorada. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1910-1920. Col. Neus Casellas Viadé.
- 09 – Targeta postal colorada. Autor: Lluçia Roisin. Data: v. 1915. Col. Agustí Roldós Soler.
- 10 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Sabater Casanovas. Data: 17 agost 1927. Col. Fina Mallol.
- 11 – Fotografia. Autor: Amadeu Mauri Aulet. Data: 1899. Col. Estrada-Ribot.

1 – EL PORT

- 01 – Fotografia. Autor: Jaume Bertran González. Data: 1889-1893. AMSFG.
- 02 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1895. Col. Agustí Roldós Soler.
- 03 – Targeta postal. Autor: Valentí Fargnoli. Data: 1905. Col. Agustí Roldós Soler.
- 04 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: v. 1922. Col. Agustí Roldós Soler.
- 05 – Targeta postal. Autor: Paulí Joanola Maruny. Data: v. 1902. Col. Agustí Roldós Soler.
- 06 – Fotografia. Autor: Jesús Mauri Radó. Data: 1908. Col. Agustí Roldós Soler.
- 07 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1915. AMSFG.
- 10 – Targeta postal. Autor: Fèlix Romani Querol. Data: 1928. Col. Agustí Roldós Soler.
- 11 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Sabater Casanovas. Data: anys vint. Col. Fina Mallol.
- 12 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: v. 1923. Col. Agustí Roldós Soler.

2 – LA BADIA

- 01 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1890. Col. Agustí Roldós Soler.
- 02 – Fotografia en vidre d'autor desconegut. Data: v. 1893. AMSFG.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: anterior 1893. AMSFG.
- 04 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 05 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1903. AMSFG.
- 06 – Targeta postal. Autor desconegut. Editor: Josep Dalmau. Data: v. 1904. Col. Agustí Roldós Soler.
- 07 – Targeta postal. Autor: Fototípia Thomas. Data: v. 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Targeta postal. Autor: Lluçia Roisin. Data: v. 1915. Col. Agustí Roldós Soler.
- 10 – Targeta postal. Autor: Lluçia Roisin. Data: 1920. Col. Agustí Roldós Soler.
- 11 – Vidre estereoscòpic. Autor: Josep Maria Nadal Genis. Data: anys vint del segle XX. Col. Albertí-Dalmau.
- 12 – Fotografia. Autor: J. Canadell Ferrer. Data: 3-2-1944. Col. Família Canadell.

3 – EL PASSEIG I LES RAMBLES

- 01 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 02 – Targeta postal. Autor: Lluçia Roisin. Data: v. 1915. Col. Agustí Roldós Soler.
- 03 – Targeta postal. Autor: Lluçia Roisin. Data: v. 1915. Col. Agustí Roldós Soler.
- 04 – Fotografia. Autor: Joan Sabater Casanovas. Data: octubre 1926. Col. Fina Mallol.
- 05 – Targeta postal. Autor desconegut. Editor: Joan Donato. Data: v. 1905. Col. Xavier Sánchez.
- 06 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1905. Col. Agustí Roldós Soler.
- 07 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Auladell Vidal. Data: v. 1950. Col. Enric Auladell.
- 08 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Sabater Casanovas. Data: octubre 1925. Col. Fina Mallol.
- 09 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 10 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: final anys vint. Col. Agustí Roldós Soler.
- 11 – Fotografia d'autor desconegut. Data: inici del segle XX. AMSFG.
- 12 – Targeta postal. Autor: Fototípia Thomas. Data: v. 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 13 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1945-1950. Col. Agustí Roldós Soler.

4 – LES PLACES I ELS CARRERS

- 01 – Fotografia. Autor: Amadeu Mauri Aulet. Data: 1900. Col. Agustí Roldós Soler.
- 02 – Targeta postal. Autor: Paulí Joanola. Data: v. 1905. Col. Agustí Roldós Soler.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1930. Col. Antoni Ferrer Gallego.
- 04 – Fotografia. Autor: Pere Rigau Roch. Data: 1925. AMSFG.
- 05 – Targeta postal. Autor: Valentí Fargnoli. Editor: H. Barroso. Data: 1906. Col. Agustí Roldós Soler.
- 06 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: v. 1923. Col. Agustí Roldós Soler.
- 07 – Targeta postal. Autor: desconegut. Edicions Carabela. Data: v. 1950. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1905. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Targeta postal. Autor: Jesús Mauri Radó. Data: 1905-1907. Col. Agustí Roldós Soler.
- 10 – Targeta postal. Autor: desconegut. Editor: Impremta Viader. Data: 1899. Col. Agustí Roldós Soler.
- 11 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1895. Col. Agustí Roldós Soler.

5 – LES RODALIES

- 01 – Targeta postal. Autor i editor desconeguts. Data: v. 1905. Col. Agustí Roldós Soler.
- 02 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 04 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. Col. Pere Pagès-Dolors Albertí.
- 05 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 06 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1915-1920. Col. Estrada-Ribot.
- 07 – Targeta postal. Autor: Lluçia Roisin. Data: v. 1915-1920. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: v. 1920. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Targeta postal. Autor: Fototípia Thomas. Data: v. 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 10 – Fotografia estereoscòpica. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: 1933. Col. Antoni Gruartmoner.
- 11 – Fotografia. Autor: Josep Maria Nadal Genis. Data: v. 1930. Col. Josep Nadal.
- 12 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.

6 – ELS EDIFICIS

- 01 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 02 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 04 – Targeta postal. Autor: Fototipia Thomas. Data: v. 1917-1920. Col. Agustí Roldós Soler.
- 05 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1905. Col. Agustí Roldós Soler.
- 06 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 07 – Targeta postal. Autor: Llucià Roisin. Data: 1915. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Targeta postal. Autor i editor desconeguts. Data: v. 1906. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: v. 1933. Col. Xavier Sánchez.
- 10 – Diapositiva. Autor: Alfons Hereu Ruax. Data: 4-1-1975. Col. Alfons Hereu Ruax.
- 11 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 12 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.

7 – EL MÓN DEL TREBALL

- 01 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. Col. Família Ribot.
- 02 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1890. Col. Rosa Maria Rossell.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1890. Col. Família Callol.
- 04 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1890. Col. Jordi Rabell.
- 05 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1907. Col. Agustí Roldós Soler.
- 06 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1912. Col. Neus Casellas Viadé.
- 07 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1916. Col. Maria Àngels Roca.
- 08 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: 30-12-1920. Col. Estrada-Ribot.
- 09 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: anys vint. Col. Neus Casellas Viadé.
- 10 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1919. Col. Roldós-Casellas.
- 11 – Fotografia. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: 1934. Col. Antoni Gruartmoner.
- 12 – Fotografia. Autor: Salvador Sabater Janer. Data: juliol 1943. Col. Fina Mallol.
- 13 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1949. Col. Josep Camarasa.
- 14 – Fotografia. Autor: Ricard Pla Maranges. Data: 1956. Col. Família Soler-Llonch.
- 15 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1951. AMSFG.

8 – LES FESTES POPULARS

- 01 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 02 – Targeta postal. Autor: Ricard Mur Dargallo. Data: v. 1915. AMSFG.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1929. Col. Rosa Maria Rossell.
- 04 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1935. Col. Neus Casellas Viadé.
- 05 – Fotografia. Autor: Salvador Sabater Janer. Data: 1942. Col. Fina Mallol.
- 06 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1949. Col. Josep Murlà.
- 07 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 20-12-1949. Col. Neus Casellas Viadé.
- 08 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Auladell Vidal. Data: anys quaranta segle XX. Col. Enric Auladell.
- 09 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 10-7-1954. Col. Neus Casellas Viadé.
- 10 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1957. Col. Agustí Roldós Soler.
- 11 – Fotografia. Autor: Joan Cervera Bosch. Data: 1961. Col. Família Cervera-Costa.
- 12 – Fotografia. Autor: Joan Cervera Bosch. Data: 31-7-1954. Col. Família Cervera-Costa.
- 13 – Fotografia. Autor: Joan Cervera Bosch. Data: 1961. Col. Família Cervera-Costa.

9 – LES MANIFESTACIONS DE RELIGIOSITAT

- 01 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: 29-5-1897. Col. Agustí Roldós Soler.
- 02 – Retrat d'autor desconegut. Data: v. 1900. Col. Neus Casellas Viadé.
- 03 – Targeta postal. Autor Jesús Mauri Radó. Data: 1904. Col. Joan Llandrich.
- 04 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1900. AMSFG.
- 05 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1918. Col. Neus Casellas Viadé.
- 06 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: 1920-1930. Col. Neus Casellas Viadé.
- 07 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: 16-7-1920. Col. Neus Casellas Viadé.
- 08 – Fotografia d'autor desconegut. Data: anys quaranta del segle XX. AMSFG (procedència Emili Massanas).
- 09 – Fotografia. Autor: Enric Figueras. Data: 1949. Col. Enric Figueras.
- 10 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1960. Col. Agustí Roldós Soler.
- 11 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1909. AMSFG.
- 12 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1943. Col. Roldós-Casellas.
- 13 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 22-5-1956. Col. Neus Casellas Viadé.

10 – ELS ACTES POLÍTICS I SOCIALS

- 01 – Targeta postal. Autor: Amadeu Mauri Aulet/Jesús Mauri Radó. Data: 9-4-1904. Col. Xavier Sánchez.
- 02 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: abril 1910. Col. Neus Casellas Viadé.
- 03 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 13-7-1919. Col. Neus Casellas Viadé.
- 04 – Fotografia. Autor desconegut. Data: 1-8-1926. Col. Montserrat Roldós Soler.
- 05 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: 1931. Col. Agustí Roldós Soler.
- 06 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1930. Col. Família Pi-Bonet.
- 07 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1939. Col. Estrada-Ribot.
- 08 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1942. Col. Fina Mallol.
- 09 – Fotografia. Autor: Joan Canadell Ferrer. Data: 3-2-1944. Col. Família Canadell.
- 10 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 3-8-1947. Col. Roldós-Casellas.
- 11 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1960. Col. Montserrat Roldós Soler.
- 12 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1963. AMSFG.
- 13 – Fotografia. Autor: Emili Ribot. Data: 1962. Col. Família Ribot.

11 – LA GENT

- 01 – Retrat. Autor: Lluís Sánchez. Data: 1900. Col. Rosa Maria Rossell.
- 02 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1900. Col. Neus Casellas.
- 03 – Fotografia. Autor: Cateura. Data: 20-5-1916. Col. Montserrat Roldós Soler.
- 04 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: v. 1920. Col. Agustí Roldós Soler.
- 05 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1920. AMSFG.
- 06 – Fotografia d'autor desconegut. Data: novembre 1922. Col. Rogeli Vancells.
- 07 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Sabater Casanovas. Data: 10-10-1925. Col. Fina Mallol.
- 08 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1926. Col. Fina Giner.
- 09 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1930. Col. Pi-Bonet.
- 10 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1940-1942. Col. ?.
- 11 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1945. Col. Enric Figueras.
- 12 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1950. Col. Enric Figueras.
- 13 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 12-10-1935. AMSFG.
- 14 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1957. Col. Joan Cullell.

12 – L'ESPORT I EL LLEURE

- 01 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1920-1925. AMSFG.
- 02 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1926. Col. Fina Giner.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1934. Col. Família Escriba.
- 04 – Fotografia. Autor: Enric Figueras. Data: 12-10-1968. Col. Enric Figueras.
- 05 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1952. Col. Carme Palahi.
- 06 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 6-12-1974. Col. Lolita Loubat.
- 07 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1996. Col. Família Pelló-Descayre.
- 08 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1913. Col. Família Brugada.
- 09 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1915. AMSFG.
- 10 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 26-9-1916. Col. Família Brugada.
- 11 – Fotografia. Autor: Josep Esquirol. Data: 1916. Col. Família Brugada.
- 12 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 31-8-1918. Col. Família Rodas.
- 13 – Fotografia d'autor desconegut. Data: v. 1918. Col. Família Rodas.
- 14 – Vidre estereoscòpic. Autor: Joan Sabater Casanovas. Data: anys vint. Col. Fina Mallol.
- 15 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1931. Col. Família Murlà-Janó.
- 16 – Targeta postal. Autor: Lluçia Roisin. Data: anys vint. Col. Agustí Roldós Soler.
- 17 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1954. Col. Jaume Buxó.

13 – EL TREN PETIT

- 01 – Fotografia d'autor desconegut. Data desconeguda. AMSFG.
- 02 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1895. Col. Agustí Roldós Soler.
- 03 – Fotografia estereoscòpica d'autor desconegut. Data: v. 1895. Col. Agustí Roldós Soler.
- 04 – Fotografia d'autor desconegut. Data: final segle XIX. AMSFG.
- 05 – Fotografia d'autor desconegut. Data desconeguda. AMSFG.
- 06 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 07 – Targeta postal. Autor: Àngel Toldrà Viazo. Data: 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 08 – Targeta postal. Autor: Fototípia Thomas. Data: v. 1910. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Fotografia d'autor desconegut. Data: anys vint del segle XX. Col. Neus Casellas Viadé.
- 10 – Fotografia. Autor: Jaume Buxó Prats. Data: anys seixanta del segle XX. Col. Jaume Buxó Prats.

14 – NEVADES I LLEVANTADES

- 01 – Fotografia. Autor: Jaume Bertran González. Data: 9-3-1883. Col. Pagès-Albertí.
- 02 – Fotografia. Autor: Jaume Bertran González. Data: 9-3-1883. Col. Pagès-Albertí.
- 03 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1898. Col. Maria Mercè Sabater.
- 04 – Targeta postal. Autor desconegut. Data: 1906. Col. Estrada-Ribot.
- 05 – Fotografia d'autor desconegut. Data: 1908. AMSFG.
- 06 – Fotografia. Autor: Josep Maria Nadal Genis. Data: 27-10-1946. Col. Josep Nadal.
- 07 – Fotografia. Autor: Joan Canadell Ferrer. Data: 24-1-1947. Col. Família Canadell.
- 08 – Targeta postal. Autor: Josep Costa de can Manetes. Data: 1947. Col. Agustí Roldós Soler.
- 09 – Fotografia d'autor desconegut. Data: anys cinquanta del segle XX. Col. ?.
- 10 – Fotografia. Autor: Jaume Roldós Ferran. Data: febrer 1963. Col. Neus Casellas Viadé.

ÍNDIX

PRESENTACIÓ. <i>Agustí Roldós i Soler</i>	3
LES MÉS ESTIMADES	5
01 – EL PORT. <i>Jordi Gaitx i Moltó</i>	16
02 – LA BADIA. <i>M. Àngels Suquet i Fontana</i>	30
03 – ELS PASSEIGS I LES RAMBLES. <i>Josep Cullell-Ramis</i>	44
04 – LES PLACES I ELS CARRERS. <i>Marc Auladell i Agulló</i>	60
05 – LES RODALIES. <i>Joan Canadell i Mas</i>	74
06 – ELS EDIFICIS. <i>Gerard Bussot i Liñón</i>	88
07 – EL MÓN DEL TREBALL. <i>Verònica Garcia i López</i>	102
08 – LES FESTES POPULARS. <i>Narcís Masferrer i Buixó</i>	120
09 – LES MANIFESTACIONS DE RELIGIOSITAT. <i>Àngel Jiménez i Navarro</i>	136
10 – ELS ACTES POLÍTICS I SOCIALS. <i>Josep Maria Isern i Puig</i>	152
11 – LA GENT. <i>Antoni Ferrer i Gallego</i>	168
12 – L'ESPORT I EL LLEURE. <i>Lluís Palahí i Xargay</i>	184
13 – EL TREN PETIT. <i>Alfons Hereu i Ruax</i>	204
14 – NEVADES I LLEVANTADES. <i>Quito Pi i Marí</i>	216
APÈNDIX. AUTORIA I PROCEDÈNCIA DE LES IMATGES	228

SANT FELIU DE GUÍXOLS

Desembre, 2004

Edició:

AGUSTÍ ROLDÓS SOLER

Col·labora:

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

SANT FELIU DE GUÍXOLS. 140 anys de fotografia (1864-2004), imatges i glosses